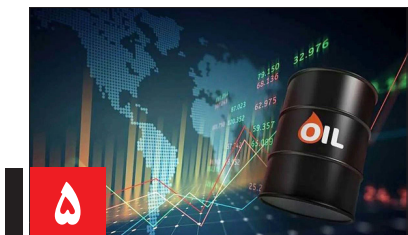

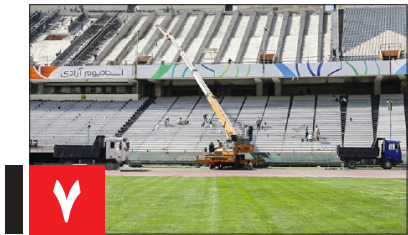
تورم منحصر ادر اختیار بانک مرکزی است

تنفس مصنوعی بہ بوری

طلاي سیاہ گروگان ژئوپلیٹیک

ورزشگاهی که باید ماه‌ها پیش آماده می‌شد

**تجارت و
یارادو کس وابستگی**

اقتصاد جهانی همواره بر بستری از تعاملات متقابل شکل گرفته است؛ تعاملی که از نخستین مبادلات....

صفحه ۶

صدای کیشوندان
شنیده شد

جزیره کیش بارائه گزارشی جامع از اقدامات انجام شده در حوزه زیرساخت ها، سلامت، آموزش و سرمایه گذاری...

صفحه ۴

مسکن در «۱+۲» سناریو

یک سناریوی می تواند «توافق» باشد.
سناریوی دوم، «پیچیده تر شدن تحریم ها»
است که در این صورت، روند کاهش ...

صفحه ۲

وزیر اقتصاد: تورم منحصر ادر اختیار بانک مرکزی است

کریم حسن پور - در یک مصدوسی و دومین نشست شورای گفت و گوی دولت و بخش خصوصی، رسوب کالا در گمرکات به عنوان یکی از چالش های جدی محیط کسب و کار در صدر دستور کار قرار گرفت.

پایاسگو نیستند؛ امروز نیاز به اقدام عاجل داریم. پیشنهادها مبنی بر تشکیل کمیسیون یا کمیته ویژه زیر نظر معاون اول ضروری است و اگر اصلاح ساختاری انجام نشود، سالانه میلیاردها دلار سرمایه به دلیل فقدان هماهنگی و برخی بی‌سیلیقگی‌ها هزین می‌شود و پرازی می‌گردد.

محمدرضا فاروقی، رئیس کمیسیون گمرک اتاق بازرگانی ایران، نیز به ادامه تاکید کرد: رسوب کالا بر گمرک یک بنیست قانونی است و با اصلاح مقررات قابل حل خواهد بود. از طرفی دیگر سیاستهای ارزی، تجاری و قوانین گمرکی با یکدیگر هماهنگ نیستند و بر عین حال مدام تغییر می‌کنند، بر این اساس مشخص نیست که یکی از شریکات واردات و صادرات صورت بگیرد، هر چله حدی چه خواهد بود.

ذی نفعان رسوب

در ادامه مهدی دوستی، معاون هماهنگی امور اقتصادی و توسعه منطقه‌ای وزارت کشور، ذی‌نفعان رسوب کالا را دستگاه‌های دولتی دانست و گفت: نخستین چالشی که درباره رسوب کالا در گمرکات مطرح می‌شود، مشخص کردن ذی‌نفعان رسوب کالا است؛ نکته‌ای که شاید کمتر به آن پرداخته شده و لازم است حرکت راهبردی و سازنده‌ای انجام دهیم.

و ادامه داد: یکی از مسائلی که باید به آن توجه شود، فقدان نظام اعتبارسنجی کارآمد و مدیریت ریسک است. باید نظامی داشته باشیم که بر اساس بیند تجار و بانک ریسک را طبقیفندی کند، اما متأسفانه هم‌اکنون همه به هم یک گروه کار می‌فرستند که مشکلات را تشدید می‌کند. دوستی توضیح داد: یکی از صف‌های ساختاری نبود تعادل جغرافیایی در گمرکات است. با تجاری حدود ۱۲۰ میلیارد دلار، ما نزدیک به ۱۴۰ گمرک و بیش از ۲۳۰ نقطه گمرکی داریم، درحالی‌که عمده تجارت کشور در هشت مرکز اصلی انجام می‌شود. این تمرکز یک ریسک بزرگ باعث می‌شود برخی گمرک‌ها کمبود نیروی ۲۴ ساعته و نابرابری ظرفیت ایجاد شود. بنابراین تعادل جغرافیایی ضرورت دارد.

در ادامه این نشست، فرود عسگری، رئیس کل گمرک ک نیز با نگاهی به سوابق گمرکات تاکید کرد: «در سال ۹۷ ورود کالا بدون انتقال ارز منتهی شد و کالاهای برای واردات، اولویتبندی شدند که هر کدام تصمیمات، چالش‌هایی را به وجود آورد. از طرفی قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز اصلاح شد و نگاه آن به سمت جرم‌نگاری تغییر کرد. به عنوان مثال، مخالفین اصلاحات بودیم و برای مقابله با آن مذاکرات چندمدتی داشتیم، اما موفق نشدیم».

او افزود: در قانون ابلاغ‌شده سال ۱۴۰۰، تبصره‌ای (تبصره ۳ ماده ۷) وجود دارد که دشواری‌ها و تاخیرهای فراوانی ایجاد کرده است. این تبصره الزاماتی را درباره اعلام منشأ ارز و ثبت‌سفارش مطرح می‌کند و گمرک را از تخریب کالا بدون مجوز شورای امنیتی بازمی‌دارد. در نتیجه، مسیر تخریب مسدود می‌شود و برای رفع این ابهامات، راهکارهای مثل تخریب ۱۰ درصدی و ۱۰ درصد ملته‌مده مطرح شده است، اما این تدابیر نیز با کافی است و عملاً تولیدکنندگان و واردکنندگان را در تنگنای قرار می‌دهد.

صف طولانی ثبت سفارش

در ادامه نشست شورای گفت‌وگوی دولت و بخش خصوصی علیرضا گنج‌زاده، معاون ارزی بانک مرکزی، گفت: در امر تخصیص دلار دو مولفه رعایت شود: بوجه و تامین ارز. اسامیل میزان تخصیص‌ها ۵۰۰ میلیارد دلار بوده که ۲۸ میلیارد دلار آن تخصیص شده است. طبق قولی بودیم، بجهت‌ها باید به وزارت جهاد و بهداشت اختصاص می‌دادیم و امروز بیش از ۵۰۰ میلیارد دلار تخصیص دادیم، بنابراین اگر به اندازه بجهت‌ها تعیین شد تخصیص دهیم، تأخیری در تخصیص‌ها نداریم. از طرفی درباره واردات از سمت صادرات نیز محدودیتی وجود ندارد.

او یادآور شد: سال گذشته نیز بانک مرکزی بیش از ۲.۲ میلیارد دلار فراتر از سقف تعیین‌شده، برای کالاهای اساسی و دارو ارز اختصاص داد. با این حال بخشی از تجار همچنان طلبکارند و کالای خود را در بازار عرضه کرده‌اند، اما ارز آنها پرداخت نشده است.

معاون بانک مرکزی تأکید کرد: کسانی که از محل صادرات خود اقدام به واردات می کنند، نیازی به ورود به صف تخفیف ندارند و در کمتر از ۲۴ ساعت می توانند از دریافت کنند تا امروز بیش از یک میلیارد دلار از محل منابع ارزی برخی استازها در دوم عرضه شده و این امکان نیز فراهم شده که صادرکنندگان از خود را به دیگران بفروشند. با این حال همچنان یک میلیارد دلار نیاز به تسفارش در صف است و حتی در بهترین شرایط نیز بخشی از سفارش‌ها تا پایان سال قابل انجام نیست. او تأکید کرد: در حالی که تفکیک بودجه هستیم و اعتقاد داریم سیاست‌های ارزی هیچ سبایه‌ی بر سیاست‌های تجاری نبینخته است، روند بازگشت از راه‌های صادراتی هم مناسب نیست و تخصیص‌ها را طولانی کرده است.

نیاز دارد را با همکاری نمایندگان مجلس، جلو می‌بریم.

وزیر اقتصاد به مصوبه جلسه قبل شورای گفت‌وگو و عقب نشین‌پسند
به بالا درم از به عنوان یک دستاورد اشاره کرد که همچنان ادامه دارد
به روش دیگر از سخنان خود نسبت به سیاست‌های ارزی جاری
واکنش نشان داد و افزود: در خصوص سیاست‌های ارزی باید توضیح داد
که مطابق قانون، سیاست‌گذاری پولی و ارزی بر عهده بانک مرکزی است و
وزیر اقتصاد صرفاً پای رای در هیات عالی دارد. در نتیجه مسئول مستقیم
سیاست‌های ارزی نیست، بلکه به خود و بخش‌های ارزی و پولی کشور
منحصراً در اختیار بانک مرکزی است. رئیس شورای گفت‌وگو و دولت
بخش خصوصی در ادامه تصریح کرد: رئیس‌جمهور بر آزادی عمل تجار
تاکید دارد و معتقد است موانع بین‌المللی در برابر تجارت ایران به اندازه
فایده وجود دارد و نباید در داخل هم در موانع بی‌غیرایم، پس تغییر رویکرد
ضرورت دارد و حتماً اتفاق می‌افتد.

وزیر اقتصاد در ادامه به اس‌انپیک و پیامدهای آن برای اقتصاد اشاره کرد و افزود: بازگشت تجربه بدون شک اثر دارد، اما عرق این تاثیرات مشخص نیست. هر چند برخی معتقدند چون تجربه‌ای امریکایی کارجاری بوده، موضوعات جدیدی سرچشمه نمی‌شوند؛ مثلاً: افزودن برنامه‌های متعددی برای مقابله با شرایط تحریم طراحی شده و تقسیم کاری صورت گرفته است. بودجه و کنترل کسری‌های احتمالی و تدبیر برای افزایش درآمدها و کاهش هزینه‌ها به سازمان برنامه‌بودجه، سیاست‌های ارزی به بانک مرکزی، تأمین مالی، مالیات، گمرک و مدیریت مناطق آزاد به عهده وزارت اقتصاد سپرده شده است.

رئیس شورای گفت‌وگوی دولت و بخش خصوصی، طراحی بسته‌های مالی برای همه بنگاه‌ها خبر داد و گفت: برای بنگاه‌های بزرگ طرحی را تعریف کردیم که براساس طریق بورس تامین مالی کنند. البته با حمایت‌هایی از طرف بانک مرکزی برای بنگاه‌های کوچک و متوسط که بخش قابل توجهی از تولید و اشتغال کشور را برعهده دارد. از کتال تامین مالی زنجیره‌ای و اقوام گام طرحی را تعریف کردیم تا شاهد رشد تقاضا باشیم. در سالیان بعد ادوار مالی توجهی صورت گرفته و مالیات حدود ۰۰۰ میلیون نفر از اشخاص و مشاغل، صفر شد. و خاطرنشان کرد: تیم اقتصادی دولت برای مواجهه با اسنپ برنامه دارد. نوع مواجه دولت با این وضعیت این است که راهی برای اصلاح نداریم و برای همین دولت چهاردهم رویکرد پادشکندگی را اتخاذ کرده است.

مشکلات ساختاری تجارت خارجی

در ادامه این نشست، احمد رضا فرشچیان، رئیس کمیسیون واردات اتاق بازرگانی ایران، گفت: صنعت تجارت صورت نیست و وضعیت از زین مطلوب ارزیابی نمی‌شود. متأسفانه تا سال ۱۳۹۷، کل دستور کار ارزی در کشور گرفتار این بین مدت سه زین می‌شود، چند دولت و چند تعداد زیادی وزیر اقتصاد و رئیس کل بانک مرکزی تغییر کردند، اما همان دستور کار نادرست و برخاسته از چند مودب بی‌سلیقه همچنان ادامه دارد. هفت سال از آن زمان گذشته و تلاش‌های برای اصلاح صورت گرفته، اما در موضوعی وضعیت رو به بهبودی حرکت کرده، چراغ دیگری، مشکلات تشدید شدند.

کشور پاسخگوی خسارت و تبانی که به وجود آمد نشده است. در این میان بجای اینکه به دنبال جبران آسیب‌ها صرفاً تنبیه می‌کنیم، پرونده‌ها را تعزیراتی کنیم و تعهدات ارزی را با پیگیری صرفاً مقفول یا اسپیدیمی فراموش می‌شود. فرشچیان تأکید کرد: دلسالت و غفلت‌های کنونی دیگر

وزیر اقتصاد نیز ضمن تأیید دغدغه‌های بخش خصوصی، از برنامه دولت چهارم برای رفع فوری موانع خبر داد و تأکید کرد با مجوز شورای عالی امنیت ملی می‌توان بخش‌های خصوصی را مشکلات ناشی از رسوب کالا در سبانه‌های بندر به سرعت مرتفع برطرف کرد. او اشاره به اینکه مدیریت سیاست‌های ارزی و تورم در حیطه اختیارات بانک مرکزی است، تصریح کرد که وزارت اقتصاد صرفاً مسئول هماهنگی و اجرای بخشی از سیاست‌های تجاری است. هم‌زمان برخی اعضای اتاق بازرگانی پیشنهاد تشکیل کمیسیون‌های تخصصی برای شورای گفتگو را مطرح کردند تا مصوبات شورا با ضمانت جرایم بالاتری دنبال شود. با این حال، فعالان اقتصادی هشدار دادند که مداخلات سطحی کافی نیست و بدون بازنگری بنیادین در مقررات گمرک، اصلاحات رسوب کالا همچنان بعنوان ترازه‌ای جدی در مسیر تجارت کشور باقی خواهد ماند.

کیوان کاشفی، فعال‌همنام دبیر شورای گفت‌وگو و عضو هیات‌رئیس اتاق بازرگانی ایران در ابتدای این نشست به رسوب کالا در گمرکات و لزوم حل این معضل جدی به عنوان دستور کار این نشست اشاره کرد و گفت: امروز با وجود تحریم‌ها و مذاکره با توافق بین‌المللی معتقدیم رسوب کالا به دلیل مقررات سخت و دشوار بسیار بدبینگی است. از طرفی این رسوب کالا در گمرکات و متعجب به افزایش هزینه‌های تولید و کندن شدن چرخ تولید می‌شود. کاهش اعتبار تجار در بازارهای بین‌المللی و کاهش قدرت برنامیزی برای تجار و تولید کنندگان، از سوی دیگر افزایش ریسک آسیب‌پذیری کالاهای روسی به نفع کمترین‌ها می‌باشد. هم‌اکنون هستند که برای حل آنها باید مساله رسوب کالا را برای همیشه حل کرد.

او «تعدد مقررات»، «تعیین انواع عوارض»، «حضور سسزمان‌های روزبهننده متعدد» و «هزور کراسی طولانی» را عامل رسوب طولانی مدت اکلها در همگمات دانست و تسلیف کرد، بر این بین باید به اختلال در سامانه‌ها و عدم هماهنگی بین آنها اشاره کرد که در روند تبشفاش، مسیر ترخیص کالا را طولانی می‌کند همچنین باید انعاا داشت که سیاستهای روزبه به اشتباه بر سیاستهای جاری تسلط پیدا کرده، تخصص طولانی رز و هزور خردن قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز را روند تسرب را نیز باید به مجموعه لایق‌های مربوط اضافه کرد.

عضو هیات‌رئیس اتاق بازرگانی ایران درباره قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز گفت: این قانون فاصله بین قاچاقچی و تاجر را کم کرده است و به راحتی تاجر حرفه‌ای می‌تواند به قاچاقچی تبدیل شود. در صورت این‌ساز و ساز و پیوسته شدن جهانی در تخلیه و باگیری کالا در گمرکات نیز ضعیف هستیم و سیستم‌های جهانی در این حوزه عقب‌ماندگی قابل‌مقایسه‌پذیر شورای گفتگو و گفت: مدت انتظار برای تخصیص ارز باید کوتاه شود، رویه‌های اجرای برات سندی ثابت و فرآیند تشریف‌ساز بدون انتقال ارز برای کالاهای اساسی جرایم بسیار سبک‌سازی استانداردها نیز در ضروریات این بخش است که به نفع تولیدات است؛ پس کالاهای دارو از کم‌رک شود.

انحصار بانک مرکزی در مدیریت سیاست‌های ارزی

علی مدنی‌زاده وزیر اقتصاد و رئیس شورای گفت‌وگو پیشنهادهای پیرخانه در ارتباط با حل معضل رسوب کالا را منطقی و عملیاتی دانست

گفته: این پیشنهادهای را با برنامهای که در وزارتخانه طراحی کردیم، هماهنگ پیش می‌بریم. با مجوز شورای عالی امنیت ملی می‌توانیم بخشی از چالش‌های ناشی از رسوب کالا را مانند ایام جنگ تحمیلی، به صورت فوری برطرف کنیم. برخی مشکلات ناشی از این‌همه‌های دولتی، است که در صورت حل می‌شوند و در میان مدت آنچه به اصلاح قانون

در ایران، به‌نظر می‌آید اقتصاددانی معتقدند که نظام بانکی در حال نقش محوری در ایجاد ثروت و پایداری آن داشته است. این امر به‌ویژه در موردی صورت می‌گیرد که دولت و بانک‌ها و مردم هم‌پوشانه معتبر در ادبیات موجود نادره در ارتباط با بانک‌های جاری نمی‌توانند پول را از «هیج» خلق کنند. اقتصاددان پولی بینزی آمریکایی قرن بیستم و زنده جابیزه نوبل، جیمز بوبین، آن را دیده را به مقاله سال ۱۹۶۳ خود در نشر *د* و آن نظریه را خودنویدس را بکار می‌برد: «نماید که به این معنا اشاره دارد که گویی نیکدکاران تنها با خودنویدس هایشان می‌توانستند هر تعداد واری به بخوانند «هنوسنده» در اقتصاد جریان اصلی - و حتی بیشتر تصادفای هیچ‌جران اصلی - به‌طور گسترده پذیرفته شده است. به بانک‌های تجاری به‌عنوان واسطه‌های مالی (Financial) صرفاً عمل می‌کنند، یعنی وام‌گیرندگان را که دارای‌های واقعی می‌خوانند با وام‌دهندگی که دارای‌های بابابت و کم‌ریسک می‌خوانند تطبیق می‌دهند، نه اینکه پول را از «هیج» خلق کنند. بلکه، بانک‌های مرکزی، کشورهایی که پول ملی خود را منتشر می‌کنند - آنچه «پول فیات» نامیده می‌شود - قدرت خلق پول از هیچ را دارند و در واقع به‌طور منظم چنین می‌کنند. اما این موضوع کاملاً متفاوت است. پول فیات را به واسطه پول بیرونی نامیده می‌شود (یک پول رایج متراشیده به‌طور دولت است که به‌شکلی که به‌شکلی از فیزیکی ارزشمند بیست در یک نظام پول فیات، بانک‌های مرکزی اسکناس یا طلا را بکار می‌برند، بلکه فقط با اسکناس یا همان را با همان ارزش معاوضه می‌کنند. مثلاً ۱۰ هزار تومان را با دو اسکناس هزار تومانی معاوضه می‌کنند. این نظام زمانی خوب کار می‌کند که مردم به نهادهای مالی (Fiscal) - پولی اعتماد داشته باشند که ارزش پول فیات را بر طولی زمان از طریق حفظ ثابت قیمت‌ها حفظ می‌کنند. به سبب این، پول فیات، این اعتبار لازم در میان کارگران اقتصادی بخش خصوصی برخوردار باشند. واژه «فیات» از لاتین گرفته شده به همین اعتماد اشاره دارد. توجه کنید که ارزش ذاتی پول فیات صفر است و هزینه نهایی خلق آن صفر است. با توجه به ارزش ذاتی پول فیات، یک مسئله فزاینده شناخته‌شده در اقتصاد پولی - که به‌سمه «هان» معروف است و توسط اقتصاددان پولی بریتانیایی اثر گران خان مطرح شد این است که اختیار مدل‌های تعادل عمومی که در آن پول فیات ارزشی مثبت در تعادل داشته باشد، دشوار است.

بنابراین، اگر بانکهای تجاری طبق قانون در همه کشورها از مملعت ایران - نمی‌توانند پول فایده خلق کنند که حق انحصاری فقط به بانکهای مرکزی تعلق دارد پس چگونه می‌توانند پول ایجاد کنند؟ پاسخ ساده است: آنها نمی‌توانند! اما، نکته فرض کنید بانکهای تجاری در ایران خودشان مانند بانک مرکزی عمل می‌کنند و پول بیرونی خلق می‌کنند؛ به این معنا که تنها یک بانک مرکزی در ایران وجود ندارد، بلکه چندین بانک وجود دارد که هر یک از آنها پیشوند ملحق به نام بانک (ملحق به) می‌باشد اگر چه، این صرفاً یک مشکل نظای (سیاسی - حقوقی) است که نیاز مداخله نهادی است. تورم در بلندمدت دست کم، همیشه و همه‌جا یک مسئله است. پولی است و تورم یادآور اساسا که مسئله مالی است و وقتی مسئله مالی به‌طور مسوولانه اجرا شود، بانک مرکزی می‌تواند از طریق سیاست پولی مناسب به ثبات قیمتی دست یابد. اما اگر سیاست مالی مسوولانه اجرا نشود، بانک مرکزی نمی‌تواند سطح عمومی قیمت‌ها را تثبیت کند. به عبارت قیمتی مستلزم وجود نهاد مالی و پولی کارآمد، استخوان و میوه است.

البته، بسیاری چیزها ممکن است در بخش بانکی به اشتباه بیرون دهان همان طور که در طول بحران های جهانی سال های ۲۰۰۷-۲۰۰۸ شاهد بودیم؛ دومین رکود بزرگ اقتصادی پس از رکود بزرگ سال ۱۹۲۹. این بحران به طور گسترده به فروپاشی وام های رهنی پرریسک (ساب پرایم) نسبت داده می شود که در این موسسات مالی به دلیل ضعف در مقررات نظارتی ناهمادی نوع ماهیت سپرده گذاری، نظرات انکار کننده بر محصولات پیچیده مبتنی بر وام های رهنی و صدور گسترده وام های Subprime به وام گیرندگانی با امتیاز اعتباری پایین و به بلایه بازپرداخت ضعیف و دار وریسک پذیری بیش از حد منتهی شد. این رفتار سوداگانه (نبدل کردن رهنی به اعتبار برای کشش و فروش توکامنت از طریق مدرسی آسان به خاطر اعتبار خلق کردن) و به اصطلاح «ریتیزاژ» مقرراتی (بهرمرداری از خاهاهی موجود در مقررات مالی)، در نهایت به رکودی تشدید و حتی به بحران چندساله سطح عمومی قیمت ها (تورم منفی) منجر شد. این تورم پایدار اهماجرتی عمو جی کشید که در تمام آن سال ها، بقیع اعتبار بیش از حد توسط بخش بانکی در اقتصادهای پیشرفته و قبل از بحران، تورم به طور پایدار پایین و نزدیک به صفر بود. این امر منتهی شد تا دلیل آن این نوع خلق پول و به واسطه بخش بانکی تجاری در اقتصاد پولی «پولی درون» نامیده می شود که نوعی دارای است پشتیبانی شده توسط هر شکل از اعتبار خصوصی که به عنوان وسیله مبادله پول در گردش قرار می گیرد و به وجهی عمو جی تواند در بلندمدت منجر به تورم شود. در کوتاه مدت زمانی که مقام پولی وظیفه خود را به درستی انجام می دهد این اقتصاددانی در ایران اعدا کنند که این موضوع به بخش بانکی آنجا منتهی نمی کند، بر عهده خدوشتان است که اعتبار خود را با ارائه نقدین تورمیک و اعتبار تجاری در این زمینه ثابت کنند و اجماع میان اقتصاددانان پولی در این خصوص را چالش بکنند. به عنوان پژوهشگری در این حوزه، هرگز کار جدی اندیام که نشان دهنده بخش بانکی به تنهایی می تواند بحران به نوعی شود که ما در ایران تجربه کردیم. در قاع، من هرگز هیچ کار جدی در ادبیات اقتصادی موجود اندیام که نشان دهد هر شیء تورم بلندمدت در چیزی غیر از «تورم» به عنوان ناهماهلیه، مبادله عمو جی، غرضمندانه

♥ سیاستگذاری در زمین فین تک

فناوری‌های نوین مالی(فین‌تک‌ها) در سطح جهانی به‌عنوان مکملی برای بانکداری خرد مطرح شده‌اند و می‌توانند با تسریع و تسهیل فرآیند وام‌دهی، نقش موثری در بهبود دسترسی به خدمات مالی ایفا کنند. بررسی‌ها نشان می‌دهد سهم اعتبارات پرداختی از طریق این ابزارها به‌طور میانگین در جهان حدود ۱۵ درصد است، درحالی‌که در ایران بر اساس آخرین آمار، این سهم تنها بین ۱ تا ۱.۵ درصد قرار دارد. به عقیده کارشناسان از ظرفیت‌های بالقوه فین‌تک‌ها، به‌ویژه در حوزه وام‌دهی و اعتبارات خرد، به‌خوبی بهره‌برداری نشده است. در همین راستا، بانک مرکزی به‌تازگی پیش‌نویس راهبرد توسعه و تنظیم‌گری فناوری‌های نوین مالی را منتشر کرده است. تقویت محیط قانونی، فراهم‌سازی بستر جذب سرمایه‌گذاری داخلی و خارجی و همچنین سازماندهی و یکپارچه‌سازی فعالیت فین‌تک‌ها از جمله اولویت‌هایی است که این نهاد برای ارتقای زیست‌بوم مالی کشور مورد تأکید قرار داده است.

با تغییر الگوهای رفتاری مشتریان و افزایش انتظارات کاربران از خدمات مالی دیجیتال، صنعت پرداخت و نظام‌های مالی در سطح جهانی وارد مرحله‌ای از تحولات بنیادین شده است. گسترش به‌کارگیری فناوری‌های نوین چارچوب‌های سنتی ارائه خدمات مالی را دگرگون کرده و مدل‌های کسب‌وکار مبتنی بر فناوری‌های نوین مالی (فین‌تک‌ها) را به یکی از مهم‌ترین روندهای نوظهور در اقتصاد جهانی بدل ساخته است. ایران نیز به دلیل ضرب بالای نفوذ اینترنت و گسترش استفاده از تلفن‌های هوشمند، از ظرفیت قابل‌توجهی برای توسعه خدمات مالی دیجیتال برخوردار است. وجود جمعیت جوان و آشنا با فناوری، بازار بزرگی را برای ارائه خدمات مالی نوآورانه در کشور فراهم کرده و بستری مناسب برای رشد فناوری‌های نوین مالی ایجاد کرده است.

از سوی دیگر، ساختار سنتی نظام بانکی در حوزه تأمین مالی و ارائه تسهیلات، با محدودیت‌ها و پیچیدگی‌هایی همراه است. فرآیند دریافت وام در بانک‌ها غالباً نیازمند بلوکه کردن مبلغی در حساب‌بانکی و ارائه مدارک متعدد است؛ شرایطی که برای بسیاری از اقرا قهدهموزه افشار کهدرآمد دشوار یا حتی غیرممکن است و در نتیجه دسترسی آنها به منابع مالی محدود می‌شود. در مقابل، فین‌تک‌ها با حذف بخشی از این موانع و ارائه راهکارهای انعطاف‌پذیرتر، توانسته‌اند توجه کاربران را به خود جلب کنند و به گزینۀای کارآمد برای تأمین مالی خرد و ارائه خدمات اعتباری بدل شوند.

راهبرد بانک‌مرکزی در رابطه با فین‌تک‌ها به تازگی با تمرکز بر بانک به تدریج به پتانسیل رو به رشد فناوری‌های مالی در نظام پولی و بانکی کشور، راهبردی جامع را در زمینه تنظیم‌گری و گسترش فین‌تک‌ها تدوین کرده است. هدف اصلی این سیاست، ایجاد تعادل میان حمایت از نوآوری و تضمین ثبات مالی است. بر این اساس، بانک مرکزی در گام نخست به دنبال تقویت محیط قانونی و نظارتی است تااز یکسوقضای مطمئن و شفافی برای فعالیت شرکت‌ها، نوآور، فراهم‌شود و از سوی دیگر، امکان بروز رقابت سالم در بازارهای مالی به وجود آید. همزمان با این اقدام، توسعه ابزارهای نوین نظارتی در دستور کار قرار گرفته تا با بهره‌گیری از فناوری‌های جدید، ریسک نکول کاهش و سطح شفافیت و اثربخشی نظارت در حوزه پولی و بانکی ارتقا یابد.

در کنار بعد نظارتی، فراهم‌سازی زمینه سرمایه‌گذاری داخلی و بین‌المللی نیز بخش مهمی از این راهبرد را تشکیل می‌دهد. بانک مرکزی با حمایت از حضور فعال فین‌تک‌ها در روندهای ملی و جهانی و تسهیل دسترسی آنها به منابع مالی، تلاش دارد امکان رشد و توسعه پایدار این صنعت را فراهم آورد. در همین راستا، ایجاد بستر همکاری و هم‌افزایی میان بازیگران اصلی زیست‌بوم فین‌تک کشور، به‌عنوان یکی از محورهای کلیدی دنبال می‌شود. در این راستا شکل‌گیری رگولاتور واحد صنعت فین‌تک در کشور به منظور هماهنگ‌سازی بین‌نهادی و تدوین سیاست‌های یکپارچه از اولویت بالایی برخوردار است. در نهایت، این راهبرد بر شکل‌گیری ساختارهایی برای اشتراک‌گذاری دانش و تبادل ایده‌ها و محصولات نوآورانه تأکید دارد؛ ساختارهایی که می‌توانند به ارتقای کیفیت خدمات مالی، گسترش دسترسی مردم به ابزارهای نوین و تقویت جایگاه فین‌تک‌ها منجر شوند. به این ترتیب، سیاست بانک مرکزی در قبال فین‌تک‌ها نه صرفاً رویکردی نظارتی، بلکه حرکتی هماهنگ برای حمایت، ساماندهی و هدایت این صنعت نوظهور در جهت منافع کلان اقتصاد کشور است.

■ ■ ■

♥ حذف صفر از پول ملی؛ اقدامی اصلاحی یا سیاستی نمادین؟

با تصویب لایحه حذف چهار صفر از پول ملی در کمیسیون اقتصادی مجلس، بار دیگر بحث بر سر کارآمدی این سیاست در دستور کار فضای عمومی و تخصصی کشور قرار گرفته است. طبق اعلام مقامات، این لایحه پس از بررسی کارشناسی در بانک مرکزی و وزارت اقتصاد و رفع ایرادات قبلی، به زودی در صحن علنی مجلس مطرح خواهد شد. اما پرسش کلیدی این است: آیا حذف صفر از پول ملی در شرایط فعلی اقتصاد ایران، می‌تواند گامی مؤثر در جهت بهبود نظام پولی و مالی کشور باشد یا صرفاً نمایی نمادین و فاقد اثرگذاری اقتصادی خواهد بود؟ در شرایط اقتصادی کنونی ایران، حذف صفرها چه دستاوردی خواهد داشت؟ و آیا می‌توان آن را گامی مؤثر در راستای بهبود عملکرد اقتصادی دانست یا صرفاً اقدامی نمادین در ظاهر مساله است؟

مسکن در «۱+۲» سناریو

۵ مریم لطفی – صحنه‌گردانان بازار مسکن در نیمسال دوم، سه کارگردان – یکی داخلی و مابقی خارجی – است: تورم تولید، فرجام آتش‌بس و آینده تحریم‌ها. بر این اساس، سه سناریو برای قیمت مسکن و نبض سرمایه‌گذاری‌های ساختمانی قابل تحلیل و بر آورد است.

مسکن در «۱+۲» سناریو

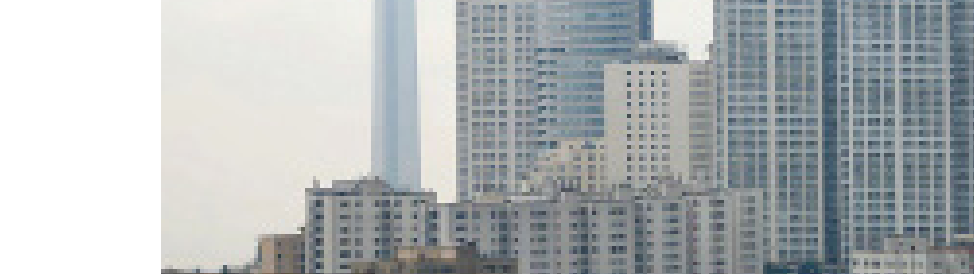
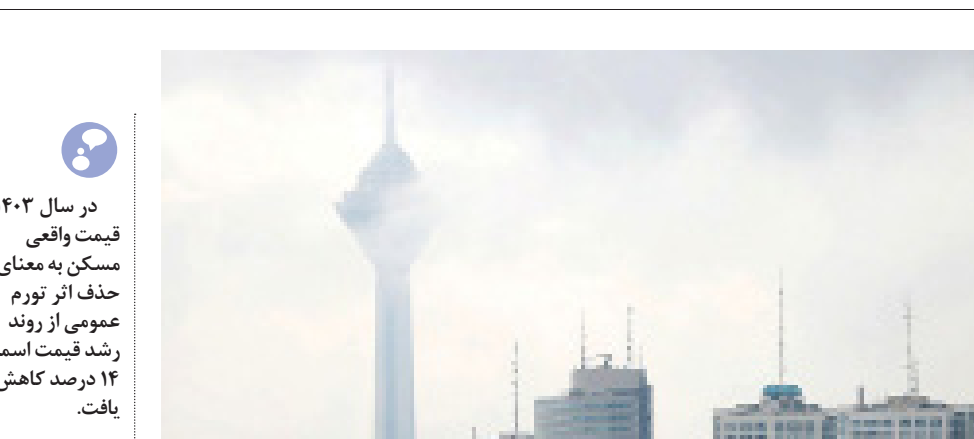
یک سناریو می‌تواند «توافق» باشد. سناریوی دوم، «پیچیده‌ترشدن تحریم‌ها» است که در این صورت، روند کاهشــی ۵ماه اخیر «قیمت واقعی مسکن» با تغییراتی همراه می‌شود. سناریوی سوم در صورت «خاتمه کامل جنگ» قابل تصویر است. در بررسی «دنیایاقتصاد»، برای هر کدام از سناریوها، ارقام مربوط به تجربه دوره‌های قبل بازار مسکن تشریح شده است.

فرید قدیری: بازار املاک شامل معاملات مسکن و تولید ساختمان در ماه‌های آینده دست‌کم تا پایان ۱۴۰۴- از ۳ فاکتور تأثیر می‌پذیرد؛ دو مورد آنها بیرون از این بخش فعال هستند که یکی از آنها اقتصادی و دیگری غیراقتصادی محسوب می‌شود، فاکتور سوم نیز مرتبط با درون این بازار است که البته سطح اثرگذاری آن بسیار کمتر (حتی ناچیز) از دو کارگردان اولی است. در این مقاله قصد بر آن است با استناد به آخرین وضعیت نبض بخش مسکن و ساختمان و تمرکز بر روند ماه‌های اخیر، به این پرسش پاسخ دهیم که با شرایط پیش رو در حوزه‌های «آتش‌بس بعد از جنگ ۱۲ روزه»، «رفتار احتمالی غرب در برابر آینده برجام و تحریم» و همچنین «شرایط اقتصادی کشور و انتظارات عمومی»، سرنوشت قیمت ملک و سرمایه‌گذاری ساختمانی چگونه خواهد بود.

۳ کارگردان در بازار مسکن

بازار مسکن در حال حاضر از سه عامل، جهت می‌گیرد یا به آنها متناسب با وضعیت که دارند، واکنش نشان خواهد داد. این سه عامل را می‌تواند «کارگردانان ظاهرا غیر وابسته و مستقل از هم» در زمین بخش مسکن و ساختمان عنوان کرد اما در واقعیت، بین طراحی‌های آنها، مستقل از بخش مسکن، تأثیرگذاری‌هایی وجود دارد.

این سه کارگردان بازار مسکن در نیمسال دوم ۱۴۰۴ شامل «رتکب ریسک‌های غیر اقتصادی و ریسک تنش»، «تورم تولید ساختمان» و «قدرت خرید تقاضای مسکن» است. ظاه این متغیرها اینگونه است که قدرت خرید ارتباطی به تورم مصالح‌ساختمانی ندارد یا این فاکتور تورمی وابسته به شرایط تولید مصالح‌ساختمانی است و ارتباطی به ریسک غیر اقتصادی ندارد. اما روند ۷ سال گذشته مجموع متغیرهای اقتصادی بخش مسکن و ساختمان نشان داده، فراز و فرود ریسک‌های اقتصادی و غیراقتصادی، سهم قابل‌توجهی در جهت‌دهی به متغیرهای کلیدی این بخش همچون قیمت و رشد تولید

ساختمان بازی کرده است.

سناریوی اول: توافق یا تمدید زمان

در حال حاضر مهم‌ترین ریسک غیراقتصادی، سرنوشت تحریم‌ها و نحوه مواجهه غرب با آن است. براساس بندی از برجام که مکانیسم ماشه نام دارد، تا حدود یک ماه آینده، در صورتی که توافقی در این مسیر حاصل نشود، شورای امنیت سازمان ملل درباره «بازگشت تحریم‌های پیش از امضای برجام» یا تمدید زمان برای تصمیم‌گیری در آینده، اعلام نظر خواهد کرد.

مفهوم ساده این پارامتر به لحاظ اثرگذاری آن است که اگر تحریم‌ها بیشتر شود و شرایط اقتصادی نیز تحت‌تأثیر قرار بگیرد، بازار مسکن و ساختمان یک نوع واکنش نشان می‌دهد و اگر طی حدود یک ماه آینده شرایط سیاسی مرتبط با این موضوع به سمت توافق پیش رود، احتمال توافقی یا تمدید وجود دارد. سناریوی اول برای چشم‌انداز بازار مسکن بر اساس احتمال توافقی یا تمدید است. در قالب این سناریو، در کوتاه‌مدت، رکود معاملات مسکن با شدت کمتر از دو ماه گذشته ادامه پیدا می‌کند، قیمت مسکن به ثبات می‌رسد به گونه‌ای که احتمال افزایش آن بسیار کم و احتمال کاهش نیز کم خواهد بود. در میان‌مدت و بلندمدت نیز بخش مسکن و ساختمان در مسیر گذار از رکود تورمی قرار می‌گیرد. نمونه این سنسناریو را می‌توان در سال‌های ۹۴ تا ۹۶ در این بخش، ردیابی و مشاهده کرد. در آن سال‌ها، سرمایه‌گذاری ساختمانی بیش از ۱۰درصد رشد کرد و تورم مسکن سالانه متوسط ۵درصد بود. یعنی، شرایط هم برای سرمایه‌گذاران ساختمانی و هم برای خریداران مسکن، مناسب بود.

سناریوی دوم؛ پیچیدگی شرایط تحریم

سناریوی دوم در صورتی قابل تصویر است که شرایط ریسک غیر اقتصادی پیچیده شود. در این صورت اگر تحریم‌ها بدون تنش نظامی برقرار باشد، احتمال کاهش نسبی رکود معاملات مسکن وجود دارد که در این صورت روند قیمت مسکن نیز متناسب با همین کم‌شدن رکود، تحت‌تأثیر قرار می‌گیرد. در حوزه تولید ساختمان اما احتمال تداوم رکود بیشتر از کم‌شدن آن است. در این حالت، چشم متغیرهای مسکن تا حدودی به

تغییرات نرخ ارز خواهد بود. اما در همین سناریوی پیچیده‌شدن تحریم، چنانچه ریسک تنش نظامی [] با توجه به اینکه هنوز در وضعیت آتش‌بس هستیم و به قول دبیر شورای عالی امنیت ملی، هنوز جنگ تمام نشده است– افزایش یابد، احتمال ادامه رکود هفته‌های اخیر مسکن بالا خواهد بود و قیمت واقعی مسکن به احتمال زیاد، کاهش می‌یابد و نبض تولید نیز متأثر خواهد شد. حالت اول این سناریو، یعنی پیچیده‌شدن تحریم بدون افزایش ریسک تنش، در سال‌های ۹۷ تا ۹۹ در بخش مسکن و ساختمان تجربه شد. در آن مقطع، تورم مسکن در سطح بالایی ثبت شد و قیمت واقعی مسکن متوسط سالانه ۳۷درصد افزایش یافت. تشکیل سرمایه در بخش مسکن نیز در آن سال‌ها متوسط سالی ۷ درصد کاهش یافت.

سناریوی سوم؛ خاتمه جنگ با تعیین تکلیف آتش‌بس

بخش مسکن و ساختمان در کنار واکنش‌های احتمالی که به موضوع «سرنوشت بند اسنپ‌ک یا همان مکانیسم ماشه» در مسیر آینده تحریم‌ها بروز خواهد داد، در ماه‌های اخیر و همچنین ماه‌های پیش‌رو، با ریسک دیگری از نوع غیر اقتصادی با جنس تنش نظامی مواجه است. از ۲۳ خرداد تا ۳ تیرماه، بروز جنگ تحمیلی ۱۲ روزه با تجاوز نظامی (حملات هوایی) رژیم صهیونیستی به خاک ایران، بخش مسکن و ساختمان یک مرحله دیگر در رکود فرو رفت. معاملات خرید آپارتمان تقریباً متوقف شد، قیمت مسکن کاهش پیدا کرد و سرمایه‌گذاری تولیدی نیز همین‌چور. از روز ۳ تیر تاکنون که شرایط «آتش‌بس» برقرار است، تقریباً شرایط بازار مسکن شبیه همان ۱۲ روز است به این معنا که تحرک محسوس و پایداری در سمت خرید و معاملات مسکن اتفاق نیفتاده و انتظارات سرمایه‌گذاران ساختمانی نیز به گونه‌ای است که با توجه به سطح بالای تورم تولید و کاهش قیمت مسکن و اثر این دو بر عایدی تولید و در عین حال ریسک‌های دیگر، امکان خروج از رکود تولید را ندارند.

با این حال چنانچه تکلیف آتش‌بس روشن شود و جنگ به شکل قطعی و کامل، خاتمه پیدا کند، شرایط بازار مسکن به وضعیت «قبل از ۵ ماه اخیر» و «قبل از یکسال ۱۴۰۳» یا بهتر است در مجموع گفته شود به وضعیت «قبل از شروع سال ۱۴۰۳» برمی‌گردد. از ابتدای سال ۱۴۰۳ با بروز «ریسک تنش نظامی» تحت‌تأثیر افزایش سطح جنگ در منطقه با تجاوزگری رژیم صهیونیستی (حمله به کنسولگری ایران در ۱۳ فروردین همان سال)، معادلات بخش مسکن و ساختمان نسبت به دوره ۹۷ تا ۱۴۰۲ تغییر کرد. در آن دوره، ریسک غیراقتصادی از جنس تحریم و تقابل سیاسی غرب با ایران بود که اثر آن، عمدتاً به شکل افزایش انتظارات تورمی و اثر پذیری نسبی قیمت مسکن از حرکت قیمت دلار بود. اما در سال ۱۴۰۳، ارتباط معنادار رشد قیمت ارز و رشد قیمت مسکن تقریباً مختل شد؛ چرا که بروز ریسک تنش نظامی، ریسک سرمایه‌گذاری ملکی را بالا برد و در نتیجه از خریدهای سرمایه‌ای آپارتمان کاست و باعث ثبات یا کاهش قیمت مسکن شد.

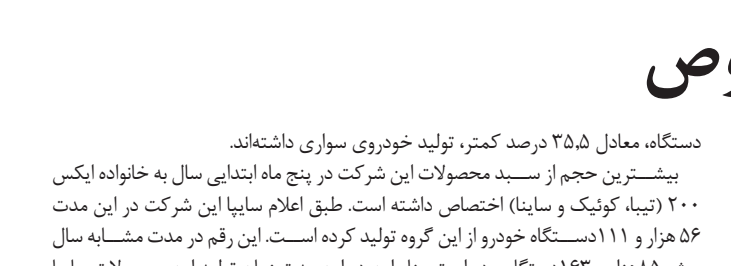
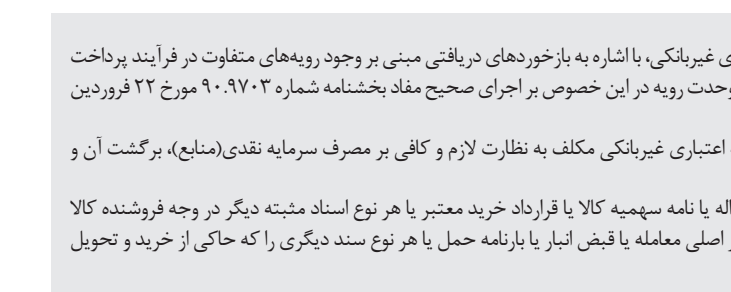
در سال ۱۴۰۳، قیمت واقعی مسکن به معنای حذف اثر تورم عمومی از روند رشد قیمت اسمی، ۱۴درصد کاهش یافت که افت قابل‌توجهی در مقایسه با رشد مثبت قابل‌توجه قیمت واقعی مسکن در سال‌های قبل از آن است. طی ۵ ماه اول امسال نیز آنجا که ریسک تنش نظامی بیشتر شد و به جنگ ۱۲روزه انجامید، قیمت واقعی افت بیشتری نسبت به یکسال قبل از آن تجربه کرد؛ منفی ۱۵٫۸ درصد.

بسه این ترتیب، در صورت پایان کامل جنگ و عبور از فاز آتش‌بس به فاز خاتمه «احتمال حملات دوباره»، احتمالاً روند افت قیمت واقعی، متوقف یا خفیف می‌شود و به نوعی، آن حالتی که طی ۲ ماه گذشته در بخش مسکن و ساختمان وجود داشت، کاهش پیدا می‌کند یا از بین می‌رود. در این سنسناریو، چنانچه در موضوع تحریم‌ها نیز توافقی حاصل شود، بخش مسکن به سمت گذار از رکود حرکت می‌کند و چنانچه این ریسک غیراقتصادی فعال باشد، شرایط رکود تورمی در مسکن و ساختمان با احتمال بالا برقرار خواهد بود.

درباره آینده بخش مسکن و ساختمان و تأثیر تنش‌ها بر بخش مسکن و ساختمان، اخیراً فردین بردانی مطالعه‌ای انجام داده است. این مطالعه که به سفارش سرمایه‌گذاری توس‌گستر تهیه شده، نشان می‌دهد، کسب‌وکارها در وضعیت جنگی با نااطمینانی گسترده و افزایش ریسک سرمایه‌گذاری می‌روبرو می‌شوند. بازارها نیز شاهد حرکت سرمایه‌ها به سمت پناهگاه‌های امن خواهند بود که املاک و مستغلات جزو آن نیست به طوری‌که تقاضای مؤثر برای خرید کالاهای غیرضروری کاهش می‌یابد. در بخش ساختمان نیز سرمایه‌گذاری کاهش می‌یابد.

براساس این مطالعه، طی بهار امسال جواز ساخت در تهران در حد ۲۰۰۰ واحد مسکونی صادر شده است. بررسی‌های «دنیایاقتصاد» از ابعاد این آمار در مطالعه مذکور نشان می‌دهد، این رقم، «کمترین میزان» درخواست سرمایه‌گذاری ساختمانی در پایتخت در یک فصل، طی همه سال‌های اخیر است که رکود بی‌سابقه تولید ساختمان را تصویر می‌کند. این تصویر همانی است که در ابتدای مقاله درباره اثر بروز ریسک‌ها بر نبض تولید و سرمایه‌گذاری ساختمانی عنوان شد. در این مطالعه، حجم معاملات مسکن در تهران طی بهار امسال نیز ۴هزار واحد مسکونی اعلام شده است.

از ابعاد این آمار نیز حاکی است، فروش ۴ هزار واحد در ۳ ماه، حتی از «فروش در یک ماه» در شرایط نرمال بازار مسکن نیز کمتر است و این رکود نیز تقریباً بی‌سابقه بوده است.

به گزارش روابط عمومی بانک مرکزی، این بانک در ابلاغیه‌ای خطاب به تمامی بانک‌ها و موسسات اعتباری غیربانکی، با اشاره به بازخورد‌های دریافتی مبنی بر وجود رویه‌های متفاوت در فرآیند پرداخت تسهیلات مضاربه در شبکه بانکی کشور، به منظور حصول اطمینان از تبیین صحیح مقررات مربوط و وجود وحدت رویه در این خصوص بر اجرای صحیح مفاد بخشنامه شماره ۹۰۹۷۰۳ مورخ ۲۲ فروردین ۱۳۹۰ بانک مرکزی، موارد زیر را در مورد پرداخت تسهیلات مضاربه مجدداً تأکید کرد:

- با توجه به ماده ۱۰ «استورالعمل اجرایی عقد مضاربه» مصوب شورای پول و اعتبار، بانک یا موسسه اعتباری غیربانکی مکلف به نظارت لازم و کافی بر مصرف سرمایه نقدی(منابع)، برگشت آن و همچنین عملیات اجرایی مضاربه است.
- پرداخت سرمایه مضاربه در بازگانی داخلی جهت خرید کالا باید در مقابل پیش فاکتور معتبر یا حواله یا نامه سهمیه کالا یا قرارداد خرید معتبر یا هر نوع اسناد مثبته دیگر در وجه فروشنده کالا صورت گیرد. در این حالت عامل موظف است حداکثر ظرف مدت ۱۵ روز از تاریخ استفاده از سرمایه، فاکتور اصلی معامله یا قبض‌البار یا بارنامه حمل یا هر نوع سند دیگری را که حاکی از خرید و تحویل کالا باشد به بانک یا موسسه اعتباری غیربانکی ارائه کند.

رکود تولید در جاده مخصوص

صنعت کشور از جمله خودروسازی را تحت‌تأثیر قرار دهد. از مهم‌ترین این نااطمینانی‌ها می‌توان به احتمال فبالسازی مکانیسم ماشه اشاره کرد. این موضوع می‌تواند باعث تشدید تحریم‌ها و رشد بهای ارز شود که این روند به ضرر تولید کشور تمام خواهد شد.

جزئیات تولید خودروسازان

اما ناگاهی به عملکرد هر یک از خودروسازان بزرگ کشور در پنج ماهه ابتدایی سال داشته باشیم، طی این مدت زمان سایپا و پارس خودرو به طور قابل‌توجهی افت تولید داشته‌اند اما ایران‌خودرو مسیر متفاوتی را طی کرده و حتی کمی رشد تولید را ثبت کرده است.

ایران‌خودرو از ابتدای سال تا انتهای مردامه ۲۰۱هزار و ۲۲۰ دستگاه محصول سواری را به تولید رسانده است. این شرکت در پنج ماه ابتدایی سال گذشته، ۱۹۷هزار و ۲۹۵ دستگاه تولید داشت. بنابراین تیراژ این شرکت در مدت زمان یاد شده نسبت به مدت مشابه سال گذشته رشد سه هزار و ۸۲۵ دستگاه معادل دو درصد را تجربه کرده است.

در این بین بیشترین تولید انی‌پوشان جاده مخصوص به گروه پژو اختصاص دارد که درحال حاضر فقط پژو ۲۰۷ را از این خانواده به تولید می‌رسد. این شرکت در بازه زمانی تحت بررسی، ۶۲ هزار و ۹۱۳ دستگاه پژو تولید کرده است. با توجه به تولید ۲۶هزار و ۴۶(دستگاهی خانواده پژو در پنج ماهه سال گذشته، ایران‌خودروی‌ها در تولید اعضای این خانواده افت ۱۷٫۷ درصدی داشته‌اند.

در بین دیگر محصولات ایران‌خودرو، گروه سورن تیراژ ۵۴هزار و ۵۸۱ دستگاهی را در پنج ماه ابتدایی امسال از خود به جا گذاشته است. با در نظر گرفتن تیراژ ۲۶ هزار و ۲۴۵ دستگاهی این گروه خودرویی در مدت مشابه سال گذشته، ایران‌خودروی‌ها توانسته‌اند تولید در این گروه ۵۰ درصد افزایش دهند. همچنین ایران‌خودرو اعلام کرده طی این مدت ۱۳هزار و ۹۰۳ دستگاه دا را به تولید رسانده است. با توجه به تیراژ ۲۳ هزار و ۷۸۳ دستگاهی این خودرو در مدت مشابه سال پیش، تولید دنا ۵٫۶درصد کاهش را تجربه کرده است.دیگر محصول ایران‌خو

طی آمار منتشره در کدال، ایران‌خودرو در مدت زمان یادشده ۳۰ هزار و ۲۱۴ دستگاه تارا تولید کرده است. این خودروساز در پنج ماهه سال گذشته به میزان ۲۷ هزار و ۱۲۸ دستگاه از این محصول را به تولید رسانده بود. بنابراین تولید تارا در این مدت زمان رشد ۱۱٫۴ درصدی داشته است. در آمار تولید ایران‌خودرو آیمینی به نام خودروهای تولیدی تجاری‌نشده سایپا‌ها وجود دارد که به خودروهای ناقص اشاره داشته و عدددرج‌شده در مقابل آن، هزار و ۵۴۴ دستگاه است. همچنین بخشی دیگری به نام «دیگر محصولات» تعریف شده که تولید ایران‌خودرو در این بخش ۸ هزار و ۹۲۱دستگاه بوده است.

اما سایپا به عنوان دومین خودروساز بزرگ کشور، در پنج ماه گذشته ۶۹ هزار و ۴۲۱ دستگاه خودروی سواری تولید کرده که این رقم در مدت مشابه پارسال به میزان ۱۰۷ هزار و ۷۲۹ دستگاه بوده است. بنابراین در این مدت زمانی نارنجی‌پوشان جاده‌مخصوص ۱۲هزار و ۳۱۸

روزنامه اقتصاد

چهارشنبه ۹ مهر ۱۴۰۴
شماره ۷۷۰
www.marzeghtesad.ir

♥ تالار شیشه‌ای یا اتاق انتظار؟

تالار شیشه‌ای این روزها به اتاق انتظار تبدیل شده است. بسیاری از سهام با نسبت قیمت به درآمد پایین معامله می‌شوند، اما تثبیت نرخ دلار توافقی زیر ۷۰ هزار تومان و نرخ سود ۳۵ درصدی، فضای رشدی بازار را محدود کرده است. این وضعیت، سرمایه‌گذاران را محتاط و محتاج به ابزارهای کم‌ریسک مانند صندوق‌های درآمد ثابت و طلا کرده است. هرچند بازار در مقطعی صعودی می‌شود، اما نبود اعتماد و فشار فروش اجازه تداوم نمی‌دهد. در چنین فضایی به اعتقاد کارشناسان تنها یک تحول سیاسی یا اقتصادی می‌تواند مسیر بورس را تغییر دهد.

بورس نیازمند محرک سیاسی احمد اشتیاقی، تحلیلگر بازار سرمایه، درباره وضعیت فعلی بورس گفت: «بازار در این مقطع نشان داده است که برای شکل‌گیری یک روند صعودی پایدار، نیازمند تخصیص نقدینگی بیشتر در روزهای مثبت است. اما با فضای کنونی، فروشندگان همچنان اطمینان کافی ندارند و شرایط بازار حالت تعلیقی پیدا کرده است. به همین دلیل، خریداران با قدرت وارد نمی‌شوند و فروشندگان نیز به‌صورت پله‌ای در بازار ظاهر می‌شوند. تنها در صورتی که صف‌های خرید با حجم بالا شکل بگیرد، می‌توان انتظار داشت روند صعودی ادامه پیدا کند؛ در غیر این صورت، معمولاً پس از یک روز مثبت، فروشندگان مجدداً وارد می‌شوند و بازار را منفی می‌کنند.»

او در ادامه افزود: «یکی از مهم‌ترین عواملی که این وضعیت را تشدید کرده، فضای مبهم سیاسی کشور است. از یک‌سو آینده توافق برجام با توافق احتمالی با آمریکا نامشخص است و از سوی دیگر، احتمال ارجاع پرونده ایران به نهادهای اروپایی وجود دارد که می‌تواند منجر به تشدید تحریم‌ها شود. در چنین شرایطی، سرمایه‌گذاران تمایل بیشتری به صندوق‌های درآمد ثابت و صندوق طلا پیدا کرده‌اند. به‌طور معمول، پرتفوی سرمایه‌گذاران از سهام کاسته و به سمت این ابزارهای کم‌ریسک حرکت می‌کند. برای نمونه، اگر سرمایه‌گذاری پیش‌تر ۱۰۰ درصد سهام داشت، اکنون ممکن است نیمی از آن را فروخته و ۲۵ درصد در صندوق درآمد ثابت و ۲۵ درصد در صندوق طلا سرمایه‌گذاری کند تا بتواند ریسک‌های پیش‌رو را پوشش دهد.» اشتیاقی همچنین به وضعیت نرخ ارز و تاثیر آن بر بازار سرمایه اشاره کرد و گفت: «از ابتدای سال تاکنون دلار توافقی در کانال زیر ۷۰ هزار تومان تثبیت شده و این موضوع ذهن سرمایه‌گذاران را به‌شدت درگیر کرده است. وقتی از یک‌سو نرخ سود بانکی روی ۳۵ درصد قرار دارد و تورم در حدود ۳۰ درصد است، اما اجازه رشد نرخ دلار داده نمی‌شود، طبیعی است که سودآوری شرکت‌ها نیز رشدی نکند. این شرایط در کنار ابهامات سیاسی، بازار را در حالت تعلیق قرار داده و سرمایه‌گذاران را محتاط‌تر کرده است.»

این تحلیلگر بازار سرمایه در پایان خاطرنشان کرد: «تاکنون بسیاری از سهام‌ها در نقاط ارزنده‌ای معامله می‌شوند و قیمت‌ها حتی پایین‌تر از ارزش ذاتی قرار گرفته است. نسبت قیمت به درآمد (P/E) بیشتر شرکت‌ها در محدوده ۳ تا ۴ واحد قرار دارد که نشان‌دهنده ارزندگی بازار است. با این حال، تنها در صورتی می‌توان انتظار داشت بازار وارد روند صعودی شود که با تصمیمات سیاسی مهمی اتخاذ شود یا بستره‌های جدیدی برای افزایش سودآوری شرکت‌ها فراهم شود. در غیر این صورت، بازار در همین نقاط تعادلی نوسان خواهد داشت و نمی‌توان چندان امیدوار به رشد بزرگتر آن بود.»علاوه بر این، فضای‌گذاری دستوری همچنان به‌عنوان چالش بایا جان صنایع باقی مانده و فشار مضاعفی بر آنها وارد کرده است.»

.....

♥ افت نسبت شاخص کل به شاخص هم‌وزن

بررسی امار و ارقام نشان می‌دهد که نسبت شاخص کل به هم‌وزن در پایان معاملات روز گذشته به سطح ۳۰۲٫۳۶ واحدی رسیده است. این نسبت در پایان سال گذشته در سطح ۳۰۴٫۱۱ واحدی قرار داشت و افت این نسبت نسبت به ابتدای سال، نشانگر عملکرد بهتر سهام کوچک در قیاس با سهام بزرگ تالار شیشه‌ای است. بررسی یازدهی شاخص‌ها نیز این نکته را تایید می‌کند؛ درحالی‌که شاخص کل بورس از ابتدای سال افت ۷٫۳درصدی را متحمل شده، شاخص هم‌وزن تنها ۳درصد از ارتفاع خود را از دست داده است. پس عملکرد بهتر نمادهای کوچک در قیاس با نمادهای بزرگ، موجب افت کمتر شاخص هم‌وزن در قیاس با شاخص کل و نهایتاً کاهش نسبت شاخص کل به هم‌وزن شده است. افت نسبت شاخص کل به شاخص هم‌وزن تفاوت شاخص کل و شاخص هم‌وزن شاخص کل بورس تهران به سه عنوان ناماگر اصلی بازار سهام شناخته می‌شود. این شاخص نماینده و مقیاس سنجش عملکرد بازار سهام به دیگر بازارها است. در سال‌های اخیر همواره تحلیلگران و سهامداران اشکالاتی را به شاخص کل مطرح کرده‌اند و همگی متفق‌القول بر این موضوع تاکید دارند که شاخص کل، دماسنج مناسبی برای بیان وضعیت بازار سهام نیست و نمی‌توان عملکرد شاخص کل را به سدهای معاملاتی سهامداران تعمیم داد. البته آنچه که از سوی این افراد مطرح می‌شود، درست است.

قیمتی جدید است، اما این بازار پیش از رسیدن به مقاومت‌های کلیدی، مانند ۹میلیون تومان، نیاز به یک دوره استراحت دارد. در زمانی که تکلیف مذاکرات بین‌المللی مشخص نشود، انتظار واکنش‌های قابل‌توجه از طلا و دلار نمی‌رود.
باین‌حال، در صورت فعال‌سازی مکانیسم ماشه یا تشدید تنش‌ها، واکنش این بازارها می‌تواند شدید باشد.
الیاس کردی در خصوص وضعیت صنایع اظهار کرد: صنایع مختلف در بازار سرمایه همچنان تحت‌تاثیر ریسک‌های متعدد، از جمله تنش‌های بین‌المللی و مسائل اقتصادی کلان قرار دارند. با این‌حال، برخی صنایع به دلیل ارزش‌گذاری پایین، از جذابیت خاصی برخوردار هستند. ارزش دلاری بازار سهام در حال حاضر در پایین‌ترین سطوح خود قرار دارد و از منظر بنیادی نیز بسیاری از سهام در کف‌های قیمتی بی‌سابقه‌ای معامله می‌شوند. این موضوع می‌تواند فرصت‌های جذابی را برای سرمایه‌گذاران فراهم کند.
البته اقتصاد ایران با چالش‌هایی نظیر تورم مزمن، نرخ بهره بالا و شرایط نامناسب برای تولید مواجه است. این عوامل موجب شدند که بازار سهام نتواند به طور کامل از تورم پیشی بگیرد. با این‌حال، همبستگی تاریخی بین رشد قیمت دلار و بهبود بازار سهام نشان می‌دهد که در صورت افزایش نرخ ارز، بازار سهام نیز می‌تواند رشد قابل‌توجهی را تجربه کند.
در این میان با ورود به فصل پاییز که به طور سنتی دوره‌ای مثبت برای بازار سهام بوده، انتظار می‌رود بازار شاهد تقاضای بیشتری باشد.
به نظر می‌رسد روزهای آینده روزهای مثبت بازار از روزهای منفی پیشی بگیرد و به‌تدریج بازار ثبات بیشتری پیدا کند.
باوجود این، ریسک تشدید تنش‌ها همچنان به‌عنوان بزرگ‌ترین تهدید برای بازار مطرح است. در مقابل، اخبار مثبت می‌توانند واکنش‌های صعودی قابل‌توجهی را در بازار ایجاد کنند.
متولیان بازار سرمایه برای بهبود شرایط باید بر تقویت زیرساخت‌های اقتصادی و حمایت از کسب‌وکارها تمرکز کنند.
در زمانی که اقتصاد کلان و بازارهای اولیه شرایط مطلوبی نداشته باشند، انتظار عملکرد قوی از بازار سهام غیرواقع‌بینانه خواهد بود.
در مجموع، باوجود ریسک‌های موجود، نشانه‌هایی از بهبود در بازار سهام دیده می‌شود. سرمایه‌گذاران باید بادقت تحولات سیاسی و اقتصادی را رصد کرده و از فرصت‌های موجود در صنایع با ارزش‌گذاری پایین بهره ببرند.

چالش‌های پیش‌روی بازار

مریم محبی، کارشناس بازار سرمایه وضعیت روز یکشنبه بورس را این‌گونه مورد تحلیل و ارزیابی قرارداد: در هفته پایانی اردیبهشت‌ماه سال جاری، قیمت دلار در محدوده ۸۲هزار تومان و شاخص کل بورس تهران در حدود ۳میلیون و ۲۵۲ هزار واحد قرار داشت که ارزش دلاری بازار را به بیش از ۳۵میلیارد دلار می‌رساند. اما در شهریورماه سال جاری، با کاهش شاخص کل به پایین‌تر از ۲میلیون و ۵۰۰ هزار واحد و افزایش نرخ ارز به حدود ۱۰۵ هزار تومان، ارزش دلاری بازار به حدود ۷۸میلیارد دلار رسیده است.

این رقم نشان‌دهنده افت محسوس ارزش دلاری بازار از اردیبهشت ماه سال جاری است. از سوی دیگر، قدرت پول ملی در این دوره پنج‌ماهه، با توجه به کاهش ارزش ریال در برابر دلار، حدود ۲۰ درصد افت کرده است. این کاهش قدرت خرید، همراه با افت شاخص کل از منظر عددی، تکنیکال و ریالی، نشان‌دهنده فشار قابل‌توجه بر فعالان بازار سرمایه است. با وجود کاهش کلی ارزش بازار، برخی نهادهای مالی تاثیر متفاوتی بر بازار داشتند. باید عنوان کرد صندوق‌های اهرمی، به دلیل ترکیب دارایی‌ها(سهام عادی و ممتاز) و ضریب اهرمی، نقش مهمی در نوسانات اخیر بازار ایفا کردند. در روزهای اخیر، پس از هفته‌ها عرضه متوالی، صندوق‌های اهرمی به حباب مثبت رسیدند و مجاز به صدور واحدهای جدید شدند. این اتفاق تقاضای جدیدی در بازار ایجاد کرد و به مثبت شدن بازار در روز یکشنبه کمک کرد.

از سوی دیگر نسبت شاخص کل بورس به صندوق‌های طلا به کمترین سطح تاریخی خود، یعنی پایین‌تر از ۴، رسیده است. این در حالی است که این نسبت در اردیبهشت ۱۴۰۴ حدود ۷ و در اوج بازار در مرداد ۱۳۹۹ حدود ۲۳ بود. این کاهش چشم‌گیر، سرمایه‌گذاران صندوق‌های طلا را به تبدیل بخشی از دارایی‌های خود به سهام ترغیب کرده و به ایجاد تقاضا در بازار کمک کرده است.
بنابراین سه عامل کلیدی در رشد اخیر بازار سرمایه قابل شناسایی است. نخست کاهش ارزش دلاری بازار که این کاهش موجب شده شاخص کل و بسیاری از سهام، به‌ویژه سهام شرکت‌های بنیادی، در محدوده ارزندگی و کف قیمتی قرار گیرند و برای خریداران جذاب شوند. همچنین حساب مثبت صندوق‌های اهرمی که این صندوق‌ها با صدور واحدهای جدید، تقاضای تازه‌ای در بازار ایجاد کردند و البته نسبت پایین شاخص کل به صندوق‌های طلا که در کف تاریخی خود، سرمایه‌گذاران را به سمت خرید سهام سوق داده است.

محبی ادامه داد: نامه اخیر اتحادیه اروپا به شورای امنیت سازمان ملل درباره فعال‌سازی مکانیسم ماشه و مهلت ۳۰ روزه ایران برای دستیابی به توافق، می‌تواند تاثیرات عمیقی بر اقتصاد ایران و به‌ویژه بازار سرمایه داشته باشد. فعال‌سازی این مکانیسم می‌تواند فعالیت شرکت‌های بورسی را مختل کند، حاشیه سود آنها را کاهش دهد و نازاری در بخش انرژی و صنایع پتروپالایشی را تشدید کند. این امر به کاهش بیشتر ارزش بازار منجر خواهد شد. انتظار می‌رود در این ۳۰ روز، بازارهای مالی با سردرگمی بیشتری مواجه شوند و در انتظار تصمیم نهایی باقی بمانند. با توجه به تاثیر بالای اخبار سیاسی، مانند جنگ یا فعال‌سازی مکانیسم ماشه بر بازار سرمایه، پیشنهاد می‌شود متولیان بازار تمهیداتی برای کاهش هیجانات ناشی از این اخبار اتخاذ کنند. برای نمونه در دوره‌هایی مانند بازگشایی بازار پس از جنگ تحمیلی ۱۳۰۲،روژه عدم مدریت هیجانات به ریزش‌های سنگین منجر شد. محدود کردن موقت فعالیت بازار در زمان انتشار اخبار سیاسی حساس می‌تواند از نوسانات غیرضروری جلوگیری کند. محبی در پایان خاطر‌نشان کرد: رشد اخیر بازار، هرچند مثبت، نمی‌تواند به‌عنوان نشانه‌ای از تغییر روند کلی تلقی شود. بازار سرمایه همچنان در انتظار اخبار سیاسی و بهبود روابط بین‌المللی ایران است. در صورت انتشار اخبار مثبت و بهبود شرایط سیاسی، می‌توان به رشدی پویا و رووند و رشد پایدار بازار امیدوار بود. در غیر این صورت، ابهامات کنونی همچنان بر بازار حاکم خواهد ماند.

مدیرعامل شرکت مشاور سرمایه‌گذاری هوشمند آبان، با اشاره به این‌که بازار سرمایه نیازمند ورود صنایع جدیدی است، به‌ویژه صنایعی که مردم به‌طور روزمره از آنها استفاده می‌کنند؛ گفت: پیش از ورود این مدل شرکت‌ها به بازار سرمایه، برندهای بزرگی با سابقه ۵۰ تا ۶۰ساله وارد بورس شدند و در ارزش‌گذاری آنها نیز چالش‌های مشابه وجود داشت. با این حال، فعالان حوزه اکوسیستم اقتصاد دیجیتال حتی حاضرند ارزش پایین‌تری از آنچه مدنظرشان است بپذیرند تا بتوانند از فضای بازار سرمایه استفاده کنند. میثم کریمی، مدیرعامل شرکت مشاور سرمایه‌گذاری هوشمند آبان، با اشاره به پذیرش «مایکت» در بازار سهام، گفت: قطعاً این نگرانی وجود دارد که این بیگ‌دیتاهایی که جمع‌آوری می‌شوند، کجا و چگونه مورد استفاده قرار می‌گیرند. این‌که یک شرکت استراتژی دات‌اُپلبانه بپذیرد نظارت نهادهی که هیچ منفعتی در عملکردش ندارد اعمال و وارد بازار سرمایه شود، قابل ستایش است. اما ای‌کنش این شرایط برای تمام شرکت‌ها فراهم باشد. کریمی ادامه داد: تمین مالی از بازار سرمایه ابزاری است که مخصوصاً در دو دهه اخیر رشد زیادی داشته و حتی در یک دهه اخیر روش‌ها و ابزارهای متنوعی معرفی شده است. عموماً فعالان حوزه اقتصاد دیجیتال جوانانی هستند که ابزارهای جدید دنیا را دیده‌اند و وقتی وارد بازار سرمایه می‌شوند، با این ابزارها مواجه شده و علاقه‌مند به استفاده از آنها هستند.

دوراهی تالار شیشه‌ای؛ «ماشه» یا «توافق»

بالاترین میزان تولید و فروش سه‌ تا چهار سال اخیر را ثبت کردند. بنابرین، از نظر بنیادی بازار آماده رشد است و تنها نیاز دارد یکی از سناریوهای ذکرشده عملیاتی شود.»
بروز خوش‌شناس، تحلیلگر بازار سرمایه گفت: «بازار سرمایه به چند دلیل وضعیت مطلوبی ندارد و مهم‌ترین شاخص در این زمینه، رقم دلاری بازار است که اکنون به کمتر از ۹۰میلیارد دلار رسیده و وضعیت فاجعه‌باری را نشان می‌دهد. دو عامل اصلی موجب این شرایط شده‌اند: نخست، ریزش بازار و دوم، رشد قیمت دلار که نتیجه آن وضعیت کنونی بازار است.» او با اشاره به اینکه تنها عاملی که در حال حاضر به نفع بازار سرمایه است، ارزش جایگزینی جذاب سهام است، گفت: «در شرایط فعلی، می‌توان این عامل را حتی به‌عنوان یک «شوخی تلخ» توصیف کرد. با این حال، این ارزش جایگزینی لزوماً به معنای رشد بازار نیست، زیرا دیگر عوامل فشار، از جمله افزایش ریسک‌های سیستماتیک، روند نزولی بازار را سرعت داده‌اند. حتی در صورت رخ ندادن جنگ ۱۲ روزه، بازار ممکن بود دچار افت شود و رشد آن ادامه نمی‌یافت.»
حق‌شناس گفت: «در شرایط فعلی، فاصله دلار آزاد و توافقی به بیش از ۵۰ درصد رسیده و این موضوع رانت قابل‌توجهی ایجاد کرده که به زیان تولیدکنندگان و صادرکنندگان است. براساس آخرین اظهارات آقای فرزین، این نرخ‌ها ادامه خواهد داشت و دلار صادراتی نیز در محدوده ۷۰ هزار تومان حفظ می‌شود، اقدامی که انگیزه صادرکننده و مزیت صادراتی شرکت‌ها را کاهش می‌دهد.» این تحلیلگر ادامه داد: «علاوه بر این، نرخ بهره همچنان بالاست و سیاست‌های انقباضی بانک مرکزی ادامه خواهد یافت؛ در نیمه دوم سال نیز نرخ بهره احتمالاً افزایش پیدا خواهد کرد که به ضرر بازار سرمایه است. بنابرین، تنها عاملی که حال حاضر به نفع بازار است، ارزش جایگزینی است؛ اما اثر‌گذاری آن زمانی مشهود خواهد بود که ریسک‌های سیستماتیک کاهش یابند.»

وی افزود: «نشانه‌هایی از بهبود بازار در روزهای شنبه و یکشنبه دیده شد و در صندوق‌های اهرمی نیز خریدهایی مشاهده شد، اما این روند تداوم ندارد و حجم معاملات هنوز کافی نیست. برای بهبود بازار، نیاز به تقاضای موثر و کاهش ریسک‌های سیستماتیک داریم تا شرایط برای سرمایه‌گذاران جذاب‌تر شود.»
سرمایه‌گذاران مختلف کالاها رقم زد. در یک‌سو، سیاست پولی ایالات متحده و سخنرانی رئیس فدرال‌رزرو در همایش جکسون‌هول بار دیگر به نقطه کانونی توجه بازارها بدل شد و انتظارات از کاهش نرخ بهره در نشست سپتامبر را تقویت کرد. این موضوع زمینه‌ساز تضعیف ارزش دلار و رشد بهای طلا و برخی فلزات پایه شد. در سوی دیگر، ضعف مداوم تقاضا در اقتصاد چین و مازاد عرضه در بازار انرژی، قیمت نفت و گاز را تحت فشار قرار داد و تصویر متناقض از آینده بازارها ترسیم کرد. به نظر می‌رسد طی روزهای آینده تحولات در بخش فلزات گرانبها، روی سهام این گروه در بورس تهران اثر ویژه‌تری داشته باشد. با این حال، ضعف تقاضا در حوزه نفتی و فولادی، به دلیل وزن بالای آن در بازار سهام سبب خواهد شد تا به طور کلی بازار سرمایه از محل بازارهای جهانی منتفع نشود.

در بخش فلزات، شمش فولاد در سطح ۴۴۵دلار در هر تن ثابت ماند و تغییر محسوسی نسبت به هفته قبل نداشت. این ثبات در شرایطی رقم خورد که فعالان بازار انتظار داشتند کاهش فعالیت‌های ساخت‌وساز در چین قیمت‌ها را بیش از پیش تضعیف کند، اما افزایش مقطعی خرید کارخانه‌های آسیایی مانع افت بیشتر شد. سنگ‌آهن نیز با رشد اندک ۰۴درصدی به ۱۰۲دلار رسید؛ رشدی که بیش از آنکه نشان‌دهنده رونق واقعی تقاضا باشد، حاصل نیاز کوتاهمدت به شارژ موجودی در فولادسازی‌ها بود. در بازار آلومینیوم هم تغییر چندانی دیده نشد. هرچند به واسطه خبرهای اقتصادی هفته گذشته، باتری این فاز مهم نیز شارژ شد، اما این رشد قیمتی دوام نداشت. در میان فلزات پایه، مس ستاره این هفته بود. قیمت آن با رشد ۱۵درصدی به ۹۹۳دلار رسید، روند صعودی مس بیش از هر چیز از چشم‌انداز مثبت تقاضا در حوزه انرژی‌های تجدیدپذیر و پروژه‌های انتقال برق در اقتصادهای نوظهور نیرو می‌گیرد. به همین ترتیب روی نیز اندکی تقویت شد و در سطح ۲۸۲۶دلار قرار گرفت که ناشی از تقاضای صنایع خودروسازی و گالوانیزه‌سازی بود. اما طلا درخششی متفاوت داشت. این فلز گرانبها تحت‌تاثیر کاهش ارزش دلار و افزایش تمایل سرمایه‌گذاران به دارایی‌های امن، با جهشی ۳۳درصدی به سطح ۲۵۵۰۰دلار رسید. رشد طلا نشان می‌دهد که بازارها همچنان به سیاست‌های انبساطی احتمالی فدرال‌رزرو و افزایش نااطمینانی در اقتصاد جهانی واکنش نشان می‌دهند. بازار انرژی اما چهره‌ای متفاوت داشت. نفت برنت در سطح ۶۷دلار معامله شد که تنها رشد بسیار محدود ۰۴درصدی نسبت به هفته قبل را نشان می‌دهد. این ثبات نسبی در شرایطی رقم خورد که از یک‌سو کاهش ذخایر نفتی آمریکا و نگرانی‌های ژئوپولیتیک از قیمت‌ها حمایت می‌کرد و از سوی دیگر، بیم کاهش مصرف سوخت در ماه‌های پیش رو در آمریکا و اروپا مانع از جهش‌های قیمتی شد.

تنفس مصنوعی به بورس

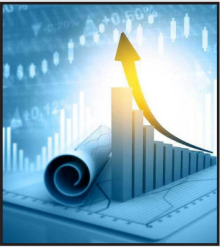

فرحناز نعمتی - شاخص کل بورس تهران در شرایطی روز یکشنبه حدود ۱.۴۴ درصد افزایش یافت که علانمی از تغییر محسوس تقاضا در بازار مشاهده نشد.

روز یکشنبه در شرایطی تابلوی معاملاتی به رنگ سبز درآمد که بازار نخستین روز هفته را با سرخ‌پوشی به پایان رسانده بود. بازار سهام تحت‌تاثیر تشدید ریسک‌های گوناگون در هفته‌های گذشته روند اصلاحی و نامتعادلی از خود بروز داده است. از سوی دیگر کلاف سردرگم مذاکرات بین‌المللی همچنان سلبیه سنگینی بر بازار انداخته و خود به چالش موثری تبدیل شده است. با این‌وجود در ماه‌های اخیر با افت نماگرهای اصلی بازار و از دست‌رفتن حمایت‌های کلیدی، به نظر می‌رسد فشار خرید مشخصی در بازار وجود ندارد درحالی‌که فشار فروش، کاهش محسوسی داشته است. ریزش بازار و افت نماگر اصلی به کانال ۲میلیون و ۴۰۰ هزار واحدی نتیجه عوامل مختلف ریسک‌های سیستماتیک در کنار عوامل داخلی مانند بالا بودن نرخ بهره است. بالا بودن هزینه‌های تامین مالی برای شرکت‌ها در شرایطی که اقتصاد کم و بیش درگیر وضعیت رکود تورمی بوده، می‌تواند حاشیه سود شرکت‌ها را با تغییرات موثری در ماه‌های آینده مواجه کند. بر این اساس پیش‌بینی می‌شود در صورتی که ارزش معاملات بازار در روزهای آینده رشد محسوسی داشته باشد بازار بتواند شرایط متعادل‌تری را در روزهای آینده تجربه کند.

بازار از لنز آمار

دماسنج اصلی تالار شیشه‌ای روز یکشنبه با افزایش ارتفاع ۱،۴۴ درصدی روبه‌رو شد و در نهایت روز معاملاتی را در محدوده ۲میلیون و ۴۳۰ هزار واحدی به پایان رساند. در این بین نماگر هموزن نیز با رشد ارتفاع هفتگی ۰،۴درصدی مواجه و در نهایت در سطح ۷۵۶ هزار و ۸۴۶ واحدی قرار گرفت. از سوی دیگر شاخص کل فراپورس نیز که معیار مناسبی برای بررسی وضعیت سهام مختلف فراپورسی است، همسو با سایر نماگرها حدود ۰،۱۹

این روزها نمی‌توان مسیر آینده بورس را پیش‌بینی کرد؛ تحلیلگران این‌طور می‌گویند و معتقدند بازار سرمایه این روزها در شرایط پیچیده و پرابهامی قرار دارد. تالار شیشه‌ای این روزها در شرایطی قرار دارد که از یک‌سو ارزش جایگزینی سهام جذاب است و از سوی دیگر، ریسک‌های سیستماتیک و عوامل بیرونی فشار مضاعفی بر آن وارد می‌کنند. تحلیلگران معتقدند کاهش ارزش دلاری بازار به زیر ۹۰میلیارد دلار و رشد قیمت دلار از جمله مهم‌ترین دلایلی است که روند کلی بازار را تحت تاثیر قرار داده است. درحالی‌که برخی سناریوها، از جمله فعال شدن مکانیسم ماشه با توافق میان ایران و غرب، می‌توانند جریان نقدینگی را به سمت بورس بازگردانند، احتمال رخداد هر سناریو با عدم قطعیت‌های جدی همراه است.

در کنار این عوامل، فاصله نرخ دلار آزاد و توافقی، رانت قابل توجهی ایجاد کرده که انگیزه تولیدکنندگان و صادرکنندگان را کاهش می‌دهد و سیاست‌های انقباضی بانک مرکزی و نرخ بهره بالا نیز شرایط را برای رشد پایدار بازار محدود کرده است. با این حال، گزارش‌های مالی اخیر شرکت‌ها نشان از عملکرد مطلوب و تولید و فروش مناسب، به‌ویژه در بخش فولاد دارد که پایه‌های بنیادی بازار را تقویت می‌کند. به اعتقاد کارشناسان، تنها با کاهش ریسک‌های سیستماتیک و بازگشت تقاضای موثر، می‌توان انتظار رشد مستمر بازار را داشت و در غیر این صورت، نوسانات مقطعی و محدود باقی خواهد ماند.

محمد خبری‌زاد، تحلیلگر بازار سرمایه اظهار کرد: «این روزها اگر بخواهیم بازار سرمایه را سناریو به سناریو پیش‌بینی کنیم، کار چندان ساده‌ای نیست. در گذشته راحت‌تر می‌شد وضعیت را با دوگانه‌هایی همچون «جنگ یا عدم جنگ» و «توافق یا عدم توافق» توضیح داد؛ اما اکنون می‌توان گفت بازار در مسیری سراسرنییی قرار گرفته که صرفاً می‌توان احتمالاتی را برای آن مطرح کرد.» وی نخستین سناریو را چنین توضیح داد: «اگر فعال‌سازی مکانیسم ماشه ظرف یک ماه آینده تکمیل شود - همان‌طور که پیش‌بینی‌ها نشان می‌دهد- این موضوع به کاهش فروش نفت، فشار بر منابع ارزی و در نتیجه افزایش نرخ دلار منجر خواهد شد. در این شرایط، احتمالاً بانک مرکزی و دولت مجبور می‌شوند نرخ حواله و توافقی را نیز بالا ببرند. به دنبال این روند، بورس هم رشدی

♥ دوگانه جدید بازارهای جهانی

بازارهای جهانی در آخرین هفته ماه اوت در حالی به کار خود پایان دادند که مجموعه‌ای از عوامل کلان اقتصادی و تحولات بخشی، مسیر متفاوتی را برای گروه‌های مختلف کالاها رقم زد. در یک‌سو، سیاست پولی ایالات متحده و سخنرانی رئیس فدرال‌رزرو در همایش جکسون‌هول بار دیگر به نقطه کانونی توجه بازارها بدل شد و انتظارات از کاهش نرخ بهره در نشست سپتامبر را تقویت کرد. این موضوع زمینه‌ساز تضعیف ارزش دلار و رشد بهای طلا و برخی فلزات پایه شد. در سوی دیگر، ضعف مداوم تقاضا در اقتصاد چین و مازاد عرضه در بازار انرژی، قیمت نفت و گاز را تحت فشار قرار داد و تصویر متناقض از آینده بازارها ترسیم کرد. به نظر می‌رسد طی روزهای آینده تحولات در بخش فلزات گرانبها، روی سهام این گروه در بورس تهران اثر ویژه‌تری داشته باشد. با این حال، ضعف تقاضا در حوزه نفتی و فولادی، به دلیل وزن بالای آن در بازار سهام سبب خواهد شد تا به طور کلی بازار سرمایه از محل بازارهای جهانی منتفع نشود.

در بخش فلزات، شمش فولاد در سطح ۴۴۵دلار در هر تن ثابت ماند و تغییر محسوسی نسبت به هفته قبل نداشت. این ثبات در شرایطی رقم خورد که فعالان بازار انتظار داشتند کاهش فعالیت‌های ساخت‌وساز در چین قیمت‌ها را بیش از پیش تضعیف کند، اما افزایش مقطعی خرید کارخانه‌های آسیایی مانع افت بیشتر شد. سنگ‌آهن نیز با رشد ۱۵درصدی به ۹۹۳دلار رسید، روند صعودی مس بیش از هر چیز از چشم‌انداز مثبت تقاضا در حوزه انرژی‌های تجدیدپذیر و پروژه‌های انتقال برق در اقتصادهای نوظهور نیرو می‌گیرد. به همین ترتیب روی نیز اندکی تقویت شد و در سطح ۲۸۲۶دلار قرار گرفت که ناشی از تقاضای صنایع خودروسازی و گالوانیزه‌سازی بود. اما طلا درخششی متفاوت داشت. این فلز گرانبها تحت‌تاثیر کاهش ارزش دلار و افزایش تمایل سرمایه‌گذاران به دارایی‌های امن، با جهشی ۳۳درصدی به سطح ۲۵۵۰۰دلار رسید. رشد طلا نشان می‌دهد که بازارها همچنان به سیاست‌های انبساطی احتمالی فدرال‌رزرو و افزایش نااطمینانی در اقتصاد جهانی واکنش نشان می‌دهند. بازار انرژی اما چهره‌ای متفاوت داشت. نفت برنت در سطح ۶۷دلار معامله شد که تنها رشد بسیار محدود ۰۴درصدی نسبت به هفته قبل را نشان می‌دهد. این ثبات نسبی در شرایطی رقم خورد که از یک‌سو کاهش ذخایر نفتی آمریکا و نگرانی‌های ژئوپولیتیک از قیمت‌ها حمایت می‌کرد و از سوی دیگر، بیم کاهش مصرف سوخت در ماه‌های پیش رو در آمریکا و اروپا مانع از جهش‌های قیمتی شد.

♥ افزایش سهم قشم از خدمات دریایی خلیج فارس

صنعت بانکرینگ به عنوان یکی از بخش‌های کلیدی در تجارت جهانی انرژی، سالانه گردش مالی چشم‌گیری دارد. با توجه به موقعیت استراتژیک خلیج‌فارس و عبور سالانه بیش از ۵۰ هزار کشتی از این منطقه، ایران برنامه‌ریزی جدی برای افزایش سهم خود از این بازار را آغاز کرده است.

جزیره‌قشم با مزیت‌های منحصربه‌فرد جغرافیایی و زیرساختی، به‌عنوان هاب رسمی بانکرینگ کشور معرفی شده و هدف آن دستیابی به ۵۰ درصد سهم بازار در خلیج فارس است.

مدیر نفت و انرژی سازمان منطقه آزاد قشم با اشاره به گردش مالی ۲۰۰میلیارد دلاری صنعت بانکرینگ در جهان و سهم ۲۰میلیارد دلاری خلیج‌فارس، از برنامه‌های بلندپروازانه ایران برای افزایش حضور در این بازار خبر داد.
جعفر خلیقی گفت: اکنون بیش از ۸۵ درصد بازار بانکرینگ خلیج‌فارس در اختیار بندر فیخیره امارات است، اما قشم با فاصله تنها ۵ مایلی از کریدور اصلی کشتیرانی، موقعیت‌بهتری برای جذب این بازار دارد و ی با تشبیه این صنعت به مجتمع‌های خدمات بین‌راهی برای کشتیرانی بین‌المللی گفت: بانکرینگ، مجموعه‌ای از خدمات از جمله سوخت‌رسانی، تأمین آب و خدمات فنی به کشتی‌هایی است که ماهادر مسیرهای بین‌المللی تردد می‌کنند.
جزیره قشم با فاصله تنها پنج مایل از کریدور عبور بیش از ۵۰ هزار کشتی در سال، از مزیت جغرافیایی بی‌ظثیری برخوردار است.
مدیر نفت و انرژی سازمان منطقه آزاد قشم تأکید کرد: درحالی‌که بندر فیخیره بیش از ۵۰ مایل از این مسیر فاصله دارد، قشم با تنها ۵ مایل فاصله، ظرفیت بالایی برای جذب این بازار دارد.

اگر زیرساخت‌های مورد نیاز، به‌ویژه در حوزه تولید سوخت کم‌سولفور (Low Sulfur) فراهم شود، قشم می‌تواند سهم ایران را به ۵۰ درصد ظرفیت بانکرینگ خلیج‌فارس ارتقا دهد.
خلیقی با اشاره به طرح توسعه پالایشگاهی قشم تصریح کرد: در ۲سال آینده، جزیره قشم به ظرفیت تولید ۵۰۰ هزار تن سوخت کم‌سولفور مخصوص کشتی خواهد رسید.
تحقق این هدف می‌تواند هم‌راه با یکی از بازیگران اصلی صنعت بانکرینگ در منطقه تبدیل کند و درآمدی بین ۳ تا ۲میلیارد دلار در مرحله نخست برای کشور به همراه داشته باشد.وی خاطرنشان کرد: برای تحقق این جله هدف راهبردی، نیازمند هم‌سازی و هم‌افزایی میان وزارت نفت، مجلس شورای اسلامی و سایر نهادهای حاکمیتی با سازمان منطقه آزاد قشم هستیم.

تمام ظرفیت‌های لازم از جمله عمق مناسب آبخور، موقعیت جغرافیایی ممتاز و زیرساخت‌های فنی در قشم مهیا است.
جزیره قشم با بهره‌گیری از مزیت‌های جغرافیایی و برنامه‌ریزی‌های کلان، ظرفیت تبدیل شدن به‌هاب بانکرینگ خلیج فارس را دارد. در صورت تحقق اهداف تعیین‌شده، نه تنها سهم ایران از بازار ۲۰میلیارد دلاری بانکرینگ منطقه افزایش می‌یابد، بلکه درآمدهای ارزی قابل‌توجهی نیز برای کشور به ارمغان خواهد آمد.
این طرح می‌تواند نقطه عطفی در توسعه اقتصادی و تجاری ایران در منطقه باشد.

■.....■

♥ ۳ هزار روستابازار برای عرضه مستقیم محصولات کشاورزی ایجاد می‌شود

مدیرعامل سازمان تعاون روستایی از برنامه‌ریزی برای توسعه ۳ هزار روستابازار و عرضه مستقیم کالاهای اساسی در کشور تا پایان دولت خبر داد.

محمدرضا طلائی، رئیس هیئت‌مدیره و مدیرعامل سازمان مرکزی تعاون روستایی ایران اظهار کرد: ساختار تعاون روستایی بیش از ۶۰ سال سابقه دارد و نقش آن تصدی‌گری نیست بلکه نظارت و سیاست‌گذاری بر تشکل‌هایی است که توسط خود کشاورزان و تولیدکنندگان ایجاد شده‌اند.

وی افزود: بر اساس مصوبه مجلس در برنامه هفتم توسعه، دولت مکلف است تا پایان این برنامه سهم تشکل‌های بخش کشاورزی را به ۲۰ درصد بازار برساند تا واسطه‌های غیر ضروری حذف و هزینه‌های مصرف‌کننده کاهش یابد.

مدیرعامل سازمان تعاون روستایی تصریح کرد: هدف این است که مسیر تولید از مزرعه تا سفره کوتاه شود و تشکل‌هایی که از دل روستا شکل گرفته‌اند از نقش آن ایفا کنند. وزیر جهاد کشاورزی نیز سیاست‌هایی را از ابتدای مسئولیت خود برای کاهش این فاصله در پیش گرفته و به تازگی به تشکل‌های زیرمجموعه سازمان تکلیف کرده که برای خرید، ذخیره‌سازی و توزیع برنج وارد عمل شوند.

طلائی با اشاره به اینکه کشاورزان تولیدکننده هستند اما تجربه کافی در فروش محصولات ندارند، گفت: روستا بازارها و فروشگاه‌های تعاون روستایی به‌دلیل اعتمادی که کشاورزان به آنها دارند می‌توانند محصولات را مستقیماً عرضه کنند. محل‌های عرضه سلامت با واسطه‌ها کار کرده‌اند و تغییر آنها دشوار است اما با استفاده از ظرفیت تشکل‌ها و ایجاد روستا بازارها این مشکل حل خواهد شد. وی با بیان اینکه تاکنون ۶۴ روستا بازار در کشور به بهره‌برداری رسیده است، اظهار کرد: هدف افزایش بی‌رویه تعداد این بازارها نیست بلکه رساندن کالا در نزدیک‌ترین نقطه به مصرف‌کننده اهمیت دارد. در هفته جهاد کشاورزی امسال ۶۴ روستا بازار از غرفه‌های کوچک تا بازارهای ۲۰ تا ۲۲ غرفه‌ای افتتاح شد. مدیریت این بازارها بر عهده اتحادیه‌های کشاورزی است.

صدای کیشوندان شنیده شد

✎ بیتا حسن پور – مدیرعامل سازمان منطقه آزاد کیش گفت: دولت چهاردهم نشان داده است که در برابر وعده‌های خود مسوولانه عمل می‌کند و این حضور نشانه‌ای از اراده دولت برای پیش مستمر روند اجرای تعهدات و پیگیری عملیاتی شدن آنها است.

محمد کبیری در نشست با فاطمه مهاجرانی سخنگوی دولت چهاردهم و فعالان اقتصادی و سرمایه‌گذاران جزیره کیش با ارائه گزارشی جامع از اقدامات انجام‌شده در حوزه زیرساخت‌ها، سلامت، آموزش و سرمایه‌گذاری، بر ضرورت بازگشت بخشی از مالیات پرداخت‌شده توسط فعالان اقتصادی به خدمات عمومی جزیره تأکید کرد و گفت: این مطالبه، اخلاقی، دینی و قانونی است. وی افزود: اگرچه دشواری‌های دیرینه ساختارهای اداری روند تغییرات را کند می‌کند اما وفاق و ممدلی در سطوح مختلف مدیریتی دولت می‌تواند به رفع موانع موجود در مسیر توسعه مناطق آزاد کمک کند. کبیری با تأکید بر نقش فعالان اقتصادی در ثبات و پایداری سرمایه‌گذاری در کیش گفت: بسیاری از سرمایه‌گذاران حاضر در این جزیره در مقاطع زمانی مختلف در کشور مانده‌اند و دارایی خود را در دل این خاک نهاده‌اند. این افراد نه تنها سرمایه‌گذار بلکه وطن‌دوست و ایران‌دوست هستند و این امر مسوولیت سازمان منطقه آزاد کیش را در خدمت به آنان دوچندان می‌کند.

وی با اشاره به مطالبات مطرح شده در این نشست و شفافیت خواسته‌های بخش خصوصی خاطرنشان کرد: در این جلسه هیچ مطالبه‌ای خارج از چارچوب

معاون علمی و فناوری ریاست‌جمهوری از فاز اجرایی «هوش مصنوعی رئیس‌جمهور» خبر داد و پیش‌بینی کرد تا پایان سال آماده استفاده می‌شود.
قرار است هوش مصنوعی به‌عنوان «دستیار» به پزشک‌یان و کابینه‌اش در زمینه‌هایی مانند تغییر قیمت‌ها، تعرفه‌ها و سیاست‌های اقتصادی کمک کند.

به گفته معاون علمی و فناوری رئیس‌جمهور «هوش مصنوعی رئیس‌جمهور» به مرحله اجرایی رسیده و تا پایان سال آماده استفاده خواهد بود. این خبر در حالی مطرح شده است که هوش مصنوعی در کشور نه تنها قانون و منولی واحدی ندارد؛ بلکه روند توسعه آن هم با ناهمسامانی همراه است. حسین افشین، معاون علمی و فناوری رئیس‌جمهور در سال گذشته از تدوین دستیار هوش مصنوعی برای رئیس‌جمهور در آینده‌ای نزدیک خبر داده بود. به گفته او این فناوری به‌عنوان یک دستیار هوشمند کنار رئیس‌جمهور قرار خواهد گرفت و برای هر وزیر و معاونان رئیس‌جمهور نیز یک دستیار هوش مصنوعی خواهیم داشت. از آن زمان تاکنون خبری درباره این دستیار منتشر نشده بود تا اینکه در هفته گذشته معاون رئیس‌جمهور خبر داد که طرح «هوش مصنوعی رئیس‌جمهور» وارد مرحله اجرا شده است و اولین نتیجه عملیاتی آن تا پایان امسال آماده استفاده خواهد بود.

ایهامات دستیار هوشمند

افشین هدف را رانندازی این سامانه را کمک به تصمیم‌گیری سریع‌تر و آسان‌تر برای رئیس‌جمهور و وزرا در موضوعاتی مانند تغییر قیمت‌ها، تعرفه‌ها و سیاست‌های اقتصادی اعلام کرد. پیش از این هم معاونت فناوری رئیس‌جمهور از نسخه آزمایشی سکوی ملی هوش مصنوعی در زمستان سال گذشته رونمایی کرد.

بر اساس آنچه درباره این سکو منتشر شده، قرار است که به‌عنوان زیرساخت اولیه و مورد نیاز برای تحلیل داده‌ها در جهت توسعه هوش مصنوعی با کاربردهای مختلف، بر اساس ضرورت‌ها و برنامه‌های راهبردی کشور عمل کند. این در حالی است که کشور از نظر زیرساخت‌های فنی و تکنولوژیک این فناوری ضغف‌های قابل‌توجهی دارد. همچنین، ابهام و آشفتگی در قانون‌گذاری و نپاه منوالی توسعه این فناوری در کشور صدای انتقاد کارشناسان و فعالان بخش خصوصی را بلند کرده است؛ تا جایی که آنها روند فعلی رشد هوش مصنوعی را در کشور معیوب و موجب تضعیف پیشرفت توصیف می‌کنند و معتقدند که کشورمان در حوزه هوش مصنوعی کم‌کم در حال تبدیل به یک کشور مصرف‌کننده است.

برخی کارشناس‌ها و فعالان نسبت به اجرای دستیار هوش مصنوعی انتقاد دارند و به اعتقاد

چت‌بات‌های هوش مصنوعی به بخش جدایی‌ناپذیر زندگی روزمره تبدیل شده‌اند. امروزه مردم از ابزارهایی مانند چت‌جی‌بی‌تی، جیمینای و کوپایلت نه فقط برای نگارش ایمیل و انجام امور کاری یا کدنویسی، بلکه برای دریافت مشاوره در روابط شخصی، حمایت عاطفی و حتی برقراری دوستی یا تجربه عشق بهره می‌برند.

اما برای اقلیتی از کاربران، این گفت‌وگوها ظاهراً اثرات نگران‌کننده‌ای به همراه داشته است. گزارش‌های زیادی نشان می‌دهد که استفاده طولانی‌مدت از چت‌بات‌ها ممکن است در برخی افراد علائم روان‌پریشی را برانگیزد یا تشدید کند. پیامدهای آن می‌تواند ویرانگر و حتی مرگ‌بار باشد. برخی کاربران فروپاشی روانی خود را به از دست دادن شغل، فروپاشی روابط، بستری اجباری در مراکز روان‌پزشکی و حتی بازداشت و زندان نسبت داده‌اند. حداقل یک گروه حمایتی نیز برای افرادی شکل گرفته که می‌گویند پس از تعامل با هوش مصنوعی زندگی‌شان رو به سقوط رفته است.

به نوشته مجله تایم، این پدیده که گاه به‌طور عامیانه «روان‌پریشی چت‌جی‌بی‌تی» یا «روان‌پریشی هوش مصنوعی» نامیده می‌شود هنوز به‌درستی شناخته نشده است و هیچ تشخیص رسمی برای آن وجود ندارد؛ داده‌اند مطالعاتی هستند و پروتکل درمانی مشخصی هم تعریف نشده است. روان‌پزشکان و پژوهشگران می‌گویند در حال حاضر عملاً در تارکی حرکت می‌کنند و جامعه پزشکی به سختی تلاش می‌کند خود را با این وضعیت وفق دهد.

روان‌پریشی چت‌جی‌بی‌تی چیست؟

این اصطلاحات رسمی نیستند، اما به‌عنوان عباراتی کوتاه برای اشاره به یک الگوی نگران‌کننده رواج یافته‌اند؛ وضعیتی که در آن افراد دچار توهمات یا باورهای تحریف‌شده‌ای می‌شوند که به نظر می‌رسد توسط گفت‌وگو با سامانه‌های هوش مصنوعی ایجاد یا تقویت شده‌اند. جیمز مک‌کیب، استاد دپارتمان مطالعات اندها هستند و پروتکل درمانی مشخصی هم تعریف نشده است. روان‌پزشکان و پژوهشگران می‌گویند در حال حاضر عملاً در تارکی حرکت می‌کنند و جامعه پزشکی به سختی تلاش می‌کند خود را با این وضعیت وفق دهد.

روان‌پزشکان می‌گویند این پدیده بیشتر بازتاب آسیب‌پذیری‌های شناخته‌شده در بستری

قانون نشنیدیم و این خود گواهی بر همسویی کامل بخش خصوصی با قانون‌گرایی است. دولت نیز با تأکید بر اجرای قانون و بهره‌یز از شعارزدگی به‌دنبال نتایج ملموس برای فعالان اقتصادی است.

مدیرعامل سازمان منطقه آزاد کیش سپس به گزارش اقدامات اخیر سازمان در حوزه زیرساخت‌ها پرداخت و گفت: در حوزه آب ظرفیت تولید با مشارکت بخش خصوصی در کمتر از شش ماه از ۲۳ هزار به ۲۵ هزار مترمکعب رسیده است و تا پایان سال به ۴۲ هزار مترمکعب خواهد رسید. در حوزه برق نیز با ورود دو نیروگاه ۳۸ و ۴۸ مگاواتی به جزیره و آغاز به‌کار یکی از آنها تا پایان پاییز ظرفیت تولیدی تقویت خواهد شد.

کبیری افزود: با وجود نبود سرمایه‌گذاری اساسی طی ۲۰سال گذشته در شبکه توزیع آب و برق، تلاش شده است با مشارکت بخش خصوصی این ناترازی جبران شود.

در بخش سلامت، وی از رایگان شدن درمان برای اقشار متوسط و ضعیف جزیره خبر داد و تأکید کرد: پرداخت سهم بیمار به بیمه توسط سازمان منطقه آزاد کیش باعث دسترسی بهتر به خدمات درمانی شده است؛ هرچند این حوزه هنوز نیازمند اصلاحات اساسی‌تری است.

کبیری در ادامه از پیگیری جدی سازمان منطقه آزاد کیش برای بهبود وضعیت درمانی از طریق تعامل با وزارت بهداشت و سازمان تأمین اجتماعی سخن گفت و خاطرنشان کرد: سال گذشته سازمان تأمین اجتماعی بیش از ۲۲۰۰میلیارد تومان از کیش درآمد داشته است و اکنون در حال نهایی‌سازی توافقی هستیم تا بخشی از این منابع برای توسعه زیرساخت‌های درمانی جزیره بازگردانده شود. وی همچنین از پیشرفت در نوسازی ناوگان حمل‌ونقل زمینی کیش با مشارکت بخش خصوصی خبر داد و گفت: امسال سال نوسازی کامل ناوگان خواهد بود. در خصوص تکلیف وضعیت شرکت هواپیمایی کیش نیز انتظار می‌رود با تدبیر وزارت راه و شهرسازی و همراهی دولت، وضعیت این بخش تا پایان سال تعیین تکلیف شود.

کبیری در خصوص مسکن و اسکان نیز با بیان این که بحث مسکن کارگري و اقشار خدماتی یکی از چالش‌های جدی جزیره است؛ افزود: با حضور علی مدنی‌زاده وزیر امور اقتصادی و دارایی برنامه ساخت واحدهای مسکونی برای کارگران و خدمات‌رسانان در دو ماه آینده به‌صورت رسمی آغاز خواهد شد.

در حوزه آموزش نیز وی از استقرار مجموعه‌های آموزشی مفید با سطح آموزشی بالا در مدارس الغدیر جزیره کیش خبر داد و گفت: این اقدام در راستای وعده سفر پیشین سخنگوی دولت بوده و اکنون به نتیجه رسیده است.

کبیری در پایان چهار محور کلیدی شامل مالیات، گمرک، تأمین مالی و تأمین اجتماعی را از اصلی‌ترین دغدغه‌های بخش خصوصی دانست و با اشاره به گفت‌وگوهای اخیر با وزیر امور اقتصادی و دارایی تأکید کرد: با توجه به اینکه سه مورد از این چهار محور در حوزه اختیارات وزارت اقتصاد است و علی مدنی‌زاده نگاه ویژه‌ای به مناطق آزاد دارد انتظار داریم گره‌های موجود به‌زودی باز شود.

فرصت پیش روی مناطق آزاد

فاطمه مهاجرانی، سخنگوی دولت چهاردهم نیز در این نشست گفت: در شرایطی که در بسیاری حوزه‌ها تنگنا وجود دارد، تلاش و کارآمدی در کیش دلگرم‌کننده است.

وی در نشست شورای معاونان و مدیران سازمان منطقه آزاد کیش افزود: آینده ایران با این رویکرد روشن‌تر خواهد بود. توجه به

ظرفیت‌های داخلی، به‌ویژه جزایر و مدیریت درست مناطق آزاد می‌تواند فرصت‌های فناوری و نوآوری را گسترش دهد. وی با اشاره به ضرورت فرهنگ‌سازی برای مصرف بهینه منابع گفت: یکی از آسیب‌های رفتاری ما مصرف‌زدگی در آب، برق و انرژی است و باید مدیریت مصرف در همه طرح‌های توسعه‌ای مدنظر قرار گیرد.

سخنگوی دولت همچنین با اشاره به پروژه‌های کلانی چون کیش‌ایر و جزیره مصنوعی، بر پیگیری جدی آنها تأکید کرد و افزود: رونق کیش نه‌تنها به نفع جزیره بلکه در خدمت توسعه اقتصاد ملی و کمک به مناطق کمتر برخوردار است.

گاهی اوقات خوب است که یک برنامه ساده داشته باشیمید که یک کار را بدون دردرس زیاد به خوبی انجام دهد. مایکروسافت لنز از آن نوع برنامه‌ها بود؛ یک اسکنر اسناد موبایل که اسناد کاغذی، کارت‌های ویزیت، رسیدها و هر چیز دیگری را به فایل‌های دیجیتال قابل خواندن تبدیل می‌کرد. به گزارش تک‌کراچ، مایکروسافت می‌گوید اکنون که این برنامه دیگر تولید نمی‌شود، کاربران خود را به برنامه چت هوش مصنوعی کوپایلت هدایت می‌کند. طبق یک سند پشتیبانی جدید، لنز از ۱۵ سپتامبر ۲۰۲۵ از دستگاه‌های iOS و اندروید کنار گذاشته می‌شود و سپس در ۱۵ نوامبر ۲۰۲۵ از فروشگاه اپل و گوگل پلی حذف خواهد شد. کاربران فعلی می‌توانند تا ۱۵ دسامبر ۲۰۲۵ به استفاده از قابلیت‌های اسکن این برنامه ادامه دهند. پس از آن تاریخ، هیچ اسکن جدیدی امکان‌پذیر نخواهد بود، اما دسترسی به اسکن‌های قبلی تا زمانی که برنامه روی دستگاه کاربر باقی بماند، امکان‌پذیر است. مایکروسافت لنز (که در آن زمان با نام آفیس لنز شناخته می‌شد) اولین بار در سال ۲۰۱۵ عرضه شد و از اپلیکیشنی که در ابتدا برای دستگاه‌های ویندوز فون طراحی شده بود، تکامل یافت. درحالی‌که عملکرد اصلی آن مشابه سایر برنامه‌های اسکن موبایل بود، اما سعی نمی‌کرد برای برخی از قابلیت‌ها از کاربران هزینه بیشتری دریافت کند یا آنها را به سمت اشتراک سوق دهد – امری نادر در اپ‌استور امروزی.

هوش مصنوعی؛ مشاور پزشک‌یان

معاون علمی و فناوری ریاست‌جمهوری از فاز اجرایی «هوش مصنوعی رئیس‌جمهور» خبر

داد و پیش‌بینی کرد تا پایان سال آماده استفاده می‌شود.
قرار است هوش مصنوعی به‌عنوان «دستیار» به پزشک‌یان و کابینه‌اش در زمینه‌هایی مانند تغییر قیمت‌ها، تعرفه‌ها و سیاست‌های اقتصادی کمک کند.

به گفته معاون علمی و فناوری رئیس‌جمهور «هوش مصنوعی رئیس‌جمهور» به مرحله اجرایی رسیده و تا پایان سال آماده استفاده خواهد بود. این خبر در حالی مطرح شده است که هوش مصنوعی در کشور نه تنها قانون و منولی واحدی ندارد؛ بلکه روند توسعه آن هم با ناهمسامانی همراه است. حسین افشین، معاون علمی و فناوری رئیس‌جمهور در سال گذشته از تدوین دستیار هوش مصنوعی برای رئیس‌جمهور در آینده‌ای نزدیک خبر داده بود. به گفته او این فناوری به‌عنوان یک دستیار هوشمند کنار رئیس‌جمهور قرار خواهد گرفت و برای هر وزیر و معاونان رئیس‌جمهور نیز یک دستیار هوش مصنوعی خواهیم داشت. از آن زمان تاکنون خبری درباره این دستیار منتشر نشده بود تا اینکه در هفته گذشته معاون رئیس‌جمهور خبر داد که طرح «هوش مصنوعی رئیس‌جمهور» وارد مرحله اجرا شده است و اولین نتیجه عملیاتی آن تا پایان امسال آماده استفاده خواهد بود.

انها ایهاماتی در روند فعالیت این دستیار از جهت حوزه کمک‌رسانی در تصمیم‌گیری وجود دارد. دستیار هوش مصنوعی فعلاً نمی‌تواند در تمامی حوزه‌های تصمیم‌گیری به رئیس‌جمهور مشورت بدهد و در حوزه اقتصاد هم همگفکی را با نباید اختصاصی و محدود باشد. علی عبدالله‌ی، کارشناس اقتصاد دیجیتال همچنین به «دنیای اقتصاد» توضیح می‌دهد: «فعالیت دستیار هوش مصنوعی می‌تواند در چند سطح باشد. در سطح اول صرفاً مصوبات را توضیح و شرح می‌دهد. در سطح بعدی احتمال تعارض مصوبه جدید با مصوبات قبلی را بررسی می‌کند و در پیشرفته‌ترین حالت سناریوسازی می‌کند و تبعات اجرا یا عدم اجرای مصوبات را تحلیل می‌کند.» به اعتقاد این کارشناس، دامنه کاربرد و استفاده از دستیار هوش مصنوعی باید شفاف باشد. با این حال به نظر می‌رسد که اقدام مثبتی است، اما باید و لازم است که در حد خبر باقی بماند و به صورت کامل و اصولی پیاده‌سازی شود.

کاربردهای جهانی

به توجه به اینکه هنوز جزئیاتی از فعالیت دستیار هوش مصنوعی رئیس‌جمهور منتشر نشده و انتقاداتی هم نسبت به این دستیار در شرایط عقب ماندگی از روندهای جهانی و زیرساخت‌های فنی وجود دارد، نمی‌توان با قطعیت از موفقیت یا عدم موفقیت آن صحبت کرد. البته بررسی تجربه سایر کشورها به‌خصوص ایالات متحده آمریکا، چین، اتحادیه اروپا و هند نشان می‌دهد که هوش مصنوعی به سیاستمداران کمک می‌کند تا بر اساس داده‌های دقیق‌تر و تحلیل‌های پیشرفته‌تر تصمیم‌گیری کنند و سیاست‌های بهتری را برای رفاه مردم

سندروم «روان‌پریشی چت‌جی‌بی‌تی»

است که به‌داندید مدل‌های زبانی بزرگ (LLM) چه هستند. شاید این حرف ساده به نظر برسد، اما به یاد داشته باشید که LLMها ابزار هستند، نه دوست. هر چقدر هم که در تقلید لحن شما و به‌خاطر سپردن ترجیحات‌تان خوب عمل کنند.» او توصیه می‌کند که کاربران از اشتراک‌گذاری بیش از حد اطلاعات و وابستگی به این ابزارها برای حمایت عاطفی خودداری کنند. روان‌پزشکان می‌گویند استفاده بیش از حد از این ابزارها می‌تواند به لحظات برای ای‌فسارهای عاطفی این است؛ استفاده از چت‌بات را متوقف کنید. تشخیص اینکه استفاده از چت‌بات به مشکل تبدیل شده است همیشه آسان نیست. دکتر مک‌کیب می‌گوید: «وقتی افراد دچار هذیان می‌شوند، متوجه نیستند که اینها هذیان است. آنها فکر می‌کنند این واقعیت است.»

دوستان و خانواده نیز نقش مهمی دارند. عزیزان باید مراقب تغییرات در خلق‌وخو، خواب یا رفتار اجتماعی فرد باشند؛ از جمله نشانه‌هایی مانند کناره‌گیری یا ازتلا. دکتر گیرگس می‌گوید: «افزایش وسواس نسبت به ایدئولوژی‌های حاشیه‌ای» یا «صرف زمان بیش از حد برای استفاده از هر سیستم هوش مصنوعی» از علائم هشداردهنده هستند.

توماس پولاک، روان‌پزشک کینگز کالج لندن، می‌گوید پزشکان باید در روند پیگیری از عود بیمار، درباره استفاده بیماران از سابقه روان‌پریشی یا اختلالات مرتبط از ابزارهای هوش مصنوعی سوال کنند. اما این گفت‌وگوها هنوز به ندرت انجام می‌شود. او می‌گوید برخی در این حوزه هنوز ایده «روان‌پریشی هوش مصنوعی» را صرفاً یک ترس‌اندن بی‌مورد می‌دانند. تاکنون مسوولیت احتیاط بیشتر بر دوش کاربران بوده است، اما کارشناسان می‌گویند این وضعیت باید تغییر کند. یکی از مسائل کلیدی کمبود داده‌های رسمی است. بخش زیادی از اطلاعات ما درباره روان‌پریشی چت‌جی‌بی‌تی بر پایه گزارش‌های نقل‌قولی یا پوشش رسانه‌ای است. کارشناسان به‌طور گسترده معتقدند دامنه، علل و عوامل خطر هنوز به درستی روشن نیستند. بدون داده‌های بهتر اندازه‌گیری مشکل یا طراحی ارهاک‌های موثر دشوار خواهد بود. بسیاری معتقدند که انتظار برای شواهد قابل رویتدر اختیابه‌ای است.هامیلتون مورین می‌گوید: «ما می‌دانیم که شرکت‌های هوش مصنوعی در حال همکاری با متخصصان اخلاق زیستی و امنیت سایبری برای کاهش ریسک‌های احتمالی آینده هستند. آنها باید با کارشناسان سلامت روان و افرادی که تجربه زندگی با بیماری روانی را دارند نیز همکاری کنند.» او اضافه می‌کند که حداقل شرکت‌ها می‌توانند گفت‌وگوهایی با کاربران آسیب‌پذیر شبیه‌سازی کرده و پاسخ‌هایی که ممکن است هذیان‌ها را تأیید کنند، علامت‌گذاری کنند.

❖ تدابیر جدید فروش نفت با اسنپ‌یک

وزیر نفت با اعلام اینکه تخصص لازم برای دور زدن محدودیت‌ها در مجموعه صنعت نفت وجود دارد، گفت: به‌طور متوسط ظرفیت تولید نفت خام کشور در طول یک سال گذشته ۱۲۷ هزار بشکه در روز افزایش یافته است. به گزارش شانا، محسن پاک‌نژاد در پاسخ به پرسشی درباره احتمال فعال شدن مکانیسم ماشه و تاثیر آن بر فروش نفت ایران اظهار کرد: ما سال‌ها با محدودیت‌های فروش نفت مواجه بودیم.

این موضوع سبب‌شده که تخصص لازم برای دور زدن این محدودیت‌ها را در مجموعه صنعت نفت داشته باشیم. تیم صنعت نفت در شرایط تحریم می‌تواند راه و روش فروش نفت را در محدودیت‌های مختلف برنامه‌ریزی کند. وی با بیان اینکه طبیعتاً اسنپ‌یک هم می‌تواند تا حدودی شرایط را به سمتی برود که نیازمند اتخاذ تدابیر جدید است، تاکید کرد: در مقابل این محدودیت‌ها دست و پا بسته نیستیم و تمام تلاشمان را خواهیم کرد.

وزیر نفت درباره وضع تولید نفت تصریح کرد: از این رقم بهره‌ریزی می‌کنم، اما به‌طور متوسط ظرفیت تولید نفت خام کشور در طول یک سال گذشته ۱۲۷ هزار بشکه در روز افزایش یافته است. پاک‌نژاد درباره اهداف کمی تولید نفت تا پایان دولت چهاردهم گفت: براساس اهداف کمی که در برنامه هفتم توسعه تعریف و تبیین شده، باید به حدود ۴ میلیون و ۵۸۰ هزار بشکه در روز تولید برسیم که معادل ۴ میلیون و ۸۰۰ هزار بشکه در روز ظرفیت تولید است که برنامه‌ریزی‌های انجام‌دهنده و سرمایه‌گذاری‌هایی که می‌شود همه در مسیری است که بتوانیم به این هدف برسیم.

وی با بیان اینکه تعدادی از طرح‌های پتروشیمی آماده افتتاح است، بیان کرد: من قول هر ماه یک افتتاح طرح پتروشیمی را داده بودم، غیر از یک ماهی که به‌دلیل شرایط پیش‌آمده برای کشور وقفه افتاد، بعد از این شاهد افتتاح‌های جدید در حوزه پتروشیمی خواهیم‌بود که ظرفیت تولید پتروشیمی کشور افزایش می‌یابد. وزیر نفت با اعلام اینکه تأسیسات فروش مرکزی میدان آزادگان از جمله اقدام‌هایی است که برای افزایش ظرفیت تولید نفت خام آماده بهره‌برداری است، گفت: با بهره‌برداری از این تأسیسات تا حدود ۸۰ هزار بشکه در روز به ظرفیت تولید نفت خام کشور اضافه می‌شود. برنامه‌ریزی برای زمان مناسب بهره‌برداری با حضور رئیس‌جمهوری انجام می‌شود.

..... ❖

❖ منشأ اصلی ناترازی بنزین

دبیرکل انجمن صنفی کارفرمایي صنعت پالایش نفت کشور با تاکید بر نقش راهبردی پالایشگاه‌ها در امنیت انرژی گفت: مصرف بی‌رویه، قاچاق سوخت و ضعف صنعت خودروسازی، منشأ اصلی ناترازی بنزین در کشور است.

به گزارش شانا، ناصر عاشوری با اشاره به اهمیت صنعت پالایش در حوزه‌های اقتصادی، اجتماعی و امنیتی کشور تصریح کرد: این صنعت باید حفظ و تقویت شود تا بتواند روی پای خود بایستد.

در جنگ ۱۲ روزه، کارکنان شرکت‌های پالایشگاهی نهایت فداکاری را نشان دادند و با توجه به وجود شرایط بحرانی، نه‌تنها تولید کاهش نیافت، بلکه شاهد افزایش قابل‌توجه تولید بنزین و نفت‌گاز در کشور بودیم.دبیرکل انجمن صنفی کارفرمایي صنعت پالایش نفت کشور با تاکید بر نقش راهبردی این صنعت در امنیت انرژی کشور گفت: با وجود چالش‌های اقتصادی و عمر بالای تأسیسات، صنعت پالایش با تکیه بر نیروی انسانی متخصص به مرز خودکفایی در تولید فرآورده‌های نفتی رسیده و حتی در شرایط بحرانی نیز روند تولید افزایش یوده است. عاشوری با مقایسه صنعت پالایش ایران با نمونه‌های جهانی افزود: در دنیا برای تعمیرات و عملیات ایمنی از روبات‌ها استفاده می‌شود، اما ما ناچاریم این کارها را با نیروی انسانی انجام دهیم که خطرات را چند برابر می‌کند، به‌گونه‌ای که در تعمیرات اساسی، گاهی ۲ تا ۵ هزار نفر به‌کار گرفته می‌شوند تا کارهایی که ۲۰ روز طول می‌کشند، در زمان کوتاه‌تری انجام شود. وی با بیان اینکه تولید فرآورده‌های نفتی در کشور پایدار است .

سال اخیر تولید روزهانه بنزین بیش از ۲ بار شده است که این روند صعودی حاصل تلاش نیروی انسانی متخصص است.

..... ❖

❖ اطلس تجاری در خدمت رفح ناترازی

رئیس اندیشکده حکمرانی هوشمند گفت: ایران می‌تواند با سرمایه‌گذاری درست بر روی میکرواکتورهای هسته‌ای و نیروگاه‌های برق خورشیدی، در مسیر رفح ناترازی گام بردارد. رئیس اندیشکده حکمرانی هوشمند با بیان اینکه ایران می‌تواند با سرمایه‌گذاری درست بر روی میکرواکتورهای هسته‌ای و نیروگاه‌های برق خورشیدی، در مسیر رفح ناترازی گام بردارد، گفت: این مسیر را می‌توان به اتکا به اطلس تجاری ترسیم کرد. بدون اطلس تجاری ممکن است اقدامات صورت گرفته به بیراهه برود.

سیدحسین مدنی درباره وضعیت ناترازی برق در کشور گفت: طبق آخرین آمار موجود، برق ظرفیت تولید برق کشور به ۹۳ هزار مگاوات می‌رسد اما این میزان تولید، کفاف میزان مصرف یخش‌های مختلف را نمی‌دهد و همین ناهمخوانی، کشور را با کمبری حدوداً ۲۴ هزار مگاواتی در اوج مصرف مواجه کرده است.مدنی در ادامه گفت: ناترازی انرژی موضوعی نیست که فقط مختص کشور ما باشد. کشورهای متعددی در دنیا بوده‌اند که چنین وضعیتی را تجربه کرده‌اند و برای رفح آن اقداماتی انجام داده‌اند که نتایج مثبت و منفی این اقدامات می‌تواند برای ما آموزنده باشد.

..... ❖

ایالات متحده و روسیه دو قطب اصلی تولیدکننده و صادرکننده نفت و گاز جهان هستند، اما نحوه استفاده آنها از این منابع تفاوت بنیادی دارد. آمریکا با تولید بی‌سابقه حدود ۱۴ میلیون بشکه در روز، عملاً به بزرگ‌ترین تولیدکننده نفت جهان بدل شده است. این تولید بالا نه‌تنها امنیت انرژی داخلی را تضمین کرده بلکه به ابزاری برای اعمال فشار بر بازارهای جهانی و متحدان آمریکا عمل می‌کند.

از یک‌سو صادرات LNG (گاز طبیعی مایع) آمریکا در حال افزایش است و از سوی دیگر، توانایی واشنگتن در تحریم‌ها و تعرفه‌ها نقش انرژی را در سیاست خارجی پررنگ‌تر کرده است. در سوی مقابل، روسیه که بخش بزرگی از درآمد دولت خود را از صادرات انرژی به‌دست می‌آورد، ناچار شده پس از جنگ اوکراین مسیرها و روش های تازه‌ای برای فروش نفت و گاز پیدا کند. چین و هند دو مقصد اصلی هستند، اما حملات پهنپادی و فشارهای نظامی-اقتصادی باعث شده جریان صادرات روسیه بی‌ثبات‌تر از گذشته شود. کاهش صادرات هفتگی این کشور به پایین‌ترین سطح یک ماکه نشسان می‌دهد که «امنیت عرضه روسیه» دیگر قابل اتکا نیست. این رقابت، بازار نفت را از یک بازار صرفاً اقتصادی به میدان نبرد ژئوپلیتیک تبدیل کرده؛ جایی که هر بشکه نفت معادل یک ابزار فشار سیاسی و هر قرارداد انرژی بخشی از معادله قدرت جهانی است.

اقتصاد جهانی در تعلیق

عامل سوم که نباید از نظر دور داشت، وضعیت کلی اقتصاد جهانی است. کاهش رشد در چین، تهدید رکود در اروپا و انتظار برای گزارش‌های بازار کار در آمریکا، نفت را به آیینهای برای بازتاب سلامت اقتصاد جهانی تبدیل کرده است. سرمایه‌گذاران اکنون بیش از هر زمان دیگری به داده‌های اقتصادی غیرانرژی (مانند نرخ بیکاری یا شاخص تولید کارخانه‌ای) به‌عنوان محرک اصلی قیمت نفت نگاه می‌کنند. این پیوند نزدیک میان نفت و داده‌های کلان اقتصادی، نشان‌دهنده تغییر نقش نفت از یک کالا به یک شاخص اقتصاد سیاسی است.

سناریوهای ایران

برای ایران، این شرایط جهانی هم تهدیدهایی آشکار دارد و هم فرصت‌هایی تاریخی.

۱. سناریوی کوتاه‌مدت: ایران در کوتاه‌مدت با فشار ناشی از تحریم‌ها، محدودیت‌های بانکی و ضعف زیرساخت‌های صادراتی روبه‌روست. در حالی که روسیه با وجود تحریم‌ها همچنان توانسته مسیرهای تازه‌ای برای صادرات بپاید، ایران هنوز در بسیاری از بازارهای کلیدی غایب است. ورود دوباره به بازار هند یا تقویت صادرات گاز به ترکیه و عراق می‌تواند بخشی از این فشار را کاهش دهد، اما بدون راه‌حل دیپلماتیک برای تحریم‌ها، این سناریو تنها بخشی از پتانسیل ایران را آزاد خواهد کرد.

۲. سناریوی میان‌مدت: با تداوم بی‌ثباتی در عرضه روسیه و تغییر اولویت‌ها در چین، این فرصت برای ایران وجود دارد تا با سرمایه‌گذاری در بخش گاز طبیعی و انرژی‌های نو جایگاه تازه‌ای در بازار منطقه‌ای به دست آورد. گاز ایران می‌تواند به‌عنوان گزینه‌ای مطمئن برای همسایگان و حتی بازارهای آسیایی مطرح شود، البته اگر زیرساخت‌های صادرات LNG توسعه یابد.

۳. سناریوی بلندمدت: آینده بازار انرژی به‌سوی تنوع‌بخشی و کاهش وابستگی به نفت خام حرکت می‌کند. انرژی‌های تجدیدپذیر، فناوری‌های ذخیره‌سازی و تحولات خودروهای برقی، تقاضای نفت را در دو دهه آینده محدودتر خواهد کرد. اگر ایران همچنان بر فروش نفت با اعمال سیاست های قیمتی و مصرف داخلی غیرمنطقی متمرکز بماند، در آینده‌ای نه‌چندان دور با بحرانی ساختاری روبه‌رو می‌شود. اما اگر امروز مسیر سرمایه‌گذاری در گاز، انرژی‌های تجدیدپذیر و دیپلماسی انرژی فعال را انتخاب کند، می‌تواند از «حاشیه‌نشینی» خارج شده و به بازیگری موثر در بازار آینده انرژی تبدیل شود. بازار نفت امروز دیگر تنها درباره عرضه و تقاضا نیست؛ بلکه صحنه‌ای است که ژئوپلیتیک، رقابت قدرت‌ها و تغییر ساختار اقتصادی جهان در آن نقش‌آفرینی می‌کنند.

هند و چین با مسیرهای متفاوت خود، آمریکا و روسیه با رقابت بر سر انرژی، و سرمایه‌گذاران جهانی با نگاه به داده‌های اقتصاد کلان، همگی نفت را به آیینهای از تحولات قرن بیست‌ویکم بدل کرده‌اند. برای ایران، مهم‌ترین پرسشی این نیست که قیمت نفت فردا چند دلار خواهد بود؛ بلکه این است که آیا می‌خواهد همچنان در حاشیه بازی بماند یا با بازتعریف استراتژی‌های انرژی، به بخشی از متن تحولات جهانی بدل شود. در جهانی که نفت تنها یک کالای اقتصادی نیست، بلکه به ابزار دیپلماسی، سلاح فشار و ضامن امنیت انرژی کشورها بدل شده، بی‌عملی به معنای عقب‌نشینی است.

هند امروز با خرید گسترده نفت ارزان روسیه و مذاکره هم‌زمان با آمریکا، جایگاهی تازه برای خود ساخته است؛ چین با تکیه بر ذخایر عظیم و قراردادهای بلندمدت، امنیت انرژی‌اش را بیمه کرده و آمریکا با استفاده از نفت شیل، هم واردکننده و هم صادرکننده‌ای تعیین‌کننده شده است. اگر ایران نتواند مسیر خود را در این معادله پیچیده پیدا کند، خطر آن است که بار دیگر در بزرگ‌ها تاریخی، فرصت‌ها از دست بروند و نقش کشور به جای «بازیگر فعال»، به «تماشاگر منفعل» تقلیل یابد.

..... ❖

وزیر نفت از تدابیر بسیار خوب وزارت نفت برای تامین سوخت زمستانی خبر داد و گفت: سطح ذخایر سوخت مایع نیروگاهی تا ۲۵ مرداد امسال حدوداً ۶۰ درصد نسبت به پارسل بیشتر است. به گزارش شانا، محسن پاک‌نژاد در گفت‌وگویی با بیان اینکه بخش عمده گاز طبیعی در زمستان در بخش خانگی، تجاری و صنایع جزء مصرف می‌شود، تاکید کرد: سوخت مورد نیاز نیروگاها با سوخت مایع جبران شود.

وی با اشاره به تدابیر بسیار خوبی که در وزارت نفت اندیشیده شده است، تصریح کرد: ذخایر سوخت مایع نیروگاهی تا ۲۵ مرداد امسال حدوداً ۶۰ درصد نسبت به پارسل بیشتر است. زمستان گذشته کمبود ذخیره سوخت مایع در نیروگاه‌ها نگرانی‌های زیادی در خصوص پایداری شبکه‌های انرژی کشور به وجود آورد. گفته می‌شد که این شرایط به دلیل مصرف بیش از حد سوخت مایع در تابستان شکل گرفته بود. نیروگاه‌هایی که امکان مصرف سوخت مایع دارند در تابستان سال گذشته عمدتاً گازوئیل خود را مصرف کرده بودند و در زمستان با مشکل مواجه شدند. این موضوع به عواملی چون کاهش عرضه گاز در فصول گرم و افت تحویل سوخت مایع به آنها مرتبط داده می‌شد.

هوشمندسازی در جاده پر دست‌انداز

گرفته توسط شرکت‌های بزرگ مقیاس بی‌اثر خواهد شد.

اسراری معتقد است، اجرای بخشنامه فعلی با مشکل مواجه خواهد شد، زیرا شرکت‌های بزرگ مقیاس تعهدهای کلان حمل باری دارند. به عنوان مثال شرکتي وجود دارد که در حمل کالاهای اساسی در بندر امام خمینی(ره) فعالیت دارد و باید روزهانه چهار هزار تن کالا حمل کند؛ اما این تعداد مشخص شده صدور نمی‌تواند، پاسخگوی نیاز حمل آنها باشد و تعهداتش زیر سوال خواهد رفت. با این اقدام شرکت‌های بزرگ مقیاس از کارکرد واقعی خودشان فاصله می‌گیرند.

وی در ادامه گفت: متأسفانه سازمان راهداری و حمل‌ونقل جاده‌ای به این ظرفیت، توجه مناسبی نداشته است؛ در صورتی که امکان استفاده از ظرفیت آنها در موقعیت‌های حساس در عرصه حمل‌ونقل کشور استفاده شده است. مصداق عینی حضور بزرگ مقیاس‌ها در این زمینه، حضور جدی این شرکت‌ها در ۱۱ روز اعتصاب رانندگان کامیون و ۱۲ روز جنگ تعمیلی بود که با در اختیار گذاشتن ناوگان ملکی در قالب اعزام کاروان‌های خودرویی (در دو مرتبه و هر مرتبه ۱۰۰ دستگاه از استان تهران) به بندار کشور به ویژه بندار جنوبی به منظور حمل کالاهای اساسی و استراتژیک صورت گرفت. از طرف دیگر، همکاری همه‌جانبه سایر اعضا در استان‌های دیگر با ادارات کل راهداری و اجرای برنامه حمل ابلاغی توسط آنها، نقش کلیدی و موثر خود را ایفا کرده است. این در حالی بود که شرکت‌های کوچک مقیاس به دلیل نداشتن خودرو ملکی و عدم همکاری رانندگان به صورت نیمه فعال و راکد در آمده بودند.

حمایت از رانندگان خودمالک

شرکت‌های بزرگ‌مقیاس با حوزه فعالیت رانندگان خودمالک هیچ مشکلی ندارند. شرکت‌های بزرگ مقیاس با دارا بودن حدود ۲۰هزار دستگاه کامیون، ۳۰ درصد حمل بار جاده‌ای کشور را بر عهده دارند. این میزان در مقابل ۵۳۰ هزار دستگاه کامیون خودمالک موجود در کل کشور، بسیار ناچیز بوده و کمتر از ۱۰ درصد آن را شامل می‌شود. اما متأسفانه شاهد هستیم که فضایی ایجاد شده که رانندگان به‌نوعی در مقابل شرکت‌های بزرگ‌مقیاس قرار بگیرند.

دبیر انجمن شرکت‌های حمل‌ونقل سراسری بزرگ‌مقیاس هوشمند جاده‌ای کالا با اعلام این مطب گفت: شرکت‌های بزرگ مقیاس، هیچ انگیزه‌ای برای توسعه ناوگان تا زمانی که راننده‌ها خوب فعالیت کنند، ندارد. پس عملاً شرکت‌های بزرگ‌مقیاس در مقابل منافع رانندگان قرار ندارند و تضاد منافع‌ی با آنها ندارند. اسراری افزود: تجربه نشان داده که شرکت‌های بزرگ‌مقیاس، تسهیلگر فعالیت راننده‌ها هستند. به این صورت که به علت شکل گیری فضای رقابتی میان شرکت‌های بزرگ مقیاس و ایجاد باشگاه مشتریان، رانندگان از امکانات و تسهیلات بهتری برخوردار شده‌اند. به عنوان مثال کمپسون‌های کمتری برای فعالیت رانندگان در بازارگاه‌ها در حال شکل گیری است؛ شرکت‌های بزرگ مقیاس به صورت قانونی اجازه اخذ ۱۸درصد کمپسیون فعالیت از رانندگان را دارند که از این میزان حدود ۱۰ درصد سهم دولت و بقیه سهم شرکت‌ها است. اما به علت رقابت شرکت گرفته

طلای سیاه گروگان ژئوپلیتیک

❖ لیلا جلیلووند – بازار جهانی طلای سیاه این روزها در ظاهر آرام اما در باطن پر تلاطم است. قیمت شاخص برنت در محدوده ۶۸ دلار و نفت خام آمریکا در حدود ۶۴ دلار در نوسان است.

..... ❖

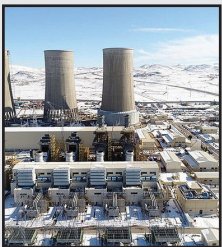
بازار جهانی طلای سیاه این روزها در ظاهر آرام اما در باطن پر تلاطم است. قیمت شاخص برنت در محدوده ۶۸ دلار و نفت خام آمریکا در حدود ۶۴ دلار در نوسان است. نوسانی که در نگاه اول چندان چشمگیر به‌نظر نمی‌رسد، اما در واقع پشت این ارقام، شبکه‌ای پیچیده از تحولات ژئوپلیتیک، سیاست‌های انرژی و تغییر الگوهای مصرف در جریان است. نفت دیگر تنها کالایی برای دادوستد نیست، بلکه به شاخصی برای سنجش قدرت کشورها و سلامت اقتصاد جهانی تبدیل شده است.

دو بازیگر با مسیری متفاوت

در معادلات امروز انرژی، هند و چین هر دو نقش تعیین‌کننده دارند اما مسیرشان متفاوت است. چین که زمانی موتور بی‌رقیب تقاضای جهانی برای نفت بود، اکنون با کاهش مداوم فعالیت‌های صنعتی و پنجمین ماه متوالی افت شاخص تولید، تصویری از کندی رشد اقتصادی را به نمایش گذاشته که به معنای کاهش تقاضای انرژی از سوی بزرگ‌ترین واردکننده نفت دنیاست. در عمل، چین با کاهش سرعت اقتصادی خود پیام می‌دهد که بازار دیگر نمی‌تواند روی رشد بی‌پایان مصرف در شرق حساب باز کند. در مقابل، هند در حال تجربه جهشی تازه است.

دهلی‌نو بر خلاف یکن با اقتصاد جوان‌تر، جمعیت رو به رشد و سیاست‌های توسعه‌ای پرشتاب، به یکی از سریع‌ترین بازارهای انرژی جهان تبدیل شده است. اما خرید نفت ارزان از روسیه، هند را به نقطه اصطکاکی میان واشنگتن و مسکو کشانده است. ایالات متحده با اعمال تعرفه‌های ثانویه سعی دارد هند را وادار به کاهش واردات از روسیه کند، اما دهلی‌نو همچنان بر استقلال انرژی خود پافشاری می‌کند. به این ترتیب، در حالی که چین به‌دلیل کاهش تقاضا فشار نزولی بر قیمت‌ها وارد می‌کند، هند به میدان جدیدی برای جدال ژئوپلیتیک و آزمون سیاست‌های انرژی جهانی تبدیل شده است.

انرژی: ابزار سیاست خارجی

افزایش ۶۰ درصدی ذخایر سوخت مایع نیروگاهی

صنعت حمل‌ونقل جاده‌ای ایران طی سال‌های اخیر در مسیر گذار از یک ساختار سنتی و راننده‌محور به سمت شرکت‌محور و هوشمند قرار گرفته است. تشکیل شرکت‌های حمل‌ونقل سراسری بزرگ مقیاس هوشمند جاده‌ای داخلی کالا در سال ۱۳۹۸ نقطه عطفی در این مسیر بود؛ شرکت‌هایی که با سرمایه‌گذاری‌های کلان و ایجاد زیرساخت‌های نوین بازارگاهی، توانستند بخش قابل‌توجهی از بار کشور به‌ویژه کالاهای اساسی و استراتژیک را مدیریت کنند. این شرکت‌ها در بحران‌های ملی نیز به‌عنوان بازوی پشتیبان دولت در حمل کالاهای ضروری ایفای نقش کردند.

با این حال، صدور بخشنامه اخیر سازمان راهداری و حمل‌ونقل جاده‌ای، محدودیت تازه‌ای بر سر راه این شرکت‌ها قرار داده است. طبق این مصوبه، شرکت‌های بزرگ‌مقیاس تنها مجاز به صدور بارنامه به میزان تعداد ناوگان ملکی به‌علاوه چهار برابر آن خواهند بود؛ تصمیمی که به باور فعالان صنفی، «تیر کارشناسی» بوده و با فلسفه اولیه تشکیل این شرکت‌ها در تضاد است. کارشناسان هشدار می‌دهند که ادامه این روند، نه‌تنها ظرفیت‌های بزرگ ایجاد شده در این دست بدهند، به‌گونه‌ای که تمام سرمایه‌گذاری‌های انجام شده، توجیه اقتصادی خود را از دست می‌دهد. اسراری افزود: این بخشنامه نه تنها با شعار سال جاری، بلکه با تشویق و امنیت سرمایه‌گذاری و نیز با مفاد بخشنامه‌های تاسیس ابلاغی قبلی در مغایرت داشته و در تضاد با رویکرد مرسوم و پذیرفته شده در کشورهای توسعه‌یافته در حوزه حمل‌ونقل است. وی درباره متوقف کردن فعالیت شرکت‌های بزرگ مقیاس در استان‌های خارج از محل

صدور پروانه، اظهار کرد: نکته قابل تامل و بحث برانگیز تر دیگر اینکه دوباره سازمان راهداری در یک اقدام نسنجیده و غیر کارشناسی و بدون توجه به شرایط خاص و حساسی که کشور با آن روبه‌روست و در راستای اجرایی کردن یکی از بندهای بخشنامه اعلامی خود، بدون تعیین مهلت زمانی، اقدام به تعطیل کردن و توقف فعالیت شرکت‌های بزرگ مقیاس در استان‌های خارج از استان صدور پروانه کرده است. این اقدام علاوه بر اینکه زیان هنگفتی را برای عدم ایفای تعهدات آنها در حمل بار قراردادهای بزرگ و عمدتاً دولتی فراهم می‌آورد، کشور را در حوزه حمل کالاهای اساسی و استراتژیک به‌ویژه گندم، نهاده‌های کشاورزی و دامی، مواد غذایی و غیر غذایی دچار مشکل خواهد کرد.

محدودیت جدید برای صدور بارنامه

مهم‌ترین معضل بخشنامه اخیر، محدود کردن میزان صدور بارنامه توسط شرکت‌های بزرگ مقیاس به میزان تعداد خودروهای ملکی به‌اضافه چهار برابر آن است. با اجرایی شدن این بند، عملاً فعالیت شرکت‌های بزرگ مقیاس محدود شده و به کارکرد آنها لطمه وارد کرده است.

دبیر انجمن شرکت‌های حمل‌ونقل سراسری بزرگ‌مقیاس هوشمند جاده‌ای کالا در این رابطه گفت: در صورتی که در بخشنامه اولیه صادره برای تاسیس شرکت‌های بزرگ مقیاس، چنین محدودیتی در نظر گرفته نشده بود و با این اقدام بسیاری از سرمایه‌گذاری‌های صورت

♥ خرد جمعی برای حل بحران‌ها

پانزدهمین رویداد جامع معدن و صنایع معدنی از صبح روز دوشنبه ۲۷ مردادماه به همت گروه رسانه‌ای «دنیایاقتصاد» در مرکز همایش‌های برج میلاد آغاز به کار کرد. این رویداد تا ۳۰ مردادماه ادامه دارد. بررسی چالش‌های اصلی بخش معدن و صنایع معدنی از جمله ناترازی‌های انرژی، توسعه‌نیافتگی زیرساخت‌های حمل‌ونقل، الزامات محیط زیستی در کنار تداوم فعالیت‌های معدنی و همچنین تحقق اهداف توسعه‌ای در زنجیره فولاد کشور، از جمله مهم‌ترین موضوعات مطرح شده در این همایش بودند. در همین حال ارائه راهکارهای عملی برای توسعه پایدار بخش معدن مورد توجه سخنرانان این رویداد مهم معدنی قرار گرفت. سیدمحمد اتابک وزیر صنعت، معدن و تجارت نیز در پیامی ویدئویی خطاب به حاضران در این همایش، به نقش رویداد جامع معدنی و صنایع معدنی «دنیای اقتصاد» در مسیر پیشرفت صنایع اشاره داشت و تأکید کرد که گذار از ابربحران‌های کنونی نیازمند خرد جمعی و بهره‌مندی از نظرات متخصصانی همچون حاضرین در این رویداد است.

در ابتدا علیرضا بختیاری، مدیرمسئول ضمن خوشامدگویی به حاضران، در رابطه با چالش‌های بخش معدن ایران گفت: در سال‌های اخیر، با توجه به اعمال تحریم‌های گسترده، تغییرات سریع بازارهای جهانی و نیاز به انطباق با استانداردهای بین‌المللی، معدن و صنایع معدنی ایران با چالش‌های متعددی روبه‌رو بوده است. در یکسو، نوسانات قیمت مواد اولیه، ناترازی انرژی و ریسک‌های سیاسی و در سوی دیگر، فشارهای زیست‌محیطی و الزامات قانونی جدید، نیازمند توجه ویژه‌ای هستند.

بختیاری در ادامه گفت: در سال‌های گذشته، این هشدار داده شد که سرمایه‌گذاری در بخش معدن و صنایع معدنی رشد قابل اعتنایی ندارد و رشد بلندمدت این بخش در معرض خطر است. اکنون نامشافه همه آن نگرانی‌ها به‌وقوت خود باقی است و مسائل دیگری نیز به آن اضافه شده است. او تأکید کرد: نخستین و مهم‌ترین عامل غیراقتصادی که راه فعالیت‌های اقتصادی را ناهموار کرده، تهدید خارجی و موانع تحریمی است. مرتفع کردن این موانع، در گرو افزایش تحرک دستگاه دیپلماسی و تقویت قوای دفاعی کشور و تقویت سرمایه‌های فرهنگی و اجتماعی و تحکیم وحدت ملی است. بختیاری ادامه داد: ایران در دو دهه اخیر بسیاری از فرصت‌های اصلاح اقتصادی را از دست داده است و در سال جاری که قرار بوده است مطابق مفاد سند چشم‌انداز بیست ساله، به «جایگاه اول اقتصادی، علمی و فناوری در سطح منطقه آسیای جنوب غربی» دست یابد، با این هدف فاصله زیادی دارد.

گفت: با این حال، هنوز روزنه‌های امید گشوده است و با مدیریت علمی و سنجیده امور می‌توان اوضاع را بهتر کرد. بنیاد معدن و صنایع معدنی از جنبه تولید بر نوسازی تکنولوژی و از جنبه تجاری بر صادرات استوار است. فعالان صنایع معدنی برای اجرایی کردن این دو جز، مکمل، قابلیت‌های تخصصی کافی دارند و به کمک دولت نیاز ندارند، اما این فعالیت‌های تکنیکی و بنگاهی خواه ناخواه با سیاستگذاری‌ها و تصمیم‌های دولت گره خورده است.

بختیاری در پایان تأکید کرد: امیدواریم دولت با درس گرفتن از تجربه‌ها و ناکامی‌ها در زمینه تحقق اهداف سند چشم‌انداز ۱۴۰۴ و کاستی‌ها در اجرای برنامه‌های توسعه و عدم‌توازن‌های آشکار و پنهان در بودجه‌های سالانه، اکنون متقاعد شده باشد که اهالی کسب‌وکار و بازارها منطق اقتصاد را بهتر می‌شناسند و هر چه فاصله دولت از پنگاهداری و تصدی‌گرایی بشود، چشم‌انداز رشد اقتصادی و رفاه همگانی روشن‌تر می‌شود. ضرورت اتکا بر خرد جمعی برای مواجهه با ابربحران‌ها

سید محمد اتابک، وزیر صنعت، معدن و تجارت در پیامی ویدئویی برای حاضران در رویداد جامع معدن و صنایع معدنی ۱۴۰۴، از پیشکوتان، اندیشمندان و متخصصان حاضر در این همایش قدرانی کرد و گفت: قدردان برگزاری سالانه همایش معدن و صنایع معدنی توسط مجموعه رسانه‌ای «دنیای اقتصاد» هستم. هر ساله بر غنای این همایش افزوده شده است. این رویداد در طول سالیان گذشته تاثیر بسزایی بر پیشرفت صنایع داشته است و در همین راستا از زحمات مدیرمسئول این گروه رسانه‌ای تشکر می‌کنم.

او ضمن اشاره به برگزاری همایش جامع معدن و صنایع معدنی در ترازوی جهانی افزود: این رویداد در سال جاری بنا ابتکار و ایجاد رویکردی جدید به تولید و بازار برگزار می‌شود و اثرات مثبت و ماندگاری را برای صنایع به دنبال خواهد داشت. وزیر صمت با اشاره به بحران‌های پیش روی صنعت و معدن گفت: در حال حاضر فعالان بخش معدن و صنایع معدنی با چالش‌های متعددی در روند فعالیت خود مواجه هستند. این مشکلات در سال‌های گذشته شدت گرفته و اکنون به ابربحران بدل شده‌اند. ناترازی انرژی یکی از همین ابربحران‌هایی است.

تجارت و پارادوکس وابستگی

عر شیا حسن پور – اقتصاد جهانی همواره به بستری از تعاملات متقابل شکل گرفته است؛ تعاملی که از نخستین مبادلات کالایی تا پیچیده‌ترین نظام‌های مالی امروز، ریشه در نیاز متقابل انسان‌ها و ملت‌ها به یک‌دیگر داشته است.

اقتصاد جهانی همواره به بستری از تعاملات متقابل شکل گرفته است؛ تعاملی که از نخستین مبادلات کالایی تا پیچیده‌ترین نظام‌های مالی امروز، ریشه در نیاز متقابل انسان‌ها و ملت‌ها به یکدیگر داشته است. اصل اساسی در تجارت میان کشورها آن است که هیچ داد و ستدی یک‌سویه باقی نمی‌ماند و هر مبادله‌ای بر مبنای نوعی وابستگی متقابل بنا می‌شود. این وابستگی در طول تاریخ اشکال گوناگونی به خود گرفته است؛ از تهاوت کالا در دوران باستان گرفته تا استفاده از فلزات گران‌بها به عنوان پشتوانه ارزش و سپس ابداع پول اعتباری که توانست شیوه مبادله و در نهایت ساختار قدرت اقتصادی در جهان را دگرگون کند.

بنابراین یکی از اصول بنیادین اقتصاد و روابط میان ملت‌ها، دو سویه بودن تجارت و اثرگذاری متقابل آن است. در طول تاریخ همواره دیده شده که داد و ستد کالاها و خدمات، صرفاً انتقال ارزش اقتصادی نبوده، بلکه حامل نوعی پیوند اجتماعی و سیاسی نیز بوده است. هرگاه ملت‌ها درگیر مبادله می‌شوند، در حقیقت بخشی از استقلال خود را به بخشی از وابستگی به دیگری معاوضه می‌کنند. این وابستگی متقابل، اگرچه در ظاهر می‌تواند نیرویی برای صلح و ثبات به شمار رود، اما در باطن همواره حامل نوعی تنش نیز هست زیرا ثبات طرفین لزوماً همسان و هم‌جهت باقی نمی‌ماند. تجربه تاریخی نشان داده است که هر زمان منافع یکی در تقاضای تجارت به نقطه‌ای برسد که در تعارض جدی با ادامه مبادله قرار گیرد، حتی نیاز متقابل و وابستگی به کالا یا خدمات نیز نمی‌تواند ضامن بقای آن تجارت باشد. در نهایت، قدرت منافع و انگیزه‌های ملی بر قدرت پیوندهای اقتصادی چیره می‌شود.

این پدیده اجتماعی و اعتباری در پیوند ملت‌ها بیش از پیش برجسته شده است. پول نه تنها وسیله سنجش ارزش و واسطه داد و ستد است، بلکه به شکلی پنهان نقشی در ساختن شبکه‌ای از وابستگی‌های بین‌المللی ایفا می‌کند. به بیان دقیق‌تر، پول خود تبدیل به نیرویی فراتر از یک ابزار خنثی شده و خاصیت «وابستگی متقابل» آن، به‌ویژه در روابط میان ملت‌ها، بر همه تعاملات سایه افکنده است. در حقیقت، پول مهم‌ترین عامل همبستگی میان ملت‌ها در عمل تجارت است و هرگاه تبدایی بر اساس پول ملی یک کشور

خاص انجام شود، آن کشور به لحاظ اقتصادی دست برتر خواهد داشت زیرا قادر است پول خود را به اهرمی قدرتمند برای پیشبرد منافع ملی تبدیل کند. این همان واقعیتی است که در دنیای امروز، دلار ایالات متحده را به ستون فقرات اقتصاد جهانی بدل کرده و این کشور را قادر ساخته است تا از پول ملی خود نه فقط به عنوان ابزار مبادله، بلکه به عنوان ابزاری برای فشار سیاسی و اقتصادی نیز استفاده کند. تجربه‌های تاریخی قرن بیستم و بیست‌ویکم به روشنی نشان می‌دهد که حتی زمانی که تجارت متقابل در بالاترین سطح خود قرار داشته است، باز هم وابستگی ایجاد شده از رهگذر آن نتوانسته قدرتی بالاتر از منافع تهدیدشده یک ملت یا ائتلاف ملت‌ها ایجاد کند. در فاصله سال‌های ۱۹۲۱ تا ۱۹۳۶، بحران‌های مالی و رکود بزرگ نشان داد که ارزش پول ملی کشورها تا چه حد می‌تواند به سرعت فرو بیاشد و چگونه این وابستگی، روابط تجاری را در مقیاسی جهانی مختل کند. در سال‌های ۱۹۶۷ تا ۱۹۸۷، بحران‌های ارزی و تغییر نظام برتون وودز، بار دیگر برتری منافع ملی بر وابستگی‌های اقتصادی متقابل را آشکار ساخت و از سال ۲۰۱۰ تا امروز، جهان بارها شاهد بحران‌های ارزی در اروپا، آمریکای لاتین، آسیا و خاورمیانه بوده است. این رخدادها ثابت می‌کنند که پول مهم‌ترین و در عین حال شکننده‌ترین ابزار برای حفظ منافع اقتصادی است. تجربه ایران در دوره تحریم‌های نفتی نیز مویذ می‌تواند نکته است.

در ابتدا گمان می‌رفت که وابستگی شدید کشورهای شرق آسیا به نفت ایران، به ویژه با توجه به طراحی پالایشگاه‌های آنان بر اساس ترکیبات نفت ایران، موجب شود آنان در برابر تحریم‌های آمریکا مقاومت کنند اما در عمل مشاهده شد که حتی هزینه‌های گزاف تغییر منابع نفتی نتوانست مانعی برای تغییر رفتار این کشورها شود چراکه فشار ناشی از تهدید منافع کلان‌تر و جدی‌تر، یعنی روابط اقتصادی و مالی آنان با آمریکا و نظام دلار، سنگین‌تر از منافع حاصل از ادامه خرید نفت ایران بود. این نمونه روشن نشان می‌دهد که پول، هم محور اتصال کشورها در تجارت است و هم می‌تواند به اهرمی علیه همان وابستگی بدل شود.

پاسخ این تناقض در ماهیت اعتباری پول نهفته است. پول در ذات خود فاقد ارزش است و تنها در نتیجه توافق اجتماعی میان استفاده‌کنندگان آن

مشاور امور بین‌الملل و توافق‌نامه‌های تجاری سازمان توسعه تجارت ایران اجرایی شدن «موافقت‌نامه تجارت آزاد میان ایران و پنج کشور اتحادیه اوراسیا» را یکی از دستاوردهای مهم دولت چهاردهم در عرصه تجارت برشمرد.

به گزارش سازمان توسعه تجارت، میرهادی سیدی افزود: بعد از سال‌ها مذاکره توسط سازمان توسعه تجارت ایران، سرانجام موافقت‌نامه تجارت آزاد میان ایران و پنج کشور عضو اتحادیه اوراسیا، شامل روسیه، بلاروس، قرقیزستان، قزاقستان و ارمنستان در بیست و پنجم اردیبهشت ماه سال جاری به طور رسمی اجرایی شد. با اجرای این موافقت‌نامه، اکثر کالاها از ایران به کشورهای عضو اتحادیه اوراسیا بدون پرداخت تعرفه گمرکی صادر می‌شوندوی با اشاره به موافقت‌نامه تجارت ترجیحی که از پنجم آبان سال ۱۳۹۸ میان ایران و این پنج کشور عضو اتحادیه اوراسیا اجرا شده بود، گفت: اجرای این توافق‌نامه نیز تأثیرات مثبتی در جهت افزایش تجارت فی مابین ایجاد کرده بود؛ به‌طوری‌که طی این پنج سال در مجموع صادرات ایران به پنج کشور عضو اتحادیه اوراسیا بیش از سه برابر افزایش یافته و از ۰۰۰میلیون دلار، به حدود ۲میلیارد دلار در سال ۱۴۰۳ رسیده است. مشاور امور بین‌الملل سازمان توسعه تجارت ایران همچنین ابراز امیدواری کرد: اجرای این موافقت‌نامه زمینه‌گسترده‌تری برای افزایش تجارت میان ایران و کشورهای عضو اتحادیه‌اوراسیا فراهم کند.

دوروی سکه توسعه

ملاحظات به اصفهان منتقل شد و در ادامه، استقرار صنایع در محل‌های غیرمنطقی، صنعتی‌شدن ایران را از ملاحظات اقتصادی دور کرد و اکنون صنایع بسیاری در نقاط مختلف کشور احداث شده‌اند که اقتصادی نیستند؛ به این معنا که اگر ارز کنترخی شده و تعرفه‌ها پایین آیند که اجتناب‌ناپذیر هم هست، اکثر این صنایع اقتصادی نیستند؛ مگر اینکه همچنان انرژی ارزان دریافت کنند که تأمین آن با شرایط کنونی، در آینده امکان‌پذیر نیست.

حتی تجارت این صنایع روال عادی نداشته و از سود کافی برخوردار نبوده‌اند و حتی صنایع خصوصی نیز، از محل تجارت واردات مواد اولیه و صادرات محصول، سود به دست می‌آورند؛ درحالی‌که باید این صنایع در نقاط دارای مزیت کشور بوده و راه تجارت آنها باز باشد؛ آن زمان می‌توان گفت که در حال صنعتی‌شدن خواهیم بود. در حال حاضر، هیچ‌یک از صنایع جدیدی که با هوش مصنوعی ارتباط دارند، در ایران نمی‌توانند رشد کنند؛ چراکه فضای کنونی فضای گسترش و توسعه صنعتی نیست. از سوی دیگر باید توجه داشت که «صنعتی‌شدن» و «تجاری‌شدن»، دو روی یک سکه هستند و اگر جدا شوند که ۴۰ سال است این کار را کرده‌ایم، هم تجارت از بین می‌رود و هم صنعت رشد نمی‌کند و هم مردم آسیب دیده‌اند؛ درحالی‌که این دو باید با هم حرکت کنند؛ یعنی باید بازار را فهمید.

چرا صنایع موجود این مسیر را طی نکرده‌اند که هم اکنون، روند کند توسعه را شاهد باشیم؟

صنایع موجود اکنون از نظر تکنولوژی عقب‌افتاده هستند و اگر راه‌های تجاری ما باز شود، این صنایع می‌توانند ماشین‌الات کهنه را جایگزین کنند؛ ضمن اینکه بسیاری از صنایع، در محل نامناسب واقع شده‌اند که می‌توانند همچون تجربه آلمان غربی به نقاط مزیت‌دار منتقل شوند. در واقع، یک فرآیند بسیار مهم اقتصادی‌کردن صنعت را

در پیش داریم که باید تجارت هم همراه آن شود تا اینکه صنایع بتوانند روی پای خود بایستند. در واقع، اقتصاد باید معقول و علمی شود؛ در غیر این صورت صنعتی‌شدن معنایی در ایران ندارد. برنامه اول، دوم و سوم توسعه بسیار خوب تدوین شده بود؛ به این معنا که اگر به برنامه دوم توسعه نگاه کنیم، مشکلاتی که در مورد آب، که امروز با آن مواجه هستیم، همه با راهکار مورد توجه قرار گرفته بود. در مورد خصوصی‌سازی صنایع، در برنامه سوم پیش‌بینی‌های لازم انجام شده بود؛ اما به یکباره از برنامه چهارم منحرف شدیم و غلاتیتی که باید، به اقتصاد تزریق نشد. باید در نظر داشت که قبل از انقلاب هم، به خاطر پول زیادی که در اختیار دولت بود، منحرف شده بودیم و اقتصاد و تجارت به صورت معقولی در کنار هم حرکت نگرفته بودند.

بعد از انقلاب هم جنگ شد و در دوره جنگ کسی نمی‌توانست به ساختار فکر کند؛ اما پس از این دوره، به ساختار فکر شد و عقل اقتصادی هم حاکم بود؛ ولی بعد از آن،

ارزش می‌یابد. به بیان دیگر، پول چیزی جز یک قرارداد اجتماعی نیست. همان‌گونه که ارسطو (سیاست، ۱۲۵۷ تا ۱۶ قرن‌ها پیش در سیاست نوشت، «اگر مردمان از به کار بردن یک واحد پولی دست بکشند، آن پول دیگر هیچ ارزشی نخواهد داشت.» ارزش پول وابسته به اعتماد و پذیرش جمعی است و این اعتماد، هرچه پشتوانه قدرت سیاسی، اقتصادی و نظامی بیشتری داشته باشد، استوارتر خواهد بود. دلار آمریکا از این منظر نمونه‌ای آشکار است. قدرت دلار نه از ارزش ذاتی آن، بلکه از جایگاه اقتصادی و سیاسی ایالات متحده و اعتماد به نهادهای منتشرکننده پول سرچشمه می‌گیرد. این کشور توانسته با اتکا به قدرت تولیدی، مالی و نظامی خود، دلار را به واحد مرجع جهانی بدل کند، به گونه‌ای که بخش عظیمی از تجارت جهانی، حتی میان کشورهایی که رابطه سیاسی نزدیکی با آمریکا ندارند، بر پایه دلار انجام می‌شود. بنابراین، دلار در حقیقت نمادی از یک قرارداد اجتماعی جهانی است که یک عرصه‌کننده قدرتمند، مورد اعتماد و مورد پذیرش پشت آن ایستاده است.

از دیدگاه فلسفی، بحث درباره پول همواره با بحث درباره قدرت و اعتماد گره خورده است. پول به عنوان نماد ارزش، در حقیقت نمادی از قدرت اجتماعی است. این قدرت زمانی معنا دارد که جمعی گسترده آن را بپذیرند. اعتماد به پول در حقیقت همان اعتماد به ثبات اجتماعی و سیاسی است. هرگاه این اعتماد خدشه‌دار شود، حتی قوی‌ترین پول‌ها نیز ممکن است جایگاه خود را از دست بدهند. تاریخ نمونه‌های متعددی از فروپاشی ارزش پول‌های ملی ارائه می‌دهد؛ از آلمان وایمار در دهه ۱۹۲۰ گرفته تا ژیمبابوه و زئوزولا در دوران معاصر. در همه این موارد، بی‌ثباتی سیاسی و اقتصادی، اعتماد عمومی به پول ملی را از میان برد و آن واحد پولی را به کاغذی بی‌ارزش بدل کرد. این نمونه‌ها به ما یادآوری می‌کند که پول، برخلاف طلا یا نقره، نه به خاطر ارزش ذاتی، بلکه به خاطر اعتماد جمعی ارزشمند است. این حقیقتی است که اقتصاددانان مدرن، فیلسوفان سیاسی و حتی اندیشمندان باستانی مانند ارسطو بر آن تأکید کرده‌اند.

در سطح روابط بین‌الملل نیز پول ابزاری است که پیوندی ناگسستنی با قدرت سیاسی دارد. استفاده آمریکا از دلار به عنوان ابزار تحریم و فشار اقتصادی علیه کشورهایی چون ایران، روسیه و کوئ، نمونه بارزی از این واقعیت است. هرگاه کشوری بخواهد از نظام مالی بین‌المللی کنار گذاشته شود، در عمل از دسترسی به دلار محروم می‌شود و این به معنای دشوار شدن تجارت با بخش عمده‌ای از جهان است. در این شرایط، حتی کشورهایی که تمایل سیاسی به همکاری با طرف تحریم‌شده دارند، به دلیل وابستگی به نظام مالی مبتنی بر دلار، ناگزیر از پیروی از تحریم‌ها می‌شوند. این همان قدرتی است که از ماهیت اعتباری و قراردادی پول سرچشمه می‌گیرد و در دنیای امروز به ابزار ژئوپولیتیک بدل شده است. ماهیت اعتباری پول توضیح می‌دهد که چرا این پدیده همزمان می‌تواند عامل همبستگی

و نیز عامل واگرایی باشد.

همان‌گونه که پول می‌تواند ملت‌ها را از رهگذر تجارت به هم پیوند دهد، می‌تواند با کاهش اعتماد یا تغییر شرایط سیاسی، روابط آنان را نیز از هم بگسلد. از همین روست که بسیاری از کشورها تلاش کرده‌اند از سلطه یک واحد پولی خاص، به ویژه دلار، بکاهند و با ایجاد پیمان‌های پولی دو یا چندجانبه، روابط اقتصادی خود را از مسیرهای متفاوتی سامان دهند. اتحادیه اروپا با ایجاد یورو، تلاشی در همین راستا انجام داد؛ اگرچه بحران بدهی در دهه ۲۰۱۰ نشان داد که حتی یک واحد پولی مشترک نیز در برابر شکاف‌های ساختاری اقتصادهای ملی کاملاً مصون نیست. چین نیز در دهه‌های اخیر کوشیده است با بین‌المللی‌سازی یوان و انعقاد پیمان‌های پولی با کشورهای مختلف، جایگاه پول ملی خود را در تجارت جهانی تقویت کند. نمونه‌هایی همچون پیمان‌های پولی میان چین و روسیه یا میان چین و برخی کشورهای آفریقایی و آسیایی، بیانگر همین رویکرد است.

هدف اصلی این تلاش‌ها کاستن از وابستگی به دلار و در نتیجه کاستن از آسیب‌پذیری در برابر فشارهای اقتصادی و مالی آمریکا است.پول همچنین آینده‌ای ساختار نابرابر قدرت در نظام جهانی است. کشورهایی که پول ملی آنها در سطح بین‌المللی جایگاه محدودی دارد و آزادی حساب سرمایه در آنها برقرار است، همواره در معرض نوسانات ارزی و بحران‌های مالی خارجی هستند. در مقابل، کشورهایی که پول آنها به عنوان ارز ذخیره جهانی به کار می‌رود، از امتیازاتی بی‌نظیر برخوردارند. ایالات متحده با چاپ دلار می‌تواند کسری‌های عظیم مالی خود را تأمین کند، درحالی‌که سایر کشورها ناگزیرند ذخایر ارزی خود را برای حفظ ارزش پول ملی مصرف کنند. این امتیاز ویژه بارها از سوی اقتصاددانان به چالش کشیده شده است، اما همچنان کوشش‌ها تلاشی برای ایجاد نظام‌های مالی جایگزین، از طرح‌های بریکس برای ایجاد ارز مشترک گرفته تا گسترش استفاده از ارزهای دیجیتال، همگی واکنش‌هایی به این نابرابری بنیادین‌اند یا این حال، واقعیت این است که پیمان‌های پولی دو یا چندجانبه هنوز نتوانسته‌اند جایگزین جدی برای نظام مسلط دلار باشند.

زیرا همان‌گونه که پیش‌تر گفته شد، ارزش پول اعتباری بیش از هر چیز تابع قدرت طرفین قرارداد است. تا زمانی که ایالات متحده همچنان بزرگ‌ترین اقتصاد جهان و دارنده قدرتمندترین شبکه مالی بین‌المللی باقی بماند، دلار جایگاه خود را به آسانی از دست نخواهد داد. حتی بحران‌های داخلی آمریکا نیز تاکنون نتوانسته‌اند این جایگاه را به شکلی بنیادین متزلزل کنند. البته روندهای بلندمدت، مانند رشد اقتصادی چین، ظهور اقتصادهای نوظهور در آسیا، آفریقا و آمریکای لاتین و گسترش فناوری‌های مالی نوین همچون ارزهای دیجیتال، می‌تواند در آینده معادلات را تغییر دهد اما این تغییر، اگر هم رخ دهد، تدریجی و پیچیده خواهد بود.

در نهایت باید گفت که پول، در عین حال که عامل اتصال ملت‌هاست، همواره پتانسیل جدایی و فروپاشی روابط را نیز در خود دارد. این توانایی ریشه در ماهیت اعتباری پول دارد. هرچه اعتماد به این اعتبار بیشتر باشد، پیوندها استوارتر خواهد بود، و هرچه این اعتماد آسیب ببیند، پیوندها سست‌تر خواهد شد. بنابراین، آینده روابط اقتصادی بین‌المللی بیش از هر چیز وابسته به میزان اعتماد ملت‌ها به نظام‌های پولی مشترک و توانایی آنان در مدیریت بحران‌های مالی و سیاسی خواهد بود. جهان امروز در آستانه تحولات بزرگی ایستاده؛ از یک سو، سلطه تاریخی دلار همچنان پابرجاست و از سوی دیگر، روندهایی تازه در حال شکل‌گیری است که می‌تواند به تدریج این سلطه را به چالش بکشد. در این میان، آنچه مسلم است این است که پول همچنان مهم‌ترین ابزار برای کسب منافع ملی، حفظ یا تغییر موازنه قدرت و شکل‌دهی به روابط میان ملت‌ها باقی خواهد ماند.

مشاور امور بین‌الملل و توافق‌نامه‌های تجاری سازمان توسعه تجارت ایران اجرایی شدن «موافقت‌نامه تجارت آزاد میان ایران و پنج کشور اتحادیه اوراسیا» را یکی از دستاوردهای مهم دولت چهاردهم در عرصه تجارت برشمرد.

به گزارش سازمان توسعه تجارت، میرهادی سیدی افزود: بعد از سال‌ها مذاکره توسط سازمان توسعه تجارت ایران، سرانجام موافقت‌نامه تجارت آزاد میان ایران و پنج کشور عضو اتحادیه اوراسیا، شامل روسیه، بلاروس، قرقیزستان، قزاقستان و ارمنستان در بیست و پنجم اردیبهشت ماه سال جاری به طور رسمی اجرایی شد. با اجرای این موافقت‌نامه، اکثر کالاها از ایران به کشورهای عضو اتحادیه اوراسیا بدون پرداخت تعرفه گمرکی صادر می‌شوندوی با اشاره به موافقت‌نامه تجارت ترجیحی که از پنجم آبان سال ۱۳۹۸ میان ایران و این پنج کشور عضو اتحادیه اوراسیا اجرا شده بود، گفت: اجرای این توافق‌نامه نیز تأثیرات مثبتی در جهت افزایش تجارت فی مابین ایجاد کرده بود؛ به‌طوری‌که طی این پنج سال در مجموع صادرات ایران به پنج کشور عضو اتحادیه اوراسیا بیش از سه برابر افزایش یافته و از ۰۰۰میلیون دلار، به حدود ۲میلیارد دلار در سال ۱۴۰۳ رسیده است. مشاور امور بین‌الملل سازمان توسعه تجارت ایران همچنین ابراز امیدواری کرد: اجرای این موافقت‌نامه زمینه‌گسترده‌تری برای افزایش تجارت میان ایران و کشورهای عضو اتحادیه‌اوراسیا فراهم کند.

دوروی سکه توسعه

گرفتاری‌های زیادی پیدا کردیم و صنایع فولاد که در دوره ریاست جمهوری مرحوم هاشمی رشد کرده بود، به دلیل جانبایی غلط کشور را دچار مشکل کرد؛ به این معنا که فولاد از بندرعباس به اصفهان منتقل شد و با این کار، کارایی صنایع حداقل ۲۰ درصد افت کرد؛ تعرفه‌ها یافت، ضمن اینکه هزینه حمل و نقل هم به محصول بسیار بالا رفته و صادرات نیز گران تمام می‌شود. در هیچ یک از برنامه‌هایی که بعد از برنامه سوم نوشته شده‌اند، عقلانیت حکمفرما نیست و در نتیجه، صنعت از هم پاشیده‌ای شکل گرفته و هر فردی برای شهر خود تصمیم می‌گیرد؛ درحالی‌که باید ملاحظاتی وجود آید تا تصمیمات درستی اتخاذ شوند. البته برای رهایی از این وضعیت، جز افزایش تجارت نداریم؛ در این صورت صنعت شکل نمی‌گیرد و اگر هم شکل گیرد، ورشکست شده و از میدان خارج می‌شود. روند کنونی به جایی هم نمی‌رسد؛ پس باید روابط بین‌المللی را بهبود بخشید و تعرفه‌ها را کاهش داد تا راه‌های تجاری باز شده و صنایع در سایه رقابت، بتوانند شکل بگیرند؛ بدون رقابتی کردن، شکل‌گیری هر صنعتی نادرست و ناپجا است. به طور قطع، صنعت مانند یک موجود زنده است که باید با توجه به شرایط، خود را انطباق دهد و اگر در جای نامناسب بوده یا مشخصات نامناسب داشته باشد، در یک جایی می‌شکند و زیان می‌زند؛ همان‌طور که اکنون اکثر صنایع بزرگ این سرشونش را پیدا کرده‌اند، یعنی پول از بانک گرفته‌اند و پس نداشته‌اند و بانک‌ها عملاً صاحب خیلی از این صنایع بزرگ شده‌اند و تمام هزینه نابجایی صنعت و غیررقابتی بودن صنعت و تجارت را مردم از طریق تورم و بیکاری پرداخت می‌کنند.

ما در زمان فعالیت عالیخانی در وزارت اقتصاد، دوره شکوفایی صنعتی را تجربه کرده‌ایم. صنایع معدنی شکل گرفته‌اند و بخش خصوصی فعال بوده است. چه درس‌هایی از آن دوران می‌توان گرفت؟

در دوره عالیخانی و شریایی که آن زمان حاکم شده بود، همراه با پایین آمدن درآمدهای نفتی بود؛ ولی انجام اصلاحات ارزان در آن دوران، کشاورزی کشور را تحت‌تاثیر مثبت و خرد کردن زمین‌های کشاورزی و خرده‌مالکی کشاورزان، یک ایده سوسیالیستی بود که بهروری اقتصادی را به شدت پایین آورد؛ چراکه متوسط مساحت زمین‌ها به کمتر از دو هکتار رسید و در این شرایط، در زمین‌های کوچک نمی‌توان از ابزار مکانیکی استفاده کرد. این مساله از سال ۴۲ به بعد تا اواخر سال ۱۳۴۷ اثر بد خود را به جای گذاشت که صنعت را هم گرفتار کرد. اما رشد قیمت نفت در اوایل سال ۵۰ منجر به شکل‌گیری دوره مناسبی برای صنعت کشور شد؛ به نحوی که صنایعی که انتخاب شدند، به موعوس رقابت و تجارت آنها توجه ویژه‌ای شد، چراکه صنعت، بدون رقابت و تجارت رشد نمی‌یابد و محصولات کارخانه باید صادر شوند و تکنولوژی‌ها نیز ارتقاء یابند. در حال حاضر، صنایع ایران با دنیا ارتباط ندارند و به خاطر تحریم‌ها، از مواد اولیه مناسب بهره‌مند نیستند.

♥ **چادرملو در جست‌وجوی زمین بازی خارج از تهران**

چادرملو اردکان در بیست و چهارمین دوره لیگ برتر روزهای خوبی را سپری کرد و در نهایت توانست بدون دغدغه و اما و اگر این دوره از رقابت‌ها را با عملکرد خوبی پشت‌سر بگذارد. این تیم به عنوان اولین تجربه حضور در لیگ حرفه‌ای فوتبال کشورمان توانست با کسب ۳۴ امتیاز در جایگاه دهم قرار بگیرد. بعد از پایان این رقابت‌ها، اردکانی‌ها همچنان این فرصت را در اختیار سعید اخاری گذاشتند تا بتوانند در بیست و پنجمین دوره لیگ برتر فوتبال نیز روی نیمکت چادرملو باشد. اخاری و شاگردانش این روزها در تلاش هستند خود را به‌بترین شکل آماده کنند تا باز هم بتوانند نتایج خوبی کسب کنند.اما چادرملو هم مثل خیلی از تیم‌های لیگ برتری از نداشتن زمین مناسب رنج می‌برد، به طوری که فعلاً‌انطور که شنیده می‌شود، ششش بازی این تیم که اتفاقاً‌زمان مناسبی برای کسب امتیازات است، باید خارج از خانه برگزار شود. چادرملو اردکان در اولین هفته بیست و پنجمین دوره لیگ برتر فوتبال باید به مصاف فولاد خوزستان برود و در حالی که میزبان این بازی است، اما نمی‌تواند در اردکان از میهمان خود میزبانی کند. در دومین هفته شاگردان اخاری میهمان قزوینی‌ها خواهند بود و باید به مصاف شمس‌آذر قزوین بروند. در هفته سوم این تیم بازم میزبان هست و نیست‌است و در حالی که طبق برنامه باید از ملوان در اردکان میزبانی کند، باز هم خارج از خانه بازی می‌کند. این وضعیت مقابل تیم‌های پرسپولیس، پیکان و استقلال هم رقم خواهد خورد و شاگردان اخاری در شش هفته نخست باید بیرون از خانه خودشان به میدان بروند. این برنامه‌ای است که تا حالا دیده شده اما ظاهراً اردکانی خیلی دوست ندارند در پایتخت به مصاف حریفان بروند و در تلاش هستند بازی‌های خانگی خود را در شهری خارج از تهران برگزار کنند. سعید اخاری در این باره می‌گوید: «در تلاش هستیم حداقل بازی‌های که میزبان هستیم را در خارج از تهران از حریفان خود میزبانی کنیم. حضور ما در تهران برای مادر دسر ساز خواهد بود. به هر حال برایمان بسیار مهم است که تیم کمتر خسته شود و کمتر مسافت طی کنیم. از طرف دیگر باید ببینیم چقدر می‌توانیم موفق باشیم و این موضوع را باید مدیریت کنیم. اینکه شش هفته میزبان نباشیم برایمان سخت خواهد بود و اثری زیادی از تیم خواهد گرفت.» این اتفاق در حالی رخ می‌دهد که به نظر می‌رسد اردکانی‌ها بیش از هر چیزی، نگران بازی در هفته‌های چهارم و ششم هستند. چادرملو اردکان در هفته چهارم میزبان است و باید از پرسپولیس‌ها میزبانی کند، اما اگر قرار باشد در تهران بازی کنند، آن‌وقت نه‌تنها میزبانی را از دست می‌دهد بلکه باید در خانه حریف بازی کند. این موضوع برای هفته ششم هم همین‌طور است یعنی چادرملو طبق برنامه باید در اردکان از استقلال میزبانی کند اما اگر بخواهد در پایتخت بازی کند، باز هم حریفش میزبان می‌شود. هر چند این روزها خیلی از تیم‌ها با معضل نداشتن زمین برای بازی، روبه‌رو هستند اما به نظر می‌رسد چادرملو بیش از دیگران نگران این موضوع است و اردکانی‌ها در تلاش هستند به هر طریقی شده بخشی از این معضل را حل کنند.

♥ **هاشمیان در جبهه درویش شمشیر می‌زند**

هاشمیان باردیگر از روند انتخابش برای سرمربیگری در پرسپولیس شروع و درباره موارد مربوط به آماده‌سازی و نقل و انتقالات صحبت کرد. او جواب‌ها را خیلی کلی می‌داد و وارد جزئیات مربوط به برخی ماجراها مثل لیست مازاد نشد و البته اسمی هم نبرد. سرمربی پرسپولیس صادقانه حرف‌هایش را زد و تأکید کرد تا زمانی که بازیکن جدیدی جذب نشود، فشاری برای بیرون گذاشتن جردن بازیکنان روی او وجود ندارد. در واقع او سا علم به اینکه هم جذب بازیکن جدید هم کنار گذاشتن نفرت مازاد بعضاً پرسوهای طولانی می‌طلبد تأکید کرد اگر بازیکن جدیدی جذب شود روی کنار گذاشتن برخی نفرتا فکر کرده و تصمیم‌گیری می‌کند. نکته طلایی حرف‌های هاشمیان اما آنجایی بود که او هرگز درباره مسیر نقل و انتقالاتی پرسپولیس و آنچه تا الان انجام شده یا نشده اعتراضی نکرد و غر نزد. شاید تمام تیم‌های رقیب و هواداران‌شان و البته دشمنان پرسپولیس منتظر این‌بودند که هاشمیان درپاره کمبودها و مشکلات حرف بزند اما او باز هم از اتفاقات مثبتی که تا الان در تیمش افتاده حرف زد و نیمه پر لیوان را کاملاً جلوی چشم هواداران آورد. هاشمیان حتی از این هم جلوتر رفت و ضمن تأکید روی اینکه همه چیز در تیم او خوب است و خوب پیش می‌رود از هوادارانی که بعضاً تحت تأثیر برخی صحبت‌های فضای مجازی قرار می‌گیرند خواست تا اخبار واقعی و حقیقی را دنبال کنند.

هاشمیان در سومین مصاحبه خود باز هم به روند جذب بازیکن و ناقص ماندن تیمش اعتراضی نکرد و حتی به مورد غر زدن را نمی‌توان از لایه‌لای حرف‌هایش پیدا کرد. او در حس‌ترین برهه فصل و در شرایطی که تأکید می‌کند از باشگاه سه بازیکن جدید خواسته است هرگز حرفی نزد که رسانه‌ها و هواداران را روبه‌روی درویش و باشگاه قرار دهد.

میزبانی به عهده سازمان و یا فرد دیگری بیفتد، اما ظاهراً نه تنها مدیران این تیم طی ماه‌های گذشته به فکر میزبانی و مهیا کردن ورزشگاه برای تیم‌شان نبودند، بلکه حالا هم که قرار است در تهران میزبانی کنند، برنامه‌سای برای تقبل میزبانی ندارند و این می‌تواند بیش از هر زمانی در وهله اول به چادرملو و تیم اخباری ضربه بزند. به نظر می‌رسد ادامه این وضعیت، می‌تواند چادرملو را در هفته‌های آینده با مشکلاتی روبه‌رو کرده و حواشی به وجود آمده باعث ضعیف شدن نتایج تیم باشد. این تیم بازی‌های حساس و سختی در هفته‌های آینده دارد که گرفتار شدنش در این حواشی حسابی این تیم را آذیت خواهد کرد.

بابایی: مبلغ میزبانی را به اداره ورزش و جوانان تهران پرداخت کردیم

مدیرعامل باشگاه چادرملو اردکان در واکنش به اعتراض هیأت فوتبال تهران نسبت به عدم پرداخت هزینه‌های میزبانی در پایتخت، گفت که هیچ فاکتوری برای پرداخت پول به این هیأت، به چادرملو ارائه نشده است. علیرضا بابایی درباره شرایط چادرملو در دو هفته نخست لیگ برتر فوتبال اینطور حرف می‌زند: «هفته‌های ابتدایی مانند مرحله آماده‌سازی تیم‌هاست و شاید ملاکی از وضعیت واقعی آنها نباشد. دو هفته از بازی‌های چادرملو را پشت سر گذاشتیم و نتایج خیلی خوبی گرفتیم. فولاد را شکست دادیم و برای برد شمس‌آذر چند ثانیه کم آوردیم. البته یکی از پنالتی‌های شمس‌آذر درست نبود.» او با تمجید از سعید اخباری و شاگردانش می‌گوید: «چادرملو تیمی جوان است و با مربی باهوش و جوانی که در اختیار داریم، با ادامه این روند یکی از شگفتی‌های لیگ خواهیم بود. البته مسابقات با نتایج شگفت‌انگیزی آغاز شده و صدرنشینی خیبر و چادرملو، مؤید همین مسأله است. الان تیم‌هایی که خیلی‌ها تصور می‌کردند نامزد سقوط باشند، در صدر جدول هستند. تعطیلی لیگ به روند آماده‌سازی تیم‌ها ضربه می‌زند، اما همه باید به تیم ملی کمک کنیم. چادرملو امسال مقابل تیم‌های بزرگ هم دست و پا بسته نیست. شاکله تیم چادرملو را حفظ کردیم و تلاش می‌کنیم تیمی هماهنگ و دونده داشته باشیم. در هفته‌های آینده نیز بازی‌های غیرمنتظره‌ای از چادرملو می‌بینید.» بابایی در مورد وضعیت آماده‌سازی ورزشگاه خانگی چادرملو حرف‌هایی دارد: «زمین استادیوم شهید نصیری یزد به‌خاطر اینکه واجد شرایط برگزاری لیگ نبود، زیر کشت رفت و زیرساخت‌های آن با تکنولوژی روز دنیا آماده می‌شود. البته چادرملو بابت محرومیت از حمایت هواداران یزدی متضرر می‌شود، به هر حال این شرایط را پذیرفتیم، چون میزبانی به هر قیمت را فدای سرعت نمی‌کنیم.» او درباره اعتراض هیأت فوتبال تهران بابت عدم پرداخت هزینه‌های میزبانی چادرملو می‌گوید: «به ماجدی (رئیس هیأت فوتبال تهران) ادرات دارم. ما بابت میزبانی در تهران مبلغی کارشناسی شده به اداره ورزش و جوانان تهران به مدت ۷۲ ساعت قبل از بازی پرداخت کردیم که رقم کمی هم نبود. هیچ فاکتوری برای پرداخت به هیأت فوتبال تهران ندیدیم و چنین فاکتوری ارائه نشد.»

هیأت فوتبال تهران: امکان میزبانی چادرملو در تهران وجود ندارد

چادرملو اردکان در فصل جاری لیگ برتر به دلیل آماده نشدن ورزشگاه شهید نصیری یزد نمی‌تواند بازی‌های خانگی خود را فعلاً در استان خود برگزار کند و ناچاراً به تهران کوچ کرده است. چادرملو در هفته اول لیگ برتر از فولاد خوزستان در ورزشگاه تختی تهران پذیرایی کرد و در حالی که به نظر می‌رسید در هفته‌های سوم و چهارم هم مقابل ملوان و پرسپولیس در پایتخت پذیرای حریفان باشد، اما هیأت فوتبال استان تهران از میزبانی از این تیم اردکانی فعلاً سر باز زده است! در روزهای تعطیلی لیگ برتر، هیأت فوتبال استان تهران با ارسال نامه‌ای به سازمان لیگ به طور رسمی اعلام کرده که به دلیل عدم پرداخت هزینه‌های میزبانی توسط باشگاه چادرملو، امکان میزبانی مسابقات این تیم در پایتخت وجود ندارد. بر اساس ادعای هیأت فوتبال تهران، هزینه‌های مربوط به رفت و آمد داوران، پذیرایی عوامل اجرایی و… از سوی باشگاه چادرملو در هفته اول پرداخت نشده است. با وجود نامه ارائه شده از سوی هیأت فوتبال استان تهران اما تصمیم‌گیرنده در خصوص محل برگزاری بازی‌های لیگ برتر سازمان لیگ است و به نظر می‌رسد این مسأله بزودی با تعامل برطرف شود و شاهد ادامه بازی‌های خانگی چادرملو در تهران باشیم.

پس از مدت‌ها شایعه و گمانه‌زنی در خصوص آینده علیرضا جهانبخش، تابستان طولانی بازیکن باتجربه ایرانی رو به پایان است چرا که این کاپیتان تیم ملی ایران در آستانه پیوستن رسمی به باشگاه پرافتخار اتريشي، رایپد وین قرار دارد. او که فصل گذشته پیراهن تیم هیرنفین هلند را بر تن داشت، اکنون در اردوی تیم ملی حضور دارد و در مراحل پایانی عقد قرارداد با این باشگاه واقع در وین به سر می‌برد. این انتقال از این نظر بسیار جالب توجه است که رایپد وین را می‌توان یکی از برجسته‌ترین باشگاه‌های فوتبال اتریش دانست؛ این تیم هرگز پرسقوط نکرده و همراه با استریا، تنها باشگاهی در اتریش است که همواره در بالاترین سطح باقی مانده است. علاوه بر این، سابقه حضور در دو فینال جام بردگان جام اروپا (۱۹۸۵ و ۱۹۸۶) هم در کارنامه این باشگاه دیده می‌شود. جهانبخش به‌عنوان بازیکن آزاد از لیگ هلند جدا شده و تصمیم گرفته است فصل جدید را در اتریش دنبال کند. او با پیوستن به سبز و سفیدها، به جمع بازیکنان بسیار متنوعی ملحق خواهد شد؛ بیشتر آنها اتریشی هستند، اما بازیکنانی از بوسنی‌هرزگوین، مالی، فرانسه و غنا نیز در این ترکیب حضور دارند. در گذشته، چهره‌های مشهوری برای ایرانیان نیز سابقه حضور در رایپدوین را داشته‌اند یکی از آنها زلاتکو کرچچار بود؛ سرمربی سابق سپاهان و تیم امید ایران. همچنین فرهاد مجیدی، ستاره شناخته‌شده فوتبال ایران در ابتدای دوران لژیونر بودن خود مدتی در این باشگاه اتریشی بازی کرد.

چراغ سبز امیر برای رامین

سال اخیر از وینگر راست به دفاع راست تغییر پست داده است. با وجود تأکید قلعه‌نویی برای استفاده از این سه بازیکن اما در لیست تیم ملی برای کافا، خبری از نام محرمی و حردانی نبود و رامین رضاییان برای نخستین بار از زمان جام ملت‌های آسیا به اردوی تیم ملی دعوت شد.

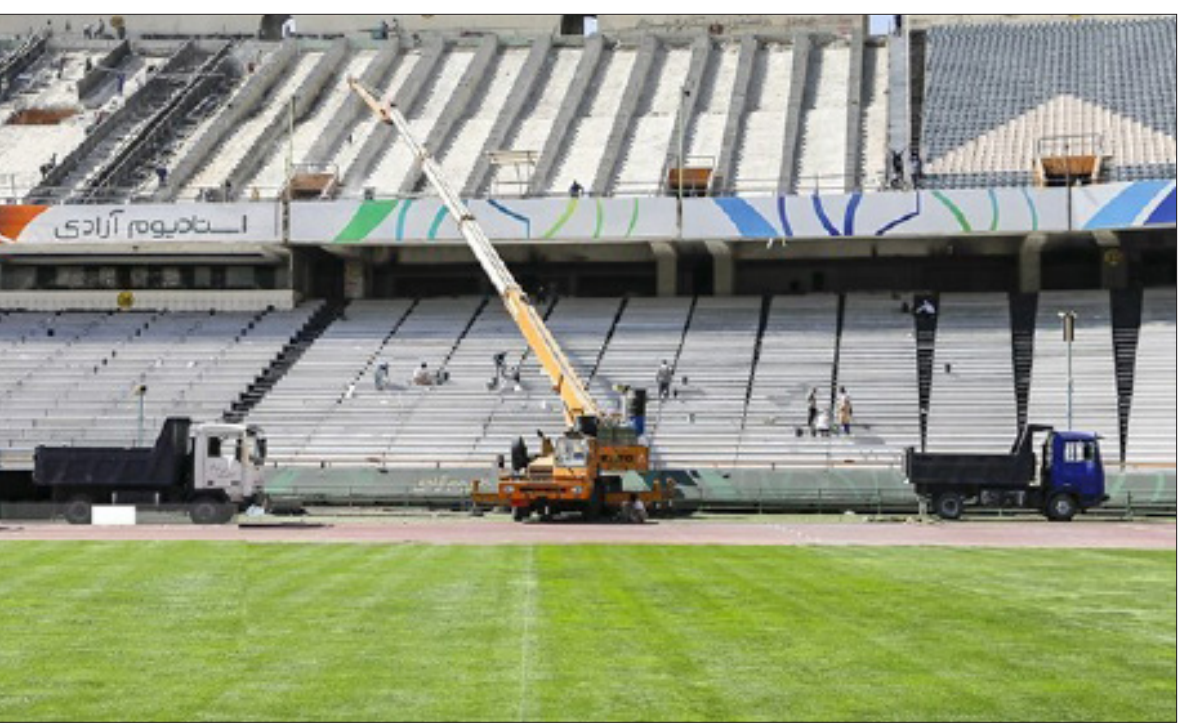
کافا دعوت می‌شود و اگر بازیکنان شایسته باید به تیم ملی دعوت شوند، چرا رضاییان در اردوهای گذشته غایب بوده است؟ رامین رضاییان در اولین بازی کافا مقابل افغانستان، دفاعی برای تیم ملی به میدان رفت و برای بازی مقابل هند به ترکیب اصلی تیم ملی بازگشت و حتی بارویند کاپیتانی به او اعطا شد.

اقدامی که نشان می‌دهد شاید حضور در کافا، مقدمه‌ای برای حضور رامین رضاییان در سومین جام جهانی متوالی باشد و امیر قلعه‌نویی در این مسابقه، حساب زیادی روی حرکات انفرادی رامین رضاییان و ارسال‌های این بازیکن باز کرده بود. همچنین رامین با این دو بازی به آمار ۷ گل‌بازی ملی رسید تا در جمع سی بازیکن پرسابقه فوتبال ملی ایران قرار بگیرد. او با این دو حضور از آمار پرویز قلیچ‌خانی عبور کرد و در بازی بعدی هم می‌تواند به آمار مهرداد میناوند برسد و در ادامه هادی عقیلی، ابراهیم میرزاپور، میلاد محمدی و وحید امیری را بالاتر از خود خواهد داشت و اگر تا جام جهانی در لیست تیم ایران قرار بگیرد، شانس رسیدن به ۲۰ بازیکن پرسابقه تیم ملی را هم خواهد داشت. در بین مدافعان راست تیم ملی، مهدی مهدوی‌کیا که البته بیشتر در پست وینگر حضور داشت، بالاتر از نفرانی چون حسین کمبی، محمد نصرتی و جواد زریزنجیه حضور دارد و پس از آنها نام رامین رضاییان دیده می‌شود که حالا با پیوستن به تیم فوتبال استقلال دوباره توانسته موقعیت خود را در تیم ملی به دست بیاورد.

بازی‌های لیگ قهرمانان آسیا را در آزادی برگزار کنید

دروازه مهمترین و حساس‌ترین پست است و نمی‌شود در این پست چنین ریسکی کرد. بازی کردن در تیم‌های بزرگی مثل استقلال کار آسانی نیست و هر کسی نمی‌تواند در اینجا دوام بیاورد. این ریسک بزرگی است که یک دروازه‌بان باسابقه مثل حسینی را از استقلال کنار بگذارد و جانشینی برای او انتخاب کند که بتواند عملکرد مطلوبی داشته باشد.» درحالی که پاشازاده نسبت به جدایی حسینی نظر مثبتی ندارد، به محرومیت سایپنتو نیز اشاره کرد: «همه می‌دانستیم سایپنتو با محرومیت به استقلال بازگشته اما همچنان اِیهامانی در این مورد وجود دارد. در مورد علت محرومیت سایپنتو و زمان شروع این محرومیت شفاف‌سازی نشده و سؤالات زیادی وجود دارد. تردیدی نیست که اگر سرمربی در کنار خط، تیمش را هدایت کند شرایط متفاوت خواهد بود؛ حالا سؤال این است که چرا محرومیت از بازی سوپر جام شروع شده است؟» پاشازاده انتقاد خود را این‌گونه ادامه داده است: «در مورد یک مربی دیگر به یاد می‌آوریم که محرومیتش از زمان امضای قرارداد محاسبه شد و در مورد یک بازیکن دیگر از زمان ابلاغ حکم، حالا در مورد سایپنتو از زمان اولین بازی فصل. قانون باید برای همه یکسان باشد و این‌گونه تصمیمات ابهامات را بیشتر می‌کند. حقیقت این است که در مورد محرومیت سایپنتو شفاف‌سازی نشده و این ابهامات و سؤالات وجود دارد و البته استقلال از این محرومیت متضرر شده است.» درعین حال پیشکسوت استقلال به آینده این تیم عمیقاً خوشبین است: «به این تیم خوشبین هستیم. فکر می‌کنم بازیکنانی در کلاس مناسب و سطح بین‌المللی جذب شده‌اند و در هر روز تازه‌ای دمیده شده که همان شخصیت انتظار از استقلال را نشان می‌دهد. برخلاف فصل قبل می‌بینیم که وقتی تیم عقب می‌افتد تلاش و جنگندگی در تیم دیده می‌شود، تیمی که سه بر یک عقب افتاده به بازی برمی‌گردد و نتیجه را جبران می‌کند و حتی می‌توانست به پیروزی هم برسد. این مسأله‌ای مهم و نشانه خوبی است. می‌توان به استقلال این فصل خوشبین بود و انتظار داشت یکی از مدعیان قهرمانی باشد.»

ورزشگاهی که باید ماه‌ها پیش آماده می‌شد

✎ عرفان حمیدی – دکتر عباس عراقچی، وزیر امور خارجه، صبح دیروز شنبه (۸ شهریور ماه) به دعوت دکتر دنیامالی در جمع مسئولان و مدیران ورزشی حاضر شد تا شنونده دغدغه‌ها و مطالبات آنها در خصوص مباحث حوزه دیپلماسی ورزش کشور باشد.

چادرملو اردکان دومین سال حضور در لیگ برتر را سپری می‌کند و اتفاقاً به لطف سرمربی خوب و بازیکنان باانگیزه بیست‌وچهارمین دوره لیگ برتر را توانست با جایگاه مناسبی به پایان برساند. جایگاه دهمی چادرملو اردکان از هفته قبل از پایان بیست و چهارمین دوره لیگ برتر، مشخص شده و معلوم بود این تیم فصل آینده را هم در لیگ برتر بازی خواهد کرد. به طور طبیعی از همان زمان باید مسئولان استان و باشگاه به فکر محل بازی و تمرین تیم می‌بودند. روزهای گذشته در مطلبی نوشتیم که با مدیریت حاکم بر فوتبال استان یزد و باشگاه چادرملو اردکان متأسفانه فرصت‌های زیادی از دست هواداران فوتبال و حتی تماشاگران این ورزش در استان یزد از دست می‌رود. همچنین اشاره شد که چادرملو اردکان به خاطر سوءمدیریت، امتیاز مهم میزبانی و حضور هواداران و سال را از دست می‌دهد و انگیزه‌ای که بازی‌های چادرملو در اردکان و در جوانان ورزش‌دوست این استان می‌تواند به وجود بیاورد، با از دست دادن میزبانی، از دست می‌رود و این بزرگترین خسارتی است که به فوتبال استان وارد می‌شود. اما حالا بعد از اولین میزبانی چادرملو اردکان در خارج از استان یزد، حاشیه‌ها نیز به سراغ این تیم آمده و ممکن است همین حاشیه‌ها هم خسارت جبران‌ناپذیری به این تیم وارد کند. از نظر قانونی چادرملو اردکان در بازی‌هایی که میزبان به شمار می‌رود، چه در استان یزد و چه در شهر دیگری مثل تهران، باید همه هزینه‌های برگزاری بازی را پرداخت کند و حضور در تهران باعث نمی‌شود این

کاپیتان تیم ملی در اتریش

ماجراجویی دو میلیون یورویی در آتن

سرتاجم پس از چندین ماه گمانه‌زنی در

خصوص مقصد جدید مهدی طارمی، این بازیکن با وجود علاقه باشگاه‌هایی از برزیل، انگلیس، ایتالیا و فرانسه، راهی تیم المپیاکوس یونان شد تا جدیدترین بازیکن ایرانی پرافتخارترین تیم باشگاهی فوتبال یونان پس از کریم انصاری‌فرد و احسان حاج‌صفی باشد. حضور در لیگ قهرمانان اروپا، نقش مؤثری در انتخاب طارمی داشت و این ستاره ایرانی که بهترین بازی‌های خود برای اینتر و پورتو را در این رقابت‌ها انجام داده، در این فصل با پیراهن المپیاکوس، در لیگ قهرمانان اروپا به میدان خواهد رفت. المپیاکوس باید با تیم‌هایی

چون رئال مادرید، بارسلونا، آرسنال، لور کوزن، آیندهوون، آژاکس، پافوس و غیرت قزاقستان رقابت کند. انتقال او از المپیاکوس به اینتر، ۲٫۵میلیون یورو برای تیم یونانی هزینه داشت و سرتاجم این المپیاکوس بود که قبول کرد دستمزد مهدی طارمی برای حضور در این تیم را پرداخت کند. براساس گزارش رسانه‌های یونانی نزدیک به باشگاه المپیاکوس، دستمزد سالانه طارمی ۲میلیون یورو معادل ۲۴۰میلیارد ال کعبی و یوسف بازیچی ستاره فوتبال ترکیه در خط حمله مدافع عنوان قهرمانی لیگ یونان قرار دارند. طارمی در اولین مصاحبه خود با رسانه رسمی باشگاه المپیاکوس درباره این انتقال گفت: «خیلی خوشحالم به این باشگاه بزرگ پیوستم. باشگاه المپیاکوس را از قبل می‌شناختم که یک باشگاه بزرگ است و به همین دلیل تصمیم گرفتم به اینجا بیایم. خوشحالم که با هواداران المپیاکوس آشنا شدم و یک خاطره کوتاه هم هست: «وقتی مسئولان باشگاه با من تماس گرفتند و می‌خواستند از طریق یک جلسه آنلاین درباره المپیاکوس توضیح بدهند، من گفتن نیازی به توضیح نیست؛ چون من باشگاه را می‌شناسم.» هر کسی که فوتبال بازی کند یا طرفدار فوتبال باشد، المپیاکوس را می‌شناسد، چون باشگاهی بزرگ است. من اینجا آمده‌ام تا به تیم کمک کنم و تمام تلاشم را برای خوشحال کردن هواداران انجام بدهم، هم داخل زمین و هم خارج از زمین برای آنها می‌جنگم.» طارمی در خصوص اهداف خود با المپیاکوس افزود: «در تیم‌هایی که بودم، برای پیروزی بازی کردم. همیشه در تیم‌هایی حضور داشتم که جزو بهترین‌های کشورشان بودند. فشار هواداران را درک می‌کنم و می‌دانم که باید در طول فصل بهترین عملکردم را داشته باشم، چون هواداران انتظار دارند من گل بزنم، پاس گل بدهم و تیم را به پیروزی برسانم. من اینجا هستم تا بهترین عملکرد را برای هواداران داشته باشم و آنها را خوشحال‌تر کنم.»

چون رئال مادرید، بارسلونا، آرسنال، لور کوزن، آیندهوون، آژاکس، پافوس و غیرت قزاقستان رقابت کند. انتقال او از المپیاکوس به اینتر، ۲٫۵میلیون یورو برای تیم یونانی هزینه داشت و سرتاجم این المپیاکوس بود که قبول کرد دستمزد مهدی طارمی برای حضور در این تیم را پرداخت کند. براساس گزارش رسانه‌های یونانی نزدیک به باشگاه المپیاکوس، دستمزد سالانه طارمی ۲میلیون یورو معادل ۲۴۰میلیارد ال کعبی و یوسف بازیچی ستاره فوتبال ترکیه در خط حمله مدافع عنوان قهرمانی لیگ یونان قرار دارند. طارمی در اولین مصاحبه خود با رسانه رسمی باشگاه المپیاکوس درباره این انتقال گفت: «خیلی خوشحالم به این باشگاه بزرگ پیوستم. باشگاه المپیاکوس را از قبل می‌شناختم که یک باشگاه بزرگ است و به همین دلیل تصمیم گرفتم به اینجا بیایم. خوشحالم که با هواداران المپیاکوس آشنا شدم و یک خاطره کوتاه هم هست: «وقتی مسئولان باشگاه با من تماس گرفتند و می‌خواستند از طریق یک جلسه آنلاین درباره المپیاکوس توضیح بدهند، من گفتن نیازی به توضیح نیست؛ چون من باشگاه را می‌شناسم.» هر کسی که فوتبال بازی کند یا طرفدار فوتبال باشد، المپیاکوس را می‌شناسد، چون باشگاهی بزرگ است. من اینجا آمده‌ام تا به تیم کمک کنم و تمام تلاشم را برای خوشحال کردن هواداران انجام بدهم، هم داخل زمین و هم خارج از زمین برای آنها می‌جنگم.» طارمی در خصوص اهداف خود با المپیاکوس افزود: «در تیم‌هایی که بودم، برای پیروزی بازی کردم. همیشه در تیم‌هایی حضور داشتم که جزو بهترین‌های کشورشان بودند. فشار هواداران را درک می‌کنم و می‌دانم که باید در طول فصل بهترین عملکردم را داشته باشم، چون هواداران انتظار دارند من گل بزنم، پاس گل بدهم و تیم را به پیروزی برسانم. من اینجا هستم تا بهترین عملکرد را برای هواداران داشته باشم و آنها را خوشحال‌تر کنم.»

بازی‌های لیگ قهرمانان آسیا را در آزادی برگزار کنید

محسوب می‌شود.

در مقابل، بر گزار کنندگان لیگ نخیکان دلایل خود را مطرح کرده‌اند؛ از جمله برنامه‌ریزی‌های قبلی، آماده‌نبودن کامل آزادی و ضرورت توزیع میزبانی در شهرهای مختلف.

اما استقلالی‌ها این استدلال‌ها را قانع‌کننده نمی‌دانند و معتقدند وقتی پای تیمی با میلیون‌ها هوادار در میان است، باید بهترین گزینه در نظر گرفته شود. آنها هشدار داده‌اند که بی‌توجهی به این موضوع می‌تواند موجب کاهش کیفیت رقابت‌ها و حتی بی‌اعتمادی هواداران نسبت به نحوه مدیریت لیگ شود.

این کشمکش، فراتر از یک اختلاف ساده بر سر محل برگزاری بازی است و به نوعی بیانگر شکاف میان انتظارات باشگاه‌ها و نظر تصمیم‌گیران فوتبال ایران است. استقلالی‌ها باور دارند که جایگاه این باشگاه ایجاد می‌کند در بزنگاه‌های مهم از آزادی محروم نباشند و تنها در این صورت است که می‌توان هم شان هواداران میلیونی را حفظ کرد و هم به اعتبار فوتبال ایران در سطح بین‌المللی افزود.

حال باید دید که آیا اعتراض‌ها می‌تواند برگزار کنندگان را به بازنگری در تصمیم‌شان وادار کند یا اینکه استقلالی‌ها ناچار خواهند شد با شرایط موجود کنار بیایند. لازم به ذکر است که اولین میزبانی استقلال در آسیا به بازی با المحرق بحرین مربوط است که در این راستا اعلام شده بازی فوق در ورزشگاه شهدای شهرقدس انجام خواهد شد و دلیل اعتراض‌های اخیر همین مسأله بوده و نشان می‌دهد که آبی‌ها تمایلی به بازی در ورزشگاه شهدای شهر قدس در لیگ نخیکان ندارند و عمیقاً به دنبال برپایی بازی لیگ نخیکان در ورزشگاه آزادی هستند.

چرا محرومیت سایپنتو از سوپر جام شروع شد؟

مهدی پاشازاده، پیشکسوت استقلال دلیل تساوی خانگی مقابل ذوب‌آهن را چنین برشمرد است: «برخی از بازیکنان استقلال تمرکز کافی نداشتند و به همین دلیل سه گل خوردند. پیش از این نظرم در مورد حسینی را گفته‌ام که از نظر من خط

● دلار ۹۳,۴۰۰ ● یورو ۱۰۸,۸۲۰ ● پوند ۱۲۵,۴۸۰ ● درهم ۲۵,۵۵۰ ● لیر ۲,۳۰۰ ● سکه ۸۵,۴۵۰,۰۰۰ ● سکه بهار آزادی ۷۶,۶۱۰,۰۰۰ ● نیم سکه ۴۵,۲۰۰,۰۰۰ ● ربع سکه ۲۶,۷۴۰,۰۰۰ ● سکه گرمی ۱۴,۸۰۰,۰۰۰ ● طلای ۱۸ عیار ۷,۵۹۰,۰۰۰ ● طلای ۲۴ عیار ۱۰,۱۰۰,۰۰۰ ●

روزنامه **مرز اقتصاد** www.marzaghtesad.ir
چهارشنبه ۰۹ مهر ۱۴۰۴ • شماره ۷۷۰
www.marzeghtesad.ir

صاحب امتیاز: موسسه مطبوعاتی دانش پیام بامداد نوین

مدیر مسئول: ابوالفضل حمیدی

چاپ: جام جم

آدرس: تهران، بلوار مرزداران، خیابان البرز ، البرزیکم، پلاک ۶

تلفن: ۰۲۱-۴۹۱۵۰۰۰

گستره توزیع : سراسری

شرکت توزیع : نشر گستر

خاطرات بازیگر «گوزن‌ها» از ایفای نقش سید

وثوقی در این ویدئوی گوید: «هیچ‌کس نمی‌دانست شب‌ها

بیرون از فضای کار چه تلاشی برای این نقش می‌کنم، من موقع

ضبط «گوزن‌ها» شب‌ها نمی‌خوابیدم. وقتی خوابم می‌گرفت

مزیت نسبی تخصص خود را در آن زمینه، بسنجید. بیشتر روی حوزه‌هایی تمرکز کنید که دانش و تجربیات خاصتان می‌تواند مزیت رقابتی ایجاد کند.

اعتبار، یا همان تخصص ثابت‌شده و استدلال منطقی، لازمه اصلی تاثیرگذاریست. برای آنکه بتوانید مدیرتان را قانع کنید تا ایده جایگزین شما را بپذیرد، باید نزد او اعتبار داشته باشید.

۲- اعتمادسازی از طریق عملکرد موفق

پیش از آن که پیشنهادها یا مخالفت شما برای تعیین مسیر کاری پذیرفته شود، باید ابتدا اثبات کنید که همواره و تا به امروز، توانایی ارائه نتایج مطلوب را داشته و دارید. اعتماد، پایه و اساس نفوذ است. در «موازنه اعتماد» چهار عنصر کلیدی برای قابل اعتماد بودن از این قرارند:

اعتبار: با تخصص ثابت‌شده در زمینه کار. افراد با کسی اعتماد می‌کنند که سابقه مشخصی از دانش و مهارت در حوزه کاری خود داشته باشد. قابل اتکا بودن: به معنای عمل کردن همیشگی به تعهدات. وقتی به وعده‌هایتان عمل می‌کنید، دیگران مطمئن می‌شوند که می‌توانند روی شما حساب کنند.

صمیمیت: یعنی ایجاد فضای امن روانی برای حرف زدن درباره موضوعات سخت. وقتی شفافیت و آسیب‌پذیری نشان می‌دهید، دیگران هم راحت‌تر مسائل حساس را با شما در میان می‌گذارند. جمع‌محوری به جای خودمحوری: یعنی به جای منفعت شخصی، نتیجه جمعی را در اولویت قرار دهید. اعتماد زمانی شکل می‌گیرد که دیگران ببینند شما بیشتر روی موفقیت سازمان یا تیم تمرکز دارید تا نفع شخصی.

علاوه بر این‌ها، برای ایجاد فضایی که مدیران و همکارها راحت دیدگاهتان را بپذیرند بهتر است از مثلث اعتماد «فرانسیس فری» استفاده کنید. سه عامل کلیدی اعتمادسازی از نگاه او عبارتند از: خود واقعی بودن (یعنی بدون سانسور و فیلتر، خود واقعیتان را بیان کنید)، منطقی (یعنی دیدگاه خود را با استدلال‌های شفاف و شواهد محکم، توضیح دهید) و همدلی (یعنی نسبت به دغدغه‌ها و دیدگاه دیگران، بی‌تفاوت نباشید، نگاه آنها را درک کنید و ارزش ننهید).

۳- انتخاب استراتژیک چالش‌ها

هر اختلاف‌نظری، ارزش توجه یکسان ندارد. کسانی که به دنبال ارزش‌آفرینی هستند، مهارتی به نام «هوش ریسک» را در خود تقویت می‌کنند که یعنی توانایی تخمین درست احتمالات در موقعیت‌های مبهم. هوش ریسک یعنی مرزها و محدودیت‌های دانش خود را بشناسید، بدانید کی باید با احتیاط عمل کنید و کی می‌توانید با اتکا بر اطلاعات موجود، با اطمینان اقدام کنید. این مهارت به شما کمک می‌کند ریسک‌ها و فرصت‌ها را از هم تفکیک کنید و تشخیص دهید که باید از کدام‌ها برای جلوگیری از آسیب، دوری کنید و از کدام‌ها برای رشد و موفقیت، استقبال کنید.

ممکن است چندین ایده جایگزین در زمینه‌های مختلف در ذهن داشته باشید. برای مدیریت و اولویت‌بندی آنها می‌توانید با اتکا بر اطلاعات ساده موجود، با اطمینان اقدام کنید که کمک می‌کنند تمرکزتان را بگذارید روی مسائلی که بیشترین تاثیرگذاری را دارند.

مزیت احتمالی رویکرد جایگزین خود را بسنجید. ببینید آیا پیشنهاد شما می‌تواند نتیجه را به طرز چشم‌گیری بهتر کند یا نه.

هزینه اجرای پیشنهادتان چیست؟ این یعنی منابع و تلاشی که برای اجرای ایده‌تان لازم است را در نظر بگیرید.

مزیت نسبی تخصص خود را در آن زمینه، بسنجید. بیشتر روی حوزه‌هایی تمرکز کنید که دانش و تجربیات خاصتان می‌تواند مزیت رقابتی ایجاد کند.

تخصصی که دارید بررسی می‌کنید تا چه حد قابل برگشت است؟ ببینید آیا اگر تصمیمتان اشتباه از آب دربیاید، امکان عقبگرد یا اصلاح آن وجود دارد یا خیر.

تمرکز بر حوزه‌هایی که در آنها مهارت و مزیت رقابتی دارید باعث می‌شوند نقدیهاتان سازنده و اثرگذار باشند. مدیر ارشدی را می‌شناختم که می‌گفت: «نمی‌خواهم کارکنان همه چیزم را زیر سوال ببرند، بلکه می‌خواهم در زمینه‌هایی من را به چالش بکشند که در آن دانشی ندارم.»

این رویکرد با روش‌هایی مثل تحلیل «هزینه □ فایده» و قواعد ساده تصمیم‌گیری هم‌خوانی دارد؛ روش‌هایی که کمک می‌کنند رهبران سازمانی بر تصمیم‌های مهم تمرکز کنند و از حواس‌پرتی‌های غیرضروری دور بمانند. به با کارگیری هوش ریسک و اولویت‌بندی هوشمندانه ایده‌ها، می‌توانید فرایند تصمیم‌گیری را بهبود دهید و سهم واقعی در موفقیت تیم داشته باشید.

۴- مخالفت سازنده را یاد بگیرید

چگونگی به چالش کشیدن ایده‌ها به اندازه خود ایده‌ها اهمیت دارد. تحقیقات در رابطه با متقاعدسازی، چند نکته کلیدی را نشان می‌دهند که کمک می‌کنند نقدی‌های سازنده و اثرگذار داشته باشید.

نیروی کار ارزشمند کیست؟ آیا شما خودتان را یک نیروی کار ارزشمند می‌دانید؟

اگر بله، آیا به نظرتان، مدیرتان هم همین اعتقاد را دارد؟ چندی پیش، «جولی ژو»، نویسنده و کارشناس حوزه کسب‌وکار، مفهوم «پارادوکس نیروی کار ارزشمند» را مطرح کرد: «مدیران موفق بیشترین ارزش را در کارکنانی می‌بینند که تصمیمات

مدیر را به چالش می‌کشند و به نفع تیم، راه‌حل جایگزین ارائه می‌دهند، درحالی‌که بسیاری از کارکنان تصور می‌کنند ارزشمند بودن یعنی اطاعت کامل از دستورات مدیر.» به باور ژو، ریشه این پارادوکس در ساختار سلسله‌مراتبی نهفته، زیرا اختیار تصمیم‌گیری معمولاً بر عهده مدیران سطوح بالاتر، درحالی‌که تخصص واقعی در سطوح پایین‌تر و میان کارکنان قرار دارد.

این «تاهماهنگی تخصص-اختیار» باعث می‌شود در سازمان‌های سنتی و سلسله‌مراتبی، «نیروی کار مطیع» ارزشمند به نظر برسد و این تبدیل به باور غالب میان کارکنان در سراسر جهان شده است. بسیاری از کارکنان فکر می‌کنند نیرویی ارزشمند است که «بله‌فربان‌گو» باشد. ژو این باور را به چالش کشیده و شرکت‌هایی مثل نتفلیکس و آمازون را مثال می‌زند که به کارکنان خود اجازه می‌دهند در تصمیم‌گیری‌های مهم نقش داشته باشند و اگر تصمیم مدیر را به نفع تیم ندیدند، آن را به چالش بکشند. به این ترتیب، تخصص واقعی در تصمیم‌گیری‌ها لحاظ می‌شود و پارادوکس نیروی کار ارزشمند، کمرنگ‌تر می‌شود. حال سوال اینجاست: «چگونه به یک نیروی کار ارزشمند تبدیل شویم؟» اگر از نظرم‌ان، ایده‌های مدیر به نفع تیم و سازمان نیست، چطور آن را به چالش بکشیم؟

چگونه واقعا ارزشمند شویم؟

بباید از تئوری فاصله بگیریم. کارکنان یا همان نیروهای متخصص چطور می‌توانند این پارادوکس را مدیریت کنند؟ با الهام از یافته‌های ژو، مهارت‌ها و قابلیت‌هایی را

موفقیت فیلم‌های قدیمی در اکران مجدد در سینماهای دنیا با اقبال عجیبی روبه‌رو شده است. ماجرا این است که مدت‌هاست سینماها برخی سانس‌های خود را با اکران فیلم‌های کلاسیک و پر فروش قدیمی پر می‌کنند و در این مدت آثاری همچون «قوی سیاه»، «بتمن»، «سرنخ»، «باشگاه صبحانه»، «داستان اسباب‌بازی‌ها»، «آپولو ۱۳» و «کسپر» به نمایش درآمده است و هر کدام توانسته‌اند مخاطبان زیادی را جذب کنند. با این حال بزرگ‌ترین موفقیت در بین چنین فیلم‌هایی نصیب «آواره‌ها» ساخته استیون اسپیلبرگ شده که محصول سال ۱۹۷۵ است و ۵۰ سال از ساخت آن می‌گذرد. این فیلم آخر هفته گذشته یعنی از پنج‌شنبه تا یکشنبه در آمریکا با فروش خیره‌کننده ۱۰ میلیون دلاری روبه‌رو شده و جایگاه دوم گیشه سینماها را تصاحب کرده و از فیلم‌های جدید امسال همچون «کات استیلینگ» به کارگردانی دارن آرونوفسکی و «گل‌های رز» ساخته جی روچ پیشی گرفته است.

داستان فیلم «آواره‌ها» درباره حمله‌های یک کوسه بزرگ سفید به انسان‌ها و تلاش‌های یک افسر پلیس برای محافظت از مردم در برابر این کوسه است. آواره‌ها بر پایه رمانی به

اینفوگرافیک

طبق اعلام فرماندهی انتظامی تهران بزرگ به دلیل بازدارندگی بیشتر، کاهش تصادفات و ارتقای فرهنگ ترافیکی در معابر شهری و جاده‌ای، برخی تخلفات رانندگی با افزایش چشمگیری مواجه شدند.

نرخ جدید جرائم رانندگی در سال ۱۴۰۴			
طبق اعلام فرماندهی انتظامی تهران بزرگ، به دلیل بازدارندگی بیشتر، کاهش تصادفات و ارتقای فرهنگ ترافیکی در معابر شهری و جاده‌ای، برخی تخلفات رانندگی با افزایش چشمگیری مواجه شدند.			
			
سیاحت از راست	عبور از چراغ قرمز	عبور از چراغ قرمز	توقف در ترمز
۵۰۰ هزار تومان	۲۰۰ هزار تومان	۲۰۰ هزار تومان	۱۰۰ هزار تومان
			
توقف در ترمز	توقف در ترمز	توقف در ترمز	توقف در ترمز
۵۰۰ هزار تومان	۵۰۰ هزار تومان	۵۰۰ هزار تومان	۵۰۰ هزار تومان
			
توقف در ترمز	توقف در ترمز	توقف در ترمز	توقف در ترمز
۵۰۰ هزار تومان	۵۰۰ هزار تومان	۵۰۰ هزار تومان	۵۰۰ هزار تومان
			
توقف در ترمز	توقف در ترمز	توقف در ترمز	توقف در ترمز
۵۰۰ هزار تومان	۵۰۰ هزار تومان	۵۰۰ هزار تومان	۵۰۰ هزار تومان
			
توقف در ترمز	توقف در ترمز	توقف در ترمز	توقف در ترمز
۵۰۰ هزار تومان	۵۰۰ هزار تومان	۵۰۰ هزار تومان	۵۰۰ هزار تومان

عکس نوشت

کارتون

هسی می‌زدم توی صورتم که بیدار بمانم. برای این فیلم ۲۵ کردیم که حال نزاری داشت. ازش خواهش کردم روزهای کیلو لاغر کردم. آن موقع چاق نبودم اما بیش از حد لاغر کردم؛ طوری که می‌توانستید دنده‌هایم را ببینید» وثوقی اشاره می‌کند: «بعد از مطالعه زیاد فهمیدم چشم مشخص می‌کند مواد و قرص‌هایی که می‌خواهد را برایش تهیه کند. این مواد یک فرد به چه چیزی معتاد است. یک معتاد هروئینی را پیدا می‌ریخت روی روزنامه و بعد پاشنه‌اش را فشار می‌داد.

مرکوردشکنی بیت‌کوین

رود رمزارها به حساب‌های بانزنسنگی، استقبال گسترده شرکت‌های بزرگ و سرمایه‌گذاران و همچنین سیاست‌ها و حمایت‌های دونالد ترامپ از بازار کریپتو را باید از دلایل این رشد دانست.

بیت‌کوین رمزارز محبوب جهانی، بار دیگر تحت تاثیر تحولات سیاسی و اقتصادی ایالات متحده دچار نوسانات قیمتی شد و روز پنج‌شنبه به اوج تاریخی خود رسیدند.

بیت‌کوین از ابتدای سال جاری تاکنون رشدی ۳۲ درصدی را تجربه کرده و برای نخستین بار توانست کانال ۱۲۴ هزار دلاری را پشت سر بگذارد. اتریوم نیز از این روند بی‌نصیب نماند و از ابتدای سال ۲۰۲۵ تاکنون افزایش ۵۱ درصدی را ثبت کرده و به بالای ۴۷۰۰ دلار رسید.

این روند نه تنها به دلیل استقبال گسترده شرکت‌های بزرگ و سرمایه‌گذاران نهادی است، بلکه سیاست‌ها و حمایت‌های دولت آمریکا نیز نقش مهمی در تقویت این موج داشته‌اند. درحالی‌که برخی کارشناسان نگران نوسانات بازار هستند، بسیاری دیگر بیت‌کوین را به عنوان یک شاخص جدید برای سنجش ریسک‌پذیری و جذابیت سرمایه‌گذاری در بازارهای مالی می‌بینند.

چرایی رکورد بیت‌کوین

بیت‌کوین و اتریوم بار دیگر در مسیر صعودی قرار گرفتند و بازار رمزارها را تحت تاثیر خود قرار دادند. انتظارات برای سیاست پولی آسان‌تر و تحولات مثبت در مقررات مالی باعث شده سرمایه‌گذاران اعتماد بیشتری به این دارایی‌ها پیدا کنند.

تحلیلگران می‌گویند رشد بیت‌کوین و اتریوم نه تنها ناشی از خریدهای مداوم موسسات مالی است، بلکه اقدامات دولت برای تسهیل سرمایه‌گذاری و دارایی‌های دیجیتال نیز نقش مهمی داشته است. پیش‌بینی‌ها حاکی از آن است که این روند صعودی می‌تواند ادامه یابد و رشد قابل‌توجه‌تری در راه باشد.

با تغییرات مقرراتی اخیر، بازار رمزارها حالا محیطی مثبت‌تر برای سرمایه‌گذاران پیدا کرده است. ورود رمزارها به حساب‌های بانزنسنگی، فرصت‌های تازه‌ای برای مدیران دارایی ایجاد کرده و نشان می‌دهد این بازار بیش از گذشته در مرکز توجه قرار دارد. با این حال، کارشناسان هشدار می‌دهند که نوسانات همچنان بالا است و سرمایه‌گذاران باید با دقت و احتیاط عمل کنند. به دنبال این تحولات، ارزش کل بازار رمزارها به بیش از ۴,۱۸ تریلیون دلار افزایش یافته است، درحالی‌که چند ماه قبل این رقم حدود ۲,۵ تریلیون دلار بود. فرمان اجرایی جدید دولت آمریکا ترسری به دارایی‌های دیجیتال را در حساب‌های بانزنسنگی (K) ۴۰۱ آسان‌تر کرده و می‌تواند فرصت‌های تازه‌ای برای مدیران دارایی بزرگ فراهم کند. با این حال، کارشناسان هشدار می‌دهند که نوسانات این بازار همچنان بالاست و سرمایه‌گذاران باید جانب احتیاط را رعایت کنند. کارشناسان معتقدند ترکیبی از خریدهای گسترده شرکت‌ها و حمایت‌های دولتی عامل اصلی این افزایش قیمت بوده است. «اندرو پیس»، مدیر سرمایه‌گذاری آسیا-پاسفیک در شرکت Russell Investments، بیت‌کوین را به «نسخه‌ای پیشرفته‌تر از شاخص نزدک» تشبیه کرده و تاکید می‌کند که این دارایی دیجیتال اکنون به یک معیار مهم برای سنجش ریسک‌پذیری در بازارهای مالی تبدیل شده است. یکی از محرک‌های اصلی این رشد، فعالیت شرکت‌های موسوم به «خزانه‌داری بیت‌کوین» است. این شرکت‌ها، به‌ویژه شرکت «Strategy» به رهبری مایکل سیلور، برای خرید بیت‌کوین و دیگر رمزارها از ترکیبی از بدهی و سهام استفاده می‌کنند. در حال حاضر، حدود ۱۶۵ شرکت عمومی در جهان بخشی از دارایی‌های خود را به بیت‌کوین اختصاص داده‌اند. خریدهای گسترده این شرکت‌ها یک حلقه بازخورد مثبت ایجاد کرده و باعث شده بازار بیت‌کوین از یک تجربه نوآورانه سرمایه‌گذاری، به یک منبع ساختاری فشار خرید تبدیل شود.

در کنار نقش شرکت‌ها، حمایت‌های دولتی نیز زمینه رشد قیمت بیت‌کوین را فراهم کرده است. فرمان اجرایی رئیس‌جمهور وقت، دونالد ترامپ، اجازه داد برنامه‌های بانزنسنگی آمریکا بتوانند در دارایی‌های جایگزین از جمله رمزارها سرمایه‌گذاری کنند. این تصمیم، مسیر روود گسترده سرمایه موسسات بزرگ به بازار کریپتو را هموار کرد و تقاضا برای بیت‌کوین و دیگر رمزارها را افزایش داد.

رشد اخیر بیت‌کوین همچنین همزمان با عرضه اولیه موفق سهام صرافی رمزارزی «Bullish» در بورس نیویورک رخ داد. این صرافی که توسطمیلارد تکنولسوی، پتر تیل، حمایت می‌شود، توانست ۱,۱ میلیارد دلار سرمایه جذب کند و قیمت سهام آن با افزایش قابل‌توجهی روبه‌رو شد.

این موفقیت نشان‌دهنده اعتماد شدیدی سرمایه‌گذاران به بازار رمزارها و پتانسیل بالای شرکت‌های فعال در این حوزه است. البته ناگفته نماند که انتشار داده‌های تورمی آمریکا باعث شد تحلیلگران دیدگاه‌های متعددی ارائه کنند و در پی آن، نوسانات قیمتی بیت‌کوین و اتریوم افزایش یابد. این روند موجب عقبگرد هر دو دارایی از رکوردهای قبلی خود شد.

نشست خبری سخنگوی وزارت امور خارجه

صحن علنی مجلس ۱۱-شهریور